

ਕੇਂਦਰੀ ਬਜਟ ਨੇ ਆਮ ਆਦਮੀ, ਮੱਧ ਵਰਗ ਤੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਤੋਂ ਮੁੰਹ ਮੋਝਿਆ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ ਨਿਰਮਲਾ ਸੀਤਾਰਾਮਨ ਨੇ ਕਰੋਨਾ ਮਹਾਮਾਰੀ ਦੇ ਝੰਥੇ ਅਰਥਚਾਰੇ ਨੂੰ ਮੁਤਾਬਕ ਲੀਹਾ 'ਤੇ ਲਿਆਉਣ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਸੰਸਦ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਸਾਲਾਨਾ ਬਜਟ ਵਿਚ ਜਿਥੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਫਾਂਦੇ 'ਤੇ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਖਰਚ ਵਿਚ ਵਾਧੇ ਦੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਰੱਖੀ ਹੈ, ਉਥੇ ਕਰੋਨਾ ਮਹਾਮਾਰੀ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਸਬਕ ਲੈਂਦਿਆਂ ਬਜਟ

ਵਿਚ ਸਿਹਤ ਸੰਭਾਲ ਲਈ ਰਾਖਵਾਂ ਰਾਸ਼ਟ੍ਰੀ ਨੂੰ ਦੁੱਗਣਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਰਾਸ਼ਟ੍ਰੀ ਪਿਛਲੇ ਵਿੱਤੀ ਸਾਲ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ 137 ਫੀਸਦ ਵਾਂਘ ਹੈ। ਖੇਤੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਹੋ ਰਹੇ ਵਿਰੋਧ ਦਰਮਿਆਨ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਆਮਦਨ ਵਧਾਉਣ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਕੁਝ ਵਸਤਾਂ 'ਤੇ ਐਗਰੀ-ਇਨਫਰਾ ਤੇ ਵਿਕਾਸ ਸੈਂਸ (ਏ.ਆਈ.ਡੀ.ਸੀ.) ਲਾਉਣ ਦੀ ਨਵੀਂ ਤਜਵੀਜ਼ ਵੀ ਰੱਖੀ ਹੈ।

ਸੈਂਸ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਇਸ ਕਮਾਈ ਨੂੰ ਖੇਤੀ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚਾ ਤੇ ਹੋਰਨਾਂ ਵਿਕਾਸ ਕਾਰਜਾਂ 'ਤੇ ਖਰਚਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਇੱਸ਼ਾਰੇਸ਼ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਸਿੱਧੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਨਿਵੇਸ਼

ਦੀ ਹੱਦ ਨੂੰ 49 ਫੀਸਦ ਤੋਂ ਵਧਾ ਕੇ 74 ਫੀਸਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਐਲ.ਆਈ.ਸੀ. ਦਾ ਆਈ.ਪੀ.ਏ. ਕੱਢੇ ਜਾਣ ਲਈ ਹਰੀ ਤੰਡੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਨੌਕਰੀਪੇਸ਼ਾ ਮਿਡਲ ਕਲਾਸ ਨੂੰ ਬਜਟ ਤੋਂ ਵੱਡੀਆਂ ਆਸਾਂ ਸਨ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਰਾਹਤ ਨਹੀਂ ਮਿਲੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਨਿੰਜੀ ਜਾਂ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਟੈਕਸ ਦਰਾਂ 'ਚ ਕੋਈ ਫੇਰਬਦਲ

ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਮਦਨ ਕਰ ਰਿਟਰਨ ਭਰਨ ਤੋਂ ਛੋਟ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ ਨਿਰਮਲਾ ਸੀਤਾਰਾਮਨ ਨੇ ਲਗਤਾਰ ਅਪਣਾ ਤੀਜਾ ਬਜਟ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ।

ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਬਜਟ ਵਿਚ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚਾ ਸੈਕਟਰ ਲਈ 5.54 ਲੱਖ ਕਰੋੜ ਦੇ ਫੰਡਾਂ ਦੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਰੱਖੀ। ਸਤਕਾਂ ਤੇ ਹਾਈਵੇਅਜ ਖੇਤਰ ਲਈ 1.18 ਲੱਖ ਕਰੋੜ ਜਦੋਕਿ ਰੇਲਵੇ ਲਈ 1.08 ਲੱਖ ਕਰੋੜ ਦਾ ਬਜਟ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ। ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਖੇਤਰਾਂ 'ਚ 37 ਫੀਸਦ ਵਧੇਰੇ ਫੰਡ ਰੱਖੇ ਹਨ ਤਾਂ ਜੋ ਅਰਥਚਾਰੇ 'ਚ ਮੰਗ ਵਧੇ ਤੇ ਨਵੇਂ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਸਿਰਜੇ ਜਾ ਸਕਣ। ਬਜਟ ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਰਾਸ਼ਟ੍ਰੀ ਸਿਹਤ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਰੱਖੀ ਗਈ ਹੈ। ਕਰੋਨਾ

ਅਗਲੇ ਵਿੱਤੀ ਵੱਕ੍ਰੇ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਲਈਗੀ 12 ਲੱਖ ਕਰੋੜ ਦਾ ਉਧਾਰ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਬਜਾਨਾਰ ਵਿਚੋਂ 12.05 ਲੱਖ ਕਰੋੜ ਰੂਪਏ ਉਧਾਰ ਲਈਗੀ। ਇਹ ਮੌਜੂਦਾ ਵਿੱਤੀ ਵੱਕ੍ਰੇ ਲਈ ਲਾਈ ਗਏ ਅੰਦਰੋਂ ਨਾਲੋਂ ਘੱਟ ਹੋਣਗੇ ਜੋ ਕਿ 12.80 ਲੱਖ ਕਰੋੜ ਰੂਪਏ ਸੀ। ਸੋਧੇ ਗਏ ਅੰਦਰੋਂ ਮੁਕਾਬਲੇ ਮੌਜੂਦਾ ਵਿੱਤੀ ਵੱਕ੍ਰੇ ਲਈ ਉਧਾਰ ਦੀ ਸੀਮਾ ਵਧਾ ਕੇ 12.8 ਲੱਖ ਕਰੋੜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜੋ ਕਿ ਬਜਟ ਮੌਜੂਦਾ ਤੋਂ 64 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ (7.8 ਲੱਖ ਕਰੋੜ ਰੂਪਏ) ਜ਼ਿਆਦਾ ਸੀ। ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਵਿੱਤੀ ਘਾਟਾ ਪੂਰਨ ਲਈ ਬਾਜ਼ਾਰ ਵਿਚੋਂ ਸਕਿਊਰਿਟੀ ਤੇ ਖਜਾਨਾ ਬਿੱਲਾਂ ਰਾਹੀਂ ਵੀ ਪੈਸਾ ਇਕੱਠਾ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਮਹਾਮਾਰੀ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਸਬਕ ਲੈਂਦਿਆਂ ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਸਿਹਤ ਸੰਭਾਲ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਖੇਤਰ ਲਈ 2.2 ਲੱਖ ਕਰੋੜ ਰੂਪਏ ਰਾਖਦੇ ਰੱਖਣ ਦੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਰਾਸ਼ਟ੍ਰੀ ਕਰੋਨਾ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਟੀਕਾਕਰਨ ਮੁਹੱਿੰਮ ਅਤੇ ਸਿਹਤ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿਚ ਸੁਧਾਰਾਂ ਲਈ ਖਰਚੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਰਕਾਰੀ ਮਾਲਕੀ ਵਾਲੀਆਂ ਗੈਰ-ਰਨੀਤਕ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੀ ਵਿਕਰੀ/ਅਪਨਿਵੇਸ਼ ਤੋਂ ਸਰਕਾਰ ਨੇ 1.75 ਲੱਖ ਕਰੋੜ ਰੂਪਏ ਜੁਟਾਉਣ ਦਾ ਟੀਚਾ ਮਿਥਿਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਗਲੇ ਵਿੱਤੀ ਘਾਟਾ ਜੀਡੀਪੀ ਦਾ 6.8 ਫੀਸਦ ਰਹਿਣ ਦੀ ਪੇਸ਼ੀਨਗੇਈ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਸੀਤਾਰਾਮਨ ਨੇ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਵਿੱਤੀ ਸਾਲ 2025-26 ਤੱਕ ਵਿੱਤੀ ਘਾਟਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਿਫਾਇਤੀ ਸੰਸਾਰ ਤੋਂ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ 30 ਹਜ਼ਾਰ ਕਰੋੜ ਦੀ ਕਮਾਈ ਹੋਵੇਗੀ।

ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਬਜਟ ਤਕਰੀਰ ਦੌਰਾਨ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮਹਾਮਾਰੀ ਦੇ ਸੰਕਟ ਦੌਰਾਨ

ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਅਰਥਚਾਰੇ ਦੀ ਹਮਾਇਦ ਲਈ ਵਧੇਰੇ ਖਰਚਾ ਕਰਨਾ ਪਿਆ, ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਮਾਲੀਏ ਦੀ ਉਗਰਾਹੀ ਨੂੰ ਵੱਡੀ ਸੰਟ ਵੰਡੀ, ਜਿਹਾਜ਼ ਮੌਜੂਦਾ ਵਿੱਤੀ ਸਾਲ 2020-21 ਵਿਚ ਵਿੱਤੀ ਘਾਟਾ 3.5 ਫੀਸਦ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਟੀਚੇ ਨਾਲੋਂ ਜੀ.ਡੀ.ਪੀ. ਦਾ 9 ਫੀਸਦ ਰਿਹਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਗਲੇ ਵਿੱਤੀ ਸਾਲ 2021-22 ਵਿਚ ਵਿੱਤੀ ਘਾਟਾ ਜੀਡੀਪੀ ਦਾ 6.8 ਫੀਸਦ ਰਹਿਣ ਦੀ ਪੇਸ਼ੀਨਗੇਈ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਸੀਤਾਰਾਮਨ ਨੇ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਵਿੱਤੀ ਸਾਲ 2025-26 ਤੱਕ ਵਿੱਤੀ ਘਾਟਾ ਨੂੰ 4.5 ਫੀਸਦ ਤੋਂ ਹੋਣਾਂ ਲੈ ਆਵਾਂਗੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਿਫਾਇਤੀ ਘਰ ਦੀ ਖਰੀਦ 'ਤੇ ਵਿਆਜ ਵਿਚ ਮਿਲਣ ਵਾਲੀ ਫੌਲ ਨੂੰ ਇਕ ਹੋਰ ਸਾਲ ਭਾਵ 31 ਮਾਰਚ 2022 ਤੱਕ ਵਧਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਦਿਹਾਤੀ ਖੇਤਰ ਅਤੇ ਖੇਤੀ ਦੀ ਥਾਂ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਪੱਖੀ ਵਿਕਾਸ ਉਤੇ ਜ਼ੋਰ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਕੇਂਦਰੀ ਬਜਟ ਤਿੰਨ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਅਤੇ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਸਮਰਥਨ ਮੁੱਲ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਾਰੰਟੀ ਦੀ ਮੰਗ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਸਵਾ ਦੇ ਮਹੀਨੇ ਤੋਂ ਦਿੱਲੀ ਦੀਆਂ ਬਹੁਗੁਹਾਂ ਉਤੇ ਬੈਠੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਅਤੇ ਕੋਵਿਡ-19 ਦੌਰਾਨ ਹੋਈ ਤਾਲਾਬੀਂ ਕਰ ਕੇ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰ ਹੋਏ ਕਰੋੜਾਂ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੀਆਂ ਆਸਾਂ 'ਤੇ ਖਰਾਨੀਆਂ ਉਤਾਰਿਆ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸੰਕੇਤ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਤਿੱਖੇ ਵਿਰੋਧ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਉਹ ਹਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਪੱਖੀ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਨੀਤੀਗਤ

ਖਰੀਦ ਉਤੇ ਖਰਚ ਕੀਤੇ 33,874 ਕਰੋੜ ਰੂਪਏ ਦੀ ਬਜਾਈ 2019-20 ਦੇ ਸੀਜਨ 'ਚ 62,800 ਕਰੋੜ ਰੂਪਏ ਅਤੇ 2020-21 ਦੇ ਸੀਜਨ ਦੌਰਾਨ 75,060 ਕਰੋੜ ਰੂਪਏ ਖਰਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਝੱਲੇ ਦੀ 1.72 ਲੱਖ ਕਰੋੜ ਰੂਪਏ ਦੀ ਖਰੀਦ ਕਰਨ ਦੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਸਾਲ 2013-14 ਵਿਚ ਕਣਕ ਦਾ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਸਮਰਥਨ ਮੁੱਲ 1350 ਰੂਪਏ ਅਤੇ 2019-20 ਦੇ ਸੀਜਨ ਦੌਰਾਨ 1925 ਰੂਪਏ ਕੁਇਂਟਲ

ਮਹਿਗਾਈ ਵਧਣ ਨਾਲ ਮਿਲਣ ਵਾਲਾ ਸਮਰਥਨ ਮੁੱਲ ਹੀ ਹੈ ਜਾਂ ਕਿਸਾਨ ਦੀ ਅਸਲ ਆਮਦਨ ਵਧਾਉਣ ਦਾ ਸੰਕਲਪ ਹੈ? ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪੈਟਰੋਲ 'ਤੇ 2.5 ਰੂਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਲਿਟਰ ਸੈਸ ਵਧਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਇਹ ਖਪਤਕਾਰ ਉੱਤੇ ਨਹੀਂ ਹਵੇਗਾ ਪਰ ਪਿਛਲਾ ਰਿਕਾਰਡ ਹੈ ਕਿ 10 ਰੂਪਏ ਪੈਟਰੋਲ ਅਤੇ 13 ਰੂਪਏ ਡੀਜ਼ ਵਧਾਉਣ ਵੇਲੇ ਵੀ ਇਹੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਅਖੀਰ ਬੇਡ ਖਪਤਕਾਰ ਉੱਤੇ ਹੀ ਪਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ ਰਾਸ਼ਟ੍ਰੀ 16.5 ਲੱਖ ਕਰੋੜ ਕੀਤੀ ਹੈ ਪਰ ਕਿਸਾਨ ਤਾਂ ਕਰਜ਼ਾ ਮੁਹੱਿਗੀ ਦੀ ਉਡੀਕ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇਸ ਕਰਜ਼ੇ ਦਾ ਵੱਡਾ ਹਿੱਸਾ ਵੀ ਕੰਪਨੀਆਂ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਲੱਗ ਗਿਆ ਹੈ। ਪ੍ਰਾਨ ਮੰਤਰੀ ਕਿਸਾਨ ਯੋਜਨਾ ਤਹਿਤ ਸਿਹਤ ਸਿੱਖੀ ਸਥਾਨਿਕ ਖੇਤਰ ਦੇ ਕਾਰਜ਼ੀ ਦੀ ਵੀਂਤ ਦੀ ਵੱਡੀ ਵੀਂਤ ਦੀ ਹੋਵੇਗਾ ਬਜਟ ਦਾ ਲਾਭ: ਹਰਪਾਲ ਚੀਮਾ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਅਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ (ਅਪ) ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਆਗੂ ਅਤੇ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਦੇ ਨੇਤਾ ਹਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਚੀਮਾ ਨੇ ਕੇਂਦਰੀ ਬਜਟ ਨੂੰ ਆਮ ਲੋਕ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਰੋਧੀ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਬਜਟ ਸਿਹਤ ਮੌਜੂਦਾ ਦੇ ਮਿਤਰਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਲਾਭ ਪ੍ਰਹੱਚਾਉਣ ਵਾਲਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਬਜਟ ਮਹਿਗਾਈ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਵਧਾਉਣਾ। ਸੀ ਚੀਮਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਡੀਜ਼ ਤੇ ਪੈਟਰੋਲ 'ਤੇ ਸੈਂਸ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਵਿੱਤੀ ਘਾਟਾ ਵਿਚ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦੀ ਵੀਂਤ ਦੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਿਫਾਇਤੀ ਘਰ ਦੀ ਖਰੀਦ 'ਤੇ ਵਿਆਜ ਵਿਚ ਮਿਲਣ ਵਾਲੀ ਫੌਲ ਨੂੰ ਇਕ ਹੋਰ ਸਾਲ ਭਾਵ 31 ਮ

ਸਿਆਸੀ ਧਿਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਹਮਾਇਤ ਲਈ ਸਾਂਝੇ ਯਤਨਾਂ ਦੀ ਕਵਾਇਦ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਭਾਜਪਾ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਸਿਆਸੀ ਧਿਰਾਂ ਖੇਤੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਵਿਹੁੰਧ ਸਾਂਝਾ ਬਤਾ ਬਣਾ ਕੇ ਕਿਸਾਨ ਸੰਘਰਸ਼ ਦੀ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ਰਤ ਹਮਾਇਤ ਕਰਨ ਲਈ ਯਤਨ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਤੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਪੰਜਾਬ ਵਲੋਂ ਸੱਦੀ ਸਰਬ ਪਾਰਟੀ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਵੀ ਇਹ ਮੁੱਦਾ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ। ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਹੈ ਕਿ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਅੰਦਰ ਕਈ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਚਰਚਾ ਚੱਲ ਰਹੀ ਸੀ ਕਿ ਜਦ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਕਿਸਾਨ ਲਤਾਈ ਲਤ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤਾਂ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਵੀ ਇਹ ਫਰਜ਼ ਬਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਮਹੂਰੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਲੱਡੇ ਜਾ ਰਹੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਲਈ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ਰਤ ਹਮਾਇਤ ਲਈ ਸਾਂਝਾ ਪਲੇਟਫਾਰਮ ਬਣਨ।

ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਢੀਂਡਸਾ, ‘ਆਪ’ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਭਗਵੰਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਤੇ ਸੀ.ਪੀ.ਐਮ. ਆਗੂ ਸੁਖਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੇਖੋਂ ਵੀ ਅਜਿਹੇ ਸਾਡੇ ਸੜਕਾਂ ਕੇ ਗ਼ਾਥਾਚਿਨੀ ਗਨ੍ਹ।

ਕਿਸਾਨ ਅੰਦੋਲਨ ਨਾਲ ਖੜ੍ਹਾ ਹੈ
ਅਕਾਲੀ ਦਲ: ਸਖ਼ਬੀਰ

ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਪ੍ਰਾਪਨ ਸੁਖਬੀਰ
ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੇ ਇਥੇ ਚੌਂਗਰੀ ਰਾਕੇਸ਼ ਟਿਕੈਤ
ਨੂੰ ਸਿਰੋਪਾਉ ਭੇਟ ਕਰ ਕੇ ਸਨਮਾਨਿਆ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ
ਨੂੰ ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਲਿਆਂਦਾ ਜਲ ਭੇਟ
ਕੀਤਾ। ਸ੍ਰੀ ਬਾਦਲ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਭਰੋਸਾ ਦਿੱਤਾ
ਕਿ ਕਿਸਾਨ ਅੰਦੇਲਨ ਦੀ ਸਫਲਤਾ ਲਈ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ
ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਪਰਾ ਸਮਰਥਨ ਦੇਵੇਗਾ।

ਸ੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ
 ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨਾਲ ਵੀ ਮੁਲਾਕਾਤ
 ਕੀਤੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੇ ਜ਼ਿਆਦਾ 26 ਜਨਵਰੀ
 ਤੋਂ ਲਾਪਤਾ ਹਨ ਜਾਂ ਕਿਸਾਨ ਅੰਦੋਲਨ ਵਿੱਚ ਸਹੀਦ
 ਹੋ ਗਏ ਹਨ। ਸ੍ਰੀ ਬਾਦਲ ਨੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਭਲਾਈ
 ਲਈ ਚੌਧਰੀ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਟਿਕੈਤ ਤੇ ਅਕਾਲੀ
 ਦਲ ਦੇ ਸਰਪ੍ਰਸਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਵੱਲੋਂ
 ਰਲ ਕੇ ਰਲੀਆਂ ਗਈਆਂ ਲੜਾਈਆਂ ਦਾ ਵੀ
 ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ।

ਕੈਪਟਨ ਨੇ ਤਰੁਣ ਚੁਘ ਨੂੰ ਘਰਿਆ

ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਨੇਤਾ ਤਰਣ ਚੁੱਗ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਬਿਆਨ 'ਤੇ ਤਿੰਖੀ ਪ੍ਰਤੀਕਿਰਿਆ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਫੌਜੀ ਪਿਛੋਕਰ ਸਬੰਧੀ ਚੁੱਗ ਦੀ ਟਿੱਪਣੀ ਨੂੰ ਨਿੰਦਣਯੋਗ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ, "ਭਜਪ ਜਾਂ ਉਸ ਦੀ ਲੀਡਰਸਿਪ ਨੂੰ ਫੌਜ ਦੇ ਮਾਣ-ਸਤਿਕਾਰ ਜਾਂ ਕੋਮੀ ਤਿੰਦੀਂਗ ਦੀ ਅਹਿਮੀਅਤ ਬਾਰੇ ਕੀ ਪਤਾ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਹਰੇਕ

ਦੂਜੇ ਦਿਨ ਸਰਹੱਦਾਂ ਤੋਂ
ਸਾਡੇ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਰਾਵਾਂ
ਦੀਆਂ ਦੇਰਾਂ ਲਿਪਤ ਕੇ
ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। “
ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ
ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੇ ਮਾਣ
ਅਤੇ ਅੰਧੜਾ ਦੀ
ਰਾਖੀ ਲਈ ਜਾਨਾਂ
ਨਿਛਾਵਰ ਕਰ ਰਹੇ
ਸੈਨਿਕਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਭਾਜਪਾ
ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ ਉਤੇ
ਕੋਈ ਹਮਦਰਦੀ ਜਾਂ
ਸੰਵੇਦਨਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਤਹਿਤ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਲਾਲ ਕਿਲ੍ਹੇ ਭੇਜਿਆ: ਬੈਂਸ

ਲੁਧਿਆਣਾ: ਦਿੱਲੀ ਟਰੈਕਟਰ ਪਰੇਡ ਦੌਰਾਨ ਲਾਲ ਕਿਲੇ 'ਤੇ ਹੋਏ ਘਟਨਾਕ੍ਰਮ ਲਈ ਲੋਕ ਇਨਸਾਫ਼ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਿਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬੈਸਨ ਨੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਜਿਸਮੇਵਾਰ ਦੱਸਿਆ ਹੈ। ਵਿਧਾਇਕ ਬੈਸਨ ਨੇ ਆਖਿਆ ਕਿ 26 ਜਨਵਰੀ ਨੂੰ ਜਦੋਂ ਲਾਲ ਕਿਲੇ 'ਤੇ ਕੁਝ ਘੰਟੇ ਪਹਿਲਾਂ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ, ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਸਾਰੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਕੈਂਬਿਨੀਟ ਹੋਵੇ, ਉਥੋਂ ਕੁਝ ਘੰਟਿਆਂ ਮਹਾਰੋਂ ਕਿਸਾਨ ਟਰੈਕਟਰ ਲੈ ਕੇ ਕਿਵੇਂ ਪੁੱਤ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਸਾਫ਼ ਜਾਹਿਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕਿਸਾਨੀ ਸੰਘਰਸ਼ ਨੂੰ ਢਾਹ ਲਾਉਣ ਲਈ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਤਹਿਤ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਲਾਲ ਕਿਲ੍ਹੇ ਵੱਲ ਮੌਕਿਆ ਤੇ ਹੁਣ ਸੰਘਰਸ਼ ਨੂੰ ਫੇਲ੍ਹੁ ਕਰਨ ਲਈ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦਿੱਲੀ ਪੁਲਿਸ ਰਾਹੀਂ ਕਿਸਾਨ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਦੇ ਆਗ, ਜੋ ਲਾਲ ਕਿਲ੍ਹੇ ਵੱਲ ਗਏ ਵੀ ਨਹੀਂ, ਖਿਲਾਫ਼ ਐਫ.ਐਸੀ.ਆਰ. ਦਰਜ ਕਰਵਾ ਰਹੀ ਹੈ।

ਬਜਟ ਸੈਸ਼ਨ 'ਚ ਖੇਤੀ ਕਾਨੰਨ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਜਾਣ: ਭਗਵੰਤ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ (ਆਪ) ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਤੇ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ਨੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਆਨਲਾਈਨ ਸੱਚੀ ਗਈ ਆਲ ਪਾਰਟੀ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਕੇਂਦਰੀ ਖੇਤੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਵਿਹੁੱਧ ਅੰਦੇਲਨ ਕਰ ਰਹੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦਾ ਮੱਦਾ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ। 26 ਜਨਵਰੀ ਨੂੰ ਲਾਲ ਕਿਲੇ 'ਤੇ ਵਾਪਰੀ ਘਟਨਾ ਦੀ ਨਿਖੇਥੀ ਕਰਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅੰਦੇਲਨ ਕਰ ਰਹੇ ਸਾਰੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਘਟਨਾ ਨਾਲ ਜੋੜ ਕੇ ਨਾ ਦੇਖਿਆ ਜਾਵੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਘਟਨਾ ਸਮੇਂ ਜਿਹੜੇ ਕਿਸਾਨ ਆਗੁ ਉਥੇ ਨਹੀਂ ਸਨ, ਪੁਲਿਸ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਪਰਚੇ ਦਰਜ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਨੇ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਤੋਂ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਬਣਤ ਸੈਸ਼ਨ ਵਿਚ ਤਿੰਨੋਂ ਖੇਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਜਾਣ।

ਹਰਿਆਣਾ ਦੀਆਂ ਖਾਪਾਂ ਨੇ ਦਿੱਲੀ ਮੌਰਚੇ ਵੱਲ ਵਹੀਰਾਂ ਘੱਤੀਆਂ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਗਣਤੰਤਰ ਦਿਵਸ ਮੌਕੇ ਕੌਮੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਵਿਚ ਹਿੱਸਾ ਦੀ ਘਟਨਾ ਕਾਰਨ ਲੱਗੇ ਝਟਕੇ ਮਗਰੋਂ ਕਿਸਾਨ

A photograph showing a large group of people gathered in an open area, possibly a street or park. Many individuals are wearing winter clothing like coats and scarves. Some are holding up green flags with white symbols. The background shows a stone wall and a clear sky.

ਅੰਦੇਲਨ ਮੁੜ ਉਭਰਨ ਲੱਗਿਆ ਹੈ। ਖੇਤੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਭਾਗੀ ਉਤਸ਼ਾਹ ਨਾਲ ਦਿੱਲੀ ਮੌਰਚੇ ਲਈ ਲਾਮਬੰਦੀ ਸੁਰ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਹਰਿਆਣਾ ਦੀਆਂ ਕਿਸਾਨ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਵੱਲ, ਟੈਲ ਪਲਾਜ਼ਿਆਂ 'ਤੇ ਧਰਨੇ ਦਿੱਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ ਤੇ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਘਰਿਆਂ ਦਾ ਘਿਰਾਓ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਵੱਡੀ ਗਿਣਠੀ ਕਿਸਾਨ ਟਰੈਕਟਰਾਂ 'ਤੇ ਸਵਾਰ ਹੋ ਕੇ ਦਿੱਲੀ ਵੱਲ ਵਿਹੜਾਂ ਘੱਟ ਰਹੇ ਹਨ।

ਹਰਿਆਣਾ ਦੀਆਂ ਸਮੱਸੀਆਂ ਖਾਪ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਨੇ ਰੋਹਤਕ ਵਿਚ ਬੈਠਕ ਕਰਕੇ ਕਿਸਾਨੀ ਸੰਘਰਸ਼ ਦੀ ਹਮਾਇਤ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਹਰ ਇਕ ਪਿੰਡ ਦੇ ਹਰੇਕ ਘਰ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਜੀਅ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਕਿਸਾਨ ਅੰਦੋਲਨ 'ਚ ਭੇਜਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਹਲਕਾ ਚਰਖੀ ਦਾਦਰੀ ਤੋਂ ਆਜਾਦ ਵਿਧਾਇਕ ਅਤੇ ਸਾਂਗਵਾਨ ਖਾਪ ਦੇ ਪਧਾਨ ਸੌਮਵੀਰ ਸਾਂਗਵਾਨ ਦੀ

ਅਭੈ ਚੱਟਾਲਾ ਗਾਜ਼ੀਪੁਰ ਬਾਰਡਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰੇਮ ਕਿਸਾਨੀ ਸੰਘਰਸ਼ ਵਿਚ ਸਿਰਫ ਕਿਸਾਨ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਦੇ ਆਗ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਦਲ ਵੀ ਸਿਆਸਤ ਤੋਂ ਉਪਰ ਉਠ ਕੇ ਦਿੱਲੀ ਪ੍ਰਹੁੰਚ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਆਗ ਅਤੇ ਖੇਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿਰੋਧ ਵਿਚ ਅਸਤੀਫ਼ਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਅਭੈ ਚੱਟਾਲਾ ਵੀ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਹਮਾਇਤ ਵਿਚ ਸੁਖੇ ਵਿਚ ਟਰੈਕਟਰ ਮਾਰਚ ਕੱਢੇ ਹੋਏ ਗਾਜ਼ੀਪੁਰ ਬਾਰਡਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਹੁੰਚ ਗਏ ਹਨ। ਇਹ ਟਰੈਕਟਰ ਮਾਰਚ ਅੰਬਾਲਾ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਕੇ ਕਰਨਾਲ, ਕੁਰਕਸੇਤਰ, ਪਾਣੀਪਟ ਅਤੇ ਸੋਨੀਪਟ ਤੋਂ ਹੁੰਦਿਆਂ ਗਾਜ਼ੀਪੁਰ ਪਹੁੰਚਿਆ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਅਭੈ ਚੱਟਾਲਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਖੇਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਘਰਾਣਿਆਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਕਿ ਇੰਨੇ ਕਾਨੰਨ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਜਾਣ।

LAW OFFICES OF

VIVEK MALIK

Follow us on :

ACCOMPLISHED
IMMIGRATION Attorneys
help FAMILIES
REUNITE in the

UNITED STATES

Come talk to an experienced immigration attorney

Toll Free No.
866-424-4000

OUR OFFICES

- 432 S Emerson Ave, Suite 220, Greenwood, IN 46143
Phone: 317.560.4777
- 1067 N Mason Rd., Suite 4, St Louis, Missouri 63141
Phone: 314.416.8000
- 2440 W Shaw Ave., Suite 205, Fresno, California 93711
Phone: 559.578.4344

www.usa-immigrationlaw.com

Languages SPOKEN

Punjabi | Hindi | Urdu | Spanish & English

Homeopathicvibes

Harminder Singh Gill

Homeopathic Consultant and Practitioner

D.H.M.S; B.C.I.H
(Ex Homeopathic Medical officer Punjab Govt.)

Now we have two locations:
940 E. El Camino Real, Sunnyvale, CA 94087
39039 Paseo Padre Pkwy, Suite# 209 (upstairs),
Fremont, CA 94538

Ph: (408) 737-7100
Fax: (408)737-7102 www.homeopathicvibes.com

We sell and ship homeopathic remedies through out North America.

XPressCargo

Tel.: 317-426-5410

Ext. 2001 & 2403

100% ਇਨ੍ਹ ਆਪਰੇਟਰ ਕੰਪਨੀ

Pay Every Week

Pay Single 48 Cent + Team 58 Cent

100%
OWNER OPERATOR
COMPANY

**IN TO MI BACK TO IN OR IN TO OH TO LOUISVILLE
KY/BOWLING KY BACK TO IN (EVERYDAY HOME)**

**ਸਾਰਾ ਸਾਲ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਪੱਕੇ ਰੀਫਰ ਅਤੇ ਡਰਾਈ ਵੈਨ ਦੇ ਲੋਡ
ਹਨ ਅਤੇ ਲੋਡ Same Location ਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ।**

- ਫਿਊਲ ਐਡਵਾਂਸ ਤੇ ਕੋਈ ਵਾਧੂ ਚਾਰਜ ਨਹੀਂ
- ਸਾਰੇ ਲੰਪਰ ਫੀਸ ਕੰਪਨੀ ਪੇ ਕਰੇਗੀ ।
- ਟਰੱਕ ਦੀ ਲਾਈਸੈਂਸ ਪਲੇਟ
- ਟਰੱਕ ਫਿਜ਼ੀਕਲ ਡੈਮੇਜ ਇੰਸ਼ੋਰੇਂਸ
- ਟਰੱਕ ਅਤੇ ਟਰੇਲਰ ਰੈਂਟਲ ਜਾਂ ਲੀਜ਼ ਲੈ ਸਕਦੇ ਹੋ
- ਟਾਇਰਾਂ ਅਤੇ Oil Change ਤੇ ਸਪੈਸ਼ਲ ਡਿਸਕਾਊਂਟ

ਅਸੀਂ ਵੇਅਰ ਹਾਊਸ ਅਤੇ ਲੋਡ ਸਟੈਗ ਕਰਦੇ ਹਾਂ

CA >> IN, OH, KY, PA, MD, VA
IN >> KS, TN, WI, MI, KY, IL, GA

ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਸਾਰੀਆਂ ਲੋਕੋਸ਼ਨਾਂ ਤੋਂ ਵਾਪਸੀ ਕੈਲੀਫ਼ਰਨੀਆ ਤੱਕ ਪੱਕੇ ਲੋਡ ਹਨ

ਅਸੀਂ 2016 ਅਤੇ 2017 ਦੇ USED ਟਰੱਕ ਵੀ ਸੇਲ ਕਰਦੇ ਹਾਂ

Hiring Owner Operators and Drivers

ਸਾਡੇ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਮਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਕਮਰਸ਼ੀਲ ਲਾਈਸੈਂਸ ਲਈ ਕਾਲ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ ।

2330 Enterprise Park Dr., Indianapolis, IN 46218

Online Application @ www.xpresscargoinc.com

ਸਿੰਗਲ ਅਤੇ ਟੀਮ ਡਰਾਈਵਰਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ
ਵੀਕਲੀ ਹੋਮ

ਵੇਅਰ ਹਾਊਸ ਅਤੇ 24/7 ਘੰਟੇ ਰਿਪੋਰਟ ਸ਼ਾਪ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਹੈ

Public Notice

Change of Name

This is to certify that I Gurdeep Singh Gill, son of Balvir Singh resident of Ena Bajwa, Tehsil: Dhuri, Distt: Sangrur, Punjab, India, now living at 7247 Josiah court, Indianapolis, IN 46259, have changed my name to Gurdeep Singh. All concerned please note.

Punjab Times

Ph: 847-359-0746

punjabtimesusa.com

FRONTIER FUEL CARD

No obligation or contracts (cancel anytime)

No minimum amount of fuel to buy

Minimal up front to put down

Receive detailed fuel reports

Jagdeep
Bains

jbains@frontierfundinginc.com

Ph: 417-818-1054

Indianapolis, Indiana ਵਿਚ ਬਣਾਓ ਆਪਣੇ ਸੁਪਨਿਆਂ ਦਾ ਘਰ

One of the Fastest Growing City in America and Best School System...

- ਨਵੇਂ ਘਰਾਂ ਦੀ ਕੀਮਤ \$200,000 ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ
- 1500 ਵਰਗ ਗਜ਼ ਤੋਂ 5000 ਵਰਗ ਗਜ਼ ਦੇ ਘਰ ■ 4-6 ਬੈਡ ਰੂਮ, 3-4 ਬਾਬ ਰੂਮ
- ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਲਈ ਬੜੇ ਵਧੀਆ ਸਕੂਲ, ਕਾਲਜ ਅਤੇ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ
- ਬਹੁਤ ਹੀ ਘੱਟ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਟੈਕਸ ਅਤੇ ਘਰਾਂ ਦੀ ਇੰਸ਼ੋਰੇਂਸ ਸਸਤੀ

Kamaljeet Kaur
Mortgage rates available from 2.1% to 3%

For the Best advice for BUYING-SELLING-RENTING

Ben Singh Bashal (Realtor/Broker) Kamaljeet Kaur (Realtor/Broker)

Ph: 317-809-1818

midlandrealtygroup@yahoo.com

Midland Realty Group-Company You Trust

ਪਿਛਲੇ 15 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਤੁਹਾਡੀ ਸੇਵਾ ਵਿਚ

ਟਰੱਕਾਂ ਵਾਲੇ ਵੀਰਾਂ ਦੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਿਲਾਂ ਦਾ ਹੱਲ ਇੱਕੋ ਛੱਤ ਥੱਲੇ

SAME DAY

ਲਾਇਸੈਂਸ ਪਲੇਟ ਲੈਣ ਵਾਸਤੇ
ਸਾਨੂੰ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ।

ਹੁਣ ਅਸੀਂ

DPF Cleaning ਅਤੇ Baking
ਵੀ ਕਰਦੇ ਹਾਂ।

STOCKTON ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀ ਭਰਾਂਵਾਂ

ਦੀ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ALIGNMENT SHOP
• 3 Axle Alignment \$199
• Trailer Alignment \$150

Grand Opening
Special Price for Truck Wash

Ph: 209.982.9996

FAX: 209.982.9997

www.globalmultiservices.com info@globalmultiservices.com

ਗਲੋਬਲ ਮਲਟੀ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ ਦੀ
ਨਵੀਂ ਲੋਕੇਸ਼ਨ STOCKTON ਵਿਚ
HIGHWAY 4 ਦੇ ਬਿਲਕੁਲ ਨਜ਼ਦੀਕ
1950 E Miner Ave.
Stockton, CA 95205

Matrimonials

ਲੜਕੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ

Wanted suitable match for US citizen Grewal boy 33, 5'-9" tall from Fresno, California; has a computer degree. Bride's family send bio to groom directly at what's app +1 (510) 512-8055

ਸੈਣੀ ਸਿੰਖ, ਉਮਰ 35 ਸਾਲ, ਕੱਦ 5'-9", ਗੈਸ ਸਟੇਸ਼ਨ 'ਤੇ ਮੈਨੇਜਰ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਦੇ, ਨਸ਼ਿਆਂ 'ਤੋਂ ਰਹਿਤ ਲਤਕੇ ਲਈ ਸੋਹਣੀ-ਸੁਨੱਖੀ ਅਮਰੀਕਾਨ ਸਿਟੀਜ਼ਨ ਜਾਂ ਗਰੀਨ ਕਾਰਡ ਹੋਲਡਰ ਪਰਿਵਾਰਕ ਲੜਕੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਤਲਾਕਸ਼ੁਦਾ 'ਤੇ ਵੀ ਵਿਚਾਰ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਜਾਤ-ਪਾਡ ਦੀ ਕੋਈ ਬੰਧਨ ਨਹੀਂ। ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ, ਫੋਨ: 319-670-8892

Wanted suitable match for handsome Jatt Sikh boy, 5'-11", 27 years, completed Engineering Masters in US, landlord family. Currently working in USA. Please send detailed particulars to email: singhusa93@gmail.com

ਲੜਕੇ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ

PhD, Beautiful Sikh Ahluwalia girl likely to settle abroad 1986, 5'-5" looking for a well educated and NRI match working in MNC or reputed place. Holds the US visitor visa. Brother works in the US. +91-97798-08043, +1-650-417-8804

Wanted suitable match for green card, Sikh Khatri, pretty girl, 35, 5'-5", MBA (India) MS (USA), working MNC in NY upstate. Divorced issueless. Looking for an educated Sikh Boy who working in USA E-mail: singhfdb@gmail.com or W/app +1-913-742-1102

Visit us on the web: www.punjabtimesusa.com

ਕਿਚਨ ਹੈਲਪਰ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ

ਲਿਟਲ ਰਾਕ, ਅਰਕਨਸਾਸ ਵਿਖੇ
ਇੰਡੀਆਨ ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ ਲਈ ਕਿਚਨ

ਹੈਲਪਰ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ

ਤਨਖਾਹ ਚੰਗੀ, ਰਿਹਾਇਸ਼ ਅਤੇ ਖਾਣਾ ਮੁਫਤ
ਛੇ ਦਿਨ ਕੰਮ, ਇਕ ਦਿਨ ਛੁੱਟੀ
ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ

ਫੋਨ: 501-309-4140

sami_lal@yahoo.com

REPAIR SHOP

ਟਰੱਕ ਤੇ ਟਰੇਲਰ ਦੇ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਟਾਇਰਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ Oil Change, Brakes, Engine Work, Tune Up, Transmission & Clutch ਆਦਿ ਦੀ ਮੁਰੰਸਤ ਅਤੇ Truck Alignment ਦਾ ਕੰਮ ਤਸੱਲੀਬਖਸ਼ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। 500+ ਟਰੱਕਾਂ ਦੀ ਖੁੱਲ੍ਹੀ-ਢੁੱਲ੍ਹੀ ਪਾਰਕਿੰਗ ਦੇ ਨਾਲ, ਟਰੱਕ-ਟਰੇਲਰ Wash ਕਰਨ ਦਾ ਵੀ ਵਧੀਆ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹੈ।

TEL: 209.547.9210

FAX: 209.547.9211

REGISTRATION SERVICES

ਟਰੱਕਿੰਗ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਰਮਿਟ ਜਿਵੇਂ IFTA, CA#, MCP, 2290, ICC, BOC III, NM & Kentucky Permit, DOT Fuel Tax, Corporation Filling ਅਤੇ ਟਰੱਕਾਂ ਦੀਆਂ ਲਾਇਸੈਂਸ ਪਲੇਟਾਂ Same Day Service ਵੀ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਤੁਸੀਂ ਸਾਡੇ ਕੋਲੋਂ ਪਲੇਟਾਂ ਲੈ ਕੇ ਆਪਣਾ ਕੰਮ ਤੁਰੰਤ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਅਸੀਂ DOT Compliance, DOT Audit ਵਿਚ ਵੀ ਟਰੱਕਿੰਗ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰਦੇ ਹਾਂ।

TEL: 209.982.9996

FAX: 209.982.9997

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼

ਸਨਿਚਰਵਾਰ, 6 ਫਰਵਰੀ 2021

ਕਿਸਾਨ ਸੰਘਰਸ਼ ਦਾ ਅਗਲਾ ਪੜਾਅ

26 ਜਨਵਰੀ ਵਾਲੇ ਘਟਨਾਕ੍ਰਮ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਤਕੜੇ ਝਟਕੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਿਸਾਨ ਸੰਘਰਸ਼ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਮੁੜ ਪੈਰਾਂ ਸਿਰ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। 26 ਜਨਵਰੀ ਨੂੰ ਕਿਸ ਸਖ਼ਸ ਜਾਂ ਧਿਰ ਨੇ ਕੀ ਭੁਮਿਕਾ ਨਿਭਾਈ, ਇਹ ਵੱਖਰੀ ਬਹਿਸ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਹੈ ਪਰ ਇਕ ਗੱਲ ਸ਼ੀਸੇ ਵਾਂਗ ਸਾਡੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਘਟਨਾਕ੍ਰਮ ਨੇ ਇਕ ਵਾਰ ਤਾਂ ਸੰਘਰਸ਼ ਨੂੰ ਹਿਲਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਸੱਤਾਧਾਰੀ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਚਿਰਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਘਾਤ ਲਾ ਕੇ ਬੈਠੀਆਂ ਸਨ ਕਿ ਕਿਸਾਨ ਕਦੋਂ ਕੋਈ ਮੌਕਾ ਦੇਣ ਅਤੇ ਇਹ ਆਪਣੀ ਅਗਲੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰ ਕੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰ ਦੇਣ। ਇਸੇ ਯੋਜਨਾ ਤਹਿਤ ਗਾਜ਼ੀਪੁਰ ਵਾਲੇ ਬਾਰਡਰ 'ਤੇ ਬੈਠੇ ਕਿਸਾਨ ਆਗੂ ਰਾਕੇਸ਼ ਟਿਕੈਤ ਨਾਲ ਸੱਤਾਧਿਰ ਨੇ ਤਾਲਮੇਲ ਵੀ ਬਿਨਾ ਲਿਆ। ਬੱਸ, ਉਸ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਡਾਰ ਕਰਨਾ ਬਾਕੀ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਬਾਰਡਰ 'ਤੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਖਦੇੜ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਫਿਰ ਦੂਜੇ ਬਾਰਡਰਾਂ ਦੀ ਵਾਰੀ ਆਉਣੀ ਸੀ ਪਰ ਇਸੇ ਦੌਰਾਨ ਘਟਨਾਵਾਂ ਕੁਝ ਇਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਵਾਪਰ ਗਈਆਂ ਕਿ ਸਾਰਾ ਕੁਝ ਉਲਟ-ਪੁਲਟ ਹੋ ਗਿਆ। ਜਿਸ ਰਾਕੇਸ਼ ਟਿਕੈਤ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਡਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ, ਉਸ ਦੇ ਹੱਤ੍ਵ ਭਾਵੁਕਤਾ ਵੱਸ ਇਸ ਕਦਰ ਵਹੇ ਕਿ ਕਿਸਾਨ ਅੰਦਰੋਲਨ ਇਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਉਠ ਪਿਆ ਅਤੇ ਰਾਤੇ-ਰਾਤ ਉਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੇ ਮੜ ਬਾਰਡਰ ਮੱਲ ਲਿਆ। ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਗੁੰਡਿਆਂ ਰਾਹੀਂ ਸਿੰਘੁ ਬਾਰਡਰ 'ਤੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਉਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਖਦੇੜ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਪਰ ਸੱਤਾਧਾਰੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਹਰ ਹਰਬਾਨ ਵਰਤਣ ਦੇ ਬਾਬਜੂਦ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੇ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਇਹ ਵਾਰ ਵੀ ਪੂਰੇ ਸੰਜਮ ਅਤੇ ਸਬਰ ਨਾਲ ਝੱਲ ਲਿਆ।

ਅਸਲ ਵਿਚ ਕਈ ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੋਂ ਚੱਲ ਰਹੇ ਕਿਸਾਨ ਸੰਘਰਸ਼ ਦਾ ਅਗਲਾ ਪੜਾਅ ਹੁਣ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਹ ਗੱਲ ਕਿਸਾਨ ਆਗੂ ਵੀ ਚਿਤਾਰ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਜ਼ਬਾਨ 'ਤੇ ਵੀ ਇਹੀ ਸ਼ਬਦ ਹਨ। ਕਿਸਾਨ ਆਗੂ ਮੁੱਢ ਤੋਂ ਹੀ ਕਹਿ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਇਸ ਸੰਘਰਸ਼ ਨੂੰ ਪੂਰਨ ਕੁਪ ਵਿਚ ਸ਼ਾਂਤੀਮਣੀ ਚੰਗਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਹ ਗੱਲ ਸੱਚ ਵੀ ਸੀ। ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਸ ਸੰਘਰਸ਼ ਨੂੰ ਲੀਹੋਂ ਲਾਹੁਣ ਦੀ ਹਰ ਸੰਭਵ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਪਰ ਕਾਮਯਾਬ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕੀ। ਕੁਝ ਸਿਆਸੀ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਕਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਲੁਗਣ ਲੱਗ ਪਿਆ ਕਿ ਸਰਕਾਰ 26 ਜਨਵਰੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ-ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਮਸਲਾ ਹੱਲ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਕਰ ਕੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਦਾ ਸਾਰਾ ਧਿਆਨ 26 ਜਨਵਰੀ 'ਤੇ ਕੇਂਦਰਤ ਹੋ ਗਿਆ। ਇਹ ਤੱਥ ਜੱਗ-ਜ਼ਾਹਿਰ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸਾਨ ਸੰਘਰਸ਼ ਅੰਦਰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਧਿਰਾਂ ਜੂਝ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਕੁਝ ਮਸਲਿਆਂ ਬਾਰੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੀ ਸਮਝ ਵੀ ਵੱਖਰੀ-ਵੱਖਰੀ ਹੈ। ਇਸ ਕਰ ਕੇ ਇਸ ਮਸਲੇ 'ਤੇ ਕੁਝ-ਕੁਝ ਤਕਰਾਰ ਵਾਲੇ ਹਾਲਤ ਬਣਨੇ ਆਰੰਭ ਹੋ ਗਏ। ਇਸ ਸੰਘਰਸ਼ ਬਾਰੇ ਇਕ ਤੱਥ ਹੋਰ ਵੀ ਸੰਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਧਿਰਾਂ ਆਪੋ-ਆਪਣੀ ਸਮਝ ਮੁਤਾਬਕ ਆਪਣੀ ਪੈਂਠ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਵੀ ਜੂਝ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਸਭ ਕੁਝ ਦੇ ਬਾਬਜੂਦ ਇਹ ਤੱਥ ਸਭ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸਾਨ ਸੰਘਰਸ਼ ਨੂੰ ਇਸ ਮੁਕਾਮ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸਿਰਫ਼ ਤੇ ਸਿਰਫ਼ ਕਿਸਾਨ ਜਬੇਬਦੀਆਂ ਹੀ ਹਨ। ਇਸ ਸੰਘਰਸ਼ ਦਾ ਇਕ ਦੌਰ ਉਹ ਵੀ ਸੀ ਜਦੋਂ ਕਰੋਨਾ ਕਾਲ ਦੌਰਾਨ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਕੈਪਟਨ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਵੀ ਕਿਸਾਨ ਆਗੂਆਂ ਦੀ ਸਰਗਰਮੀ ਛੱਕਣ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਖਿਲਾਫ਼ ਪਰਚੇ ਦਾਇਰ ਕਰਨੇ ਆਰੰਭ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਸਨ ਪਰ ਕਿਸਾਨ ਆਗੂ ਜ਼ਬਤ ਰੱਖ ਕੇ ਅੱਗੇ ਵਧੇ, ਪਹਿਲਾਂ ਆਪਸੀ ਸਾਂਝ ਬਣਾਈ ਅਤੇ ਫਿਰ ਸਾਂਝ ਮੌਰਚਾ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਵੀ ਜੂਝ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਕਿਸਾਨ ਆਗੂਆਂ ਦਾ ਸੁਨੇਹਾ ਇਹੀ ਸੀ ਕਿ ਸੰਘਰਸ਼ ਲੰਮਾ ਚੱਲਣਾ ਹੈ। 26 ਜਨਵਰੀ ਵਾਲੀ ਟਰੈਕਟਰ ਪਰੇਡ ਬਾਰੇ ਵੀ ਕਿਸਾਨ ਜਬੇਬਦੀਆਂ ਦੀ ਇਹੀ ਰਾਏ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕੋਈ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀਆਂ ਪਰ ਸੰਘਰਸ਼ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਕੁਝ ਧਿਰਾਂ ਆਪਣੇ ਵਧਵੇਂ ਐਕਸ਼ਨ ਰਾਹੀਂ ਆਪਣੀ ਹੋਂਦ ਵਧੇਰੇ ਪ੍ਰਚੰਦ ਕੁਪ ਵਿਚ ਦਿਖਾਉਣ ਦੇ ਰਾਹ ਪੈ ਗਈਆਂ, ਇਸ ਲਈ ਉਹੀ ਕੁਝ ਵਾਪਰ ਗਿਆ ਜਿਸ ਬਾਰੋਂ ਖਦੜਾ ਕਈ ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਗਟਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ।

ਇਸ ਪੜਾਅ ਉਤੇ ਹੁਣ ਕਿਸਾਨ ਆਗੂਆਂ ਉਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੋਰ ਵੀ ਵਧ ਗਈ ਹੈ। ਹੁਣ ਇਹ ਗੱਲ ਵੀ ਵਿਚਾਰੀ ਜਾਣ ਲੱਗੀ ਹੈ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਜਿਸ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਚੱਲ ਰਹੀ ਹੈ, ਉਸ ਤੋਂ ਜਾਪਾਦਾ ਨਹੀਂ ਕਿ ਇਹ ਖੇਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਵੀ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿਚ ਇਹ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਪਾਲਿਸੀ ਦਾ ਮਸਲਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਿਹੜੀਆਂ ਆਰਥਿਕ ਨੀਤੀਆਂ ਪਿਛੇ ਤੀਹ ਸਾਲ ਤੋਂ ਚੱਲ ਰਹੀਆਂ ਹਨ, ਉਸ ਨੂੰ ਇਕੋ ਹੱਲ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੌਜ਼ਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ? ਇਸੇ ਕਰ ਕੇ ਕਿਸਾਨ ਸੰਘਰਸ਼ ਨੂੰ ਨੇੜਿਓਂ ਦੇਖਣ ਵਾਲੇ ਆਖ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਇਸ ਸੰਘਰਸ਼ ਦਾ ਅਗਲਾ ਪੜਾਅ ਹੁਣ ਖੇਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਆਰਥਿਕ ਨੀਤੀਆਂ ਨੂੰ ਵੰਗਾਰਨ ਦਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਲੜਾਈ ਬਹੁਤ ਅੱਖੀ ਅਤੇ ਲੰਮੀ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਰਾਹ ਉਤੇ ਪਥੇ ਬਗੈਰ ਨਾ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਬੰਦਖਲਾਸੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਲੋਕ ਲੜਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸੰਘਰਸ਼ ਨੂੰ ਵੱਖਰੀ ਅੱਖ ਮਸਲਾ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਸੰਘਰਸ਼ ਨੂੰ ਵੱਖਰੀ ਅੱਖ ਮਸਲਾ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਸੰਘਰਸ਼ ਨੂੰ ਵੱਖਰੀ ਅੱਖ ਮਸਲਾ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹੈ। ਇਹ ਲੜਾਈ ਬਹੁਤ ਅੱਖੀ ਅਤੇ ਲੰਮੀ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਰਾਹ ਉਤੇ ਪਥੇ ਬਗੈਰ ਨਾ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਬੰਦਖਲਾਸੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਲੋਕ ਲੜਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ। ਹੁਣ ਲੱਖਾਂ ਲੋਕ ਆਪੋ-ਆਪਣੇ ਪਰ-ਬਾਰ ਛੱਡ ਕੇ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਬਾਰਡਰਾਂ ਉਤੇ ਡੇਟੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਹੁਣ ਮੁੱਖ ਮਸਲਾ ਇਹੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਸੰਘਰਸ਼ ਨੂੰ ਵੱਡਾ ਕੁਪ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਪੰਜਾਬ ਜਾਂ ਹਰਿਆਣਾ ਨੂੰ ਦੱਕਣ ਕਰ ਕੇ ਇਸ ਸੰਘਰਸ਼ ਦਾ ਇਕ ਤੱਥ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਸੰਘਰਸ਼ ਨੂੰ ਵੱਖਰੀ ਅੱਖ ਮਸਲਾ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਸੰਘਰਸ਼ ਨੂੰ ਵੱਖਰੀ ਅੱਖ ਮਸਲਾ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹੈ। ਇਹ ਲੜਾਈ ਬਹੁਤ ਅੱਖੀ ਅਤੇ ਲੰਮੀ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਰਾਹ ਉਤੇ ਪਥੇ ਬਗੈਰ ਨਾ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਬੰਦਖਲਾਸੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਲੋਕ ਲੜਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ। ਹੁਣ ਲੱਖਾਂ ਲੋਕ ਆਪੋ-ਆਪਣੇ ਪਰ-ਬਾਰ ਛੱਡ ਕੇ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਬਾਰਡਰਾਂ ਉਤੇ ਡੇਟੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਹੁਣ ਮੁੱਖ ਮਸਲਾ ਇਹੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਸੰਘਰਸ਼ ਨੂੰ ਵੱਡਾ ਕੁਪ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਪੰਜਾਬ ਜਾਂ ਹਰਿਆਣਾ ਨੂੰ ਦੱਕਣ ਕਰ ਕੇ ਇਸ ਸੰਘਰਸ਼ ਦਾ ਇਕ ਤੱਥ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਸੰਘਰਸ਼ ਨੂੰ ਵੱਖਰੀ ਅੱਖ ਮਸਲਾ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਸੰਘਰਸ਼ ਨੂੰ ਵੱਖਰੀ ਅੱਖ ਮਸਲਾ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹੈ। ਇਹ ਲੜਾਈ ਬਹੁਤ ਅੱਖੀ ਅਤੇ ਲੰਮੀ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਰਾਹ ਉਤੇ ਪਥੇ ਬਗੈਰ ਨਾ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਬੰਦਖਲਾਸੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਲੋਕ ਲੜਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ। ਹੁਣ ਲੱਖਾਂ ਲੋਕ ਆਪੋ-ਆਪਣੇ ਪਰ-ਬਾਰ ਛੱਡ ਕੇ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਬਾਰਡਰਾਂ ਉਤੇ ਡੇਟੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਹੁਣ ਮੁੱਖ ਮਸਲਾ ਇਹੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਸੰਘਰਸ਼ ਨੂੰ ਵੱਡਾ ਕੁਪ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਪੰਜਾਬ ਜਾਂ ਹਰਿਆਣਾ ਨੂੰ ਦੱਕਣ ਕਰ ਕੇ ਇਸ ਸੰਘਰਸ਼ ਦਾ ਇਕ ਤੱਥ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਸੰਘਰਸ਼ ਨੂੰ ਵੱਖਰੀ ਅੱਖ ਮਸਲਾ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਸੰਘਰਸ਼ ਨੂੰ ਵੱਖਰੀ ਅੱਖ ਮਸਲਾ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹੈ। ਇਹ ਲੜਾਈ ਬਹੁਤ ਅੱਖੀ ਅਤੇ ਲੰਮੀ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਰਾਹ ਉਤੇ ਪਥੇ ਬਗੈਰ ਨਾ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਬੰਦਖਲਾਸੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਲੋਕ ਲੜਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ। ਹੁਣ ਲੱਖਾਂ ਲੋਕ ਆਪੋ-ਆਪਣੇ ਪਰ-ਬਾਰ ਛੱਡ ਕੇ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਬਾਰਡਰਾਂ ਉਤੇ ਡੇਟੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਹੁਣ ਮੁੱਖ ਮਸਲਾ ਇਹੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਸੰਘਰਸ਼ ਨੂੰ ਵੱਡਾ ਕੁਪ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਪੰਜਾਬ ਜਾਂ ਹਰਿਆਣਾ ਨੂੰ ਦੱਕਣ ਕਰ ਕੇ ਇਸ ਸੰਘਰਸ਼ ਦਾ ਇਕ ਤੱਥ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਸੰਘਰਸ਼ ਨੂੰ ਵੱਖਰੀ ਅੱਖ ਮਸਲਾ ਦ

ਯੁਗ ਪਲਟਾਊ ਸੰਗਰਾਮ: ਖਤਰਨਾਕ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ

26 ਜਨਵਰੀ ਦੀ ਟਰੈਕਟਰ ਪਰੇਡ ਕਾਲੇ ਖੇਤੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਵਿੱਚੁੱਧ ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੋਂ ਚੱਲ ਰਹੇ ਪੱਕੇ ਮੌਰਚੇ ਵਿਚ ਨਿਵੇਂਕਲੇ ਪਤਾਅ ਵਜੋਂ ਦਰਜ ਹੋ ਗਈ ਜਿਸ ਨੇ ਸੰਘਰਸ਼ਾਂ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚ ਨਿਆਰਾ ਅਤੇ ਨਿਵੇਂਕਲਾ ਰੰਗ ਭਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਹ ਫਾਸ਼ੀਵਾਦੀ ਸੱਤਾ ਵਿੱਚੁੱਧ ਸੰਘਰਸ਼ਸ਼ੀਲ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ-ਸਿਰਜਕ ਮਾਰਚ ਸੀ। ਟਰੈਕਟਰ ਮਾਰਚ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਹਿਤੇਸੀ ਰਾਜ ਤੋਂ ਰੋਟੀ-ਰੋਜ਼ੀ ਬਚਾਉਣ ਦੀ ਲੋਕ ਇਕਜ਼ੱਟਟਾ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ ਸੀ। ਇਹ ਪੈਦਾਵਾਰੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਚਿੰਨ੍ਹ ਟਰੈਕਟਰਾਂ ਦਾ ਉਸ ਘਿਨਾਉਣੀ ਪਰੰਪਰਾ ਵਿੱਚੁੱਧ ਮਾਰਚ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿਚ ਜੰਗਬਾਜ਼ ਭਾਰਤੀ ਸੱਟੇ 26 ਜਨਵਰੀ ਨੂੰ ਆਧੁਨਿਕ ਫੌਜੀ ਸਾਜ਼ੇ-ਸਮਾਨ ਦਾ ਹੇਛਾ ਦਿਖਾਵਾ ਕਰ ਕੇ ਮਾਣ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਸੰਯੁਕਤ ਕਿਸਾਨ ਮੌਜੂਦਾ ਦੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਵਿੱਚ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਹੈ।

ਬੁਟਾ ਸਿੰਘ

फ़ोन: +91-94634-74342

ਹਰਿਆਣਾ ਅਤੇ ਪੱਛਮੀ ਯੂ.ਪੀ. ਦਾ ਹਰ ਧਿੰਡ ਸੰਯੁਕਤ ਕਸ਼ਾਨ ਮੌਰਚੇ ਦੈ ਇਸ ਸੱਦੇ ਉਪਰ ਫੱਲ ਚੜ੍ਹਾਉਣ ਲਈ ਪੱਥਰਾਂ ਭਾਰ ਹੋ ਗਿਆ। ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਤਕਰੀਬਨ ਹਰ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਸਥਾਨਕ ਰਿਹਰਸਲਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਕਈ ਕਈ ਸੌ ਟਰੈਕਟਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੇ ਰਹੇ। 23 ਜਨਵਰੀ ਨੂੰ ਇੱਲੀ ਨੂੰ ਜਾ ਰਹੇ ਟਰੈਕਟਰਾਂ ਦੇ ਕਾਫਲੇ ਇਉਂ ਜਾਪਦੇ ਸਨ, ਜਿਵੇਂ ਕੋਈ ਫੌਜ ਯੁੱਧ ਦੇ ਮੁਹਾਜ਼ ਵੱਲ ਜਾ ਰਹੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। 25 ਜਨਵਰੀ ਤੱਕ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਐਂਟਰੀ ਮਾਰਗਾਂ ਉਪਰ ਕਈ ਕਈ ਮੀਲ ਤੱਕ ਟਰੈਕਟਰ ਖੜ੍ਹੇ ਕਰਨ ਲਈ ਜਗ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਰਹੀ ਸੀ। 26 ਜਨਵਰੀ ਨੂੰ ਵੀ ਪੰਜਾਬ-ਹਰਿਆਣਾ ਤੋਂ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਟਰੈਕਟਰਾਂ ਦਾ ਤਾਂਤਾ ਲੱਗਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਹਰ ਕੋਈ ਇਸੇ ਚਿੰਤਾ ਵਿਚ ਸੀ ਕਿ ਅੱਗੇ ਜਾ ਕੇ ਇਸ ਮਹਾਂ ਮਾਰਚ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਨਾ ਖੁੰਝ ਜਾਵੇ। ਫਿਰ ਵੀ, ਕੋਈ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਲਈ ਇਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਪੈਰ ਨਹੀਂ ਮਿਥ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਹਰ ਕੋਈ ਤਹੱਮਲ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਵਾਰੀ ਦੀ ਇੰਤਜ਼ਾਰ ਵਿਚ

ਸੀ। ਸਰਕਾਰੀ ਪਰੇਡ ਦੀ ਜਾਲੀ ਸ਼ਾਨ ਸਮਨਤੰਤਰ ਪਰੇਡ ਦੀ ਚਰਚਾ ਨੇ ਹੀ ਫਿੱਕੀ ਪਾ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਇਸ ਨੇ ਸਿਖਰਾਂ ਛੂਹ ਕੇ ਇਕ ਅਸਲੋਂ ਹੀ ਨਿਵੇਕਲਾ ਮੰਜਰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਸੀ ਜਿਸ ਉਪਰ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਮੀਡੀਆ ਦੀਆਂ ਨਜ਼ਰਾਂ ਟਿੱਕੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਸਨ। ਇਸ ਮੱਕੇ ਖੇਤੀਬਾਚੀ, ਸ਼ਾਨਾਮੱਤੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਵਿਰਸੇ, ਸਾਰੇ ਧਰਮਾਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਏਕਤਾ ਆਦਿ ਦੀਆਂ ਝਾਕੀਆਂ ਨੇ ਦੇਸ਼-ਵਿਦੇਸ਼ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਉਪਰ ਬਹੁਤ ਢੁੰਘਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਾਉਣਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਭਗਵੇਂ ਫਾਸ਼ੀਵਾਦ ਦੇ ਪਾਟਰ ਪਾਉ ਪ੍ਰੈਸ਼ੈਕਟ ਉਪਰ ਵਦਾਣੀ ਸੱਤ ਸਾਬਤ ਹੋਣਾ ਸੀ। ਅਫਸੋਸ ਕਿ ਪਿਨਾਉਣੀ ਸਾਜਿਸ਼ ਕਾਰਨ ਦੁਨੀਆ ਇਹ ਸਿਖਰਲਾ ਨਜ਼ਾਰਾ ਦੇਖਣ ਤੋਂ ਵਾਝੀ ਰਹਿ ਗਈ ਕਿਉਂਕਿ ਸੱਤਾ ਨੇ ਇਸ ਮਹਾਂ ਸੰਗਰਾਮ ਨੂੰ ਢਾਹ ਲਾਉਣ ਲਈ ਅਪਣੀ ਪੂਰੀ ਤਾਕਤ ਝੋਕੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਦੀਪ ਸਿੱਧੂ ਗੈਂਗ ਇਕ ਕਿਸਾਨ ਜਥੇਬੰਦੀ ਅਤੇ ਕੁਝ ਹੋਰ ਧਤਿਆਂ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਇਸ

ਮਹਾ ਮਾਰਚ ਨੂੰ ਲਾਹੌ ਕੇ ਤਾਰਪੀਡ ਕਰਨ
ਵਿਚ ਕਾਮਯਾਬ ਹੋ ਗਿਆ।

ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਯੋਜਨਾਬੱਧ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਦੀਪ
ਸਿੱਖ ਗੁਰੂਪੁੰਨੂੰ ਟਰੈਕਟਰ ਪਰੇਡ ਦੇ ਸਿੱਖੇ ਵਕਤ
ਫੈਲਾਉਣਾ ਹੈ।

ਨਵੀਂ ਇੱਲੀ ਵਿਚ 26 ਜਨਵਰੀ ਮੌਕੇ ਟਰੈਕਟਰ ਪਰੇਡ ਦੇ ਇੱਲੀ ਦਾ ਖਲ ਹੁੰਦਿਆਂ ਹੀ
ਛੁੱਲਾਂ ਦਾ ਮੀਂਹ ਬਰਸਾ ਰਹੇ ਇੱਲੀ ਦੇ ਲੋਕ।

ਗੜਗੱਜ ਪਾਊਂਦੇ ਦਿੱਲੀ ਜਾ ਪਹੁੰਚੇ। ਹੰਕਾਰੇ ਹੋਏ
ਭਗਵੇਂ ਹੁਕਮਰਾਨ ਅੰਦਰੋਂ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਡਰੇ ਹੋਏ
ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਅਸਲ ਡਰ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਟੈਰਕਟਰ
ਪਰੇਡ ਦੀ ਕਾਮਯਾਬੀ ਨਾ ਸਿਰਫ ਸੰਘਰਸ਼ ਨੂੰ
ਹੋਰ ਹੁਲਾਰਾ ਦੇਵੇਗੀ ਸਗੋਂ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਆਮ ਲੋਕਾਂ
ਵਿਚ ਸੰਘਰਸ਼ ਨਾਲ ਹਮਦਰਦੀ ਵਧੇਗੀ। ਬਹੁਤ
ਸਾਰੇ ਬਾਈਂ ਦਿੱਲੀ ਵਾਸੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਫੁੱਲਾਂ ਦੀ ਵਰਖਾ
ਕਰ ਕੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਵਾਗਤ ਇਸ ਸੱਚੀ
ਹਮਦਰਦੀ ਦੀ ਪ੍ਰਤੱਖ ਝਲਕ ਹਨ।

26 ਜਨਵਰੀ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ
ਆਰ.ਐਸ.ਐਸ.-ਬੀ.ਜੇ.ਪੀ. ਲਗਾਤਾਰ
ਘਿਨਾਉਣੀਆਂ ਹਰਕਤਾਂ 'ਤੇ ਉਤਰੀ ਹੋਈ ਹੈ।
ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਹੇਠ ਆਪਣੇ ਤਿਰੰਗਿਆਂ
ਵਾਲੇ ਗੁੰਡਾਂ ਗਰੋਹ ਲਿਆ ਕੇ ਮੌਰਚਿਆਂ ਉਪਰ
ਹਮਲੇ ਕਰਵਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਹ ਫਾਸ਼ੀਵਾਦੀ
ਸੰਘੀਆਂ ਦਾ ਲੋਕ ਸੰਘਰਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਦਬਾਉਣ ਦਾ
ਸਿੱਕੇਬੰਦ ਦਾਹਿਸਤਵਾਦੀ ਤਰੀਕਾ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ
ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਜੇ.ਐਨ.ਯੂ., ਜਾਮੀਆ ਮਿਲੀਆ
ਇਸਲਾਮੀਆ, ਬਨਾਰਸ ਹਿੰਦੂ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ,
ਦਿੱਲੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਸੰਘਰਸ਼ਾਂ
ਅਤੇ ਸਾਹੀਨ ਬਾਗ ਦੇ ਮੌਰਚਿਆਂ ਨੂੰ ਤੋਢਨ ਲਈ
ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਤਕਾਂ ਜਾਮ ਰਹਿਣ ਕਾਰਨ
ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਮੁਸਕਿਲ ਆਉਣ ਦਾ ਹੋ-ਹੱਲਾ
ਮਚਾਇਆ ਗਿਆ, ਆਰ.ਐਸ.ਐਸ. ਦੀਆਂ
ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਵਲੋਂ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਜਾਮ ਖੁਲ੍ਹਾਉਣ
ਦੇ ਭਕਾਊ ਅਲਟੀਮੇਟਮ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਅਤੇ ਫਿਰ
ਹਥਿਆਰਾਂ ਨਾਲ ਲੈਸ ਗੁੰਡਾਂ ਗਰੋਹ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ
ਦੀ ਥੋਕ ਨਫਰੀ ਭੇਜ ਕੇ ਖੁਨੀ ਹਮਲੇ ਕੀਤੇ ਗਏ।
ਇਸੇ ਨਮੂਨੇ 'ਤੇ ਹੁਣ ਗਾਜ਼ੀਪੁਰ, ਸਿੰਘ ਅਤੇ
ਟੀਕੀਰੀ ਹੈਂਦਾਂ ਉਪਰ ਸੁਤੇ ਸੰਘਰਸ਼ਸ਼ਿਲ ਇੱਕੱਠਾਂ
ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਗਾਜ਼ੀਪੁਰ
ਹੋਦ ਉਪਰ ਪੁਲਿਸ ਅਤੇ ਸੰਘ ਬਿਗੋਡ ਦੇ ਸਾਂਝੇ
ਹਮਲੇ ਨੂੰ ਰਾਕੇਸ਼ ਟਕੈਤ ਦੀ ਅਗਵਾਈ 'ਚ
ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਜ਼ਬਰਦਸਤ ਵਿਹੋਧ ਨੇ ਨਾਕਾਮ ਬਣਾ
ਦਿੱਤਾ। ਰਾਕੇਸ਼ ਟਕੈਤ ਦੀ ਭਾਵਕ ਅਪੀਲ ਨੇ
ਮੌਰਚੇ ਵਿਚ ਨਵੀਂ ਰੂਹ ਫੁਕ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਰਾਤੇ-
ਰਾਤ ਦਹਿ-ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਕਿਸਾਨ ਸੰਘਰਸ਼ ਦੀ
ਹਮਾਇਤ 'ਚ ਪਹੁੰਚ ਗਏ।

ਸਿੰਘੁ ਹੱਦ ਉਪਰ ਕਿਸਾਨ ਮਜ਼ਦੂਰ
 ਸੰਘਰਸ਼ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਮੌਰਚੇ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਾਊਣ
 ਲਈ ਵੱਡਾ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਪੁਲਿਸ ਅਤੇ
 ਸੰਘ ਦੇ ਗਰੋਹਾਂ ਨੇ ਪੈਟਰੋਲ ਬੰਬ ਅਤੇ ਹੋਰ

ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਵੀ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਸਿੰਘ-ਗਜ਼ੀਪੁਰ ਅਤੇ ਟੀਕਰੀ ਵਿਚ ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਸੇਵਾਵਾਂ ਬੰਦ ਕਰ ਕੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਸੰਚਾਰ ਦਾ ਮੁੱਢਲਾ ਹੱਕ ਵੀ ਥੋੜਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਰਿਆਣਾ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ 18 ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਵਿਚ ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਅਤੇ ਐਸ.ਐਮ.ਐਸ. ਸੇਵਾਵਾਂ ਬੰਦ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ।

ਕਾਰਪੋਰੇਟ- ਹਿੰਦੂਤਵਵਾਦੀ ਨਿਜਾਮ ਵੱਲੋਂ
ਲੋਕ ਮਾਰ੍ਗ ਨੀਤੀਆਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਜਿੰਨਾ ਖਤਰਨਾਕ
ਹਮਲਾ ਵਿੱਡਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਸੱਲੀ ਵਾਲੀ ਗੱਲ
ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਵਾਮ ਨੇ ਇਸ ਖਤਰੇ ਨੂੰ ਸਮਝ
ਲਿਆ ਹੈ। ਇਹੀ ਵਜ਼ਾ ਹੈ ਕਿ ਗਾਜੀਪੁਰ ਅਤੇ
ਸਿੰਘੂ ਮੌਨਚਿਆਂ ਉਪਰ ਖੂਨੀ ਹਮਲਿਆਂ ਨਾਲ
ਲੋਕ ਭੈਡੀਤ ਨਹੀਂ ਹੋਏ, ਇਸ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇਰਾਦੇ
ਹੋਰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜ਼ਮੀਰ
ਝੰਜੜੀ ਗਈ। ਘਰਾਂ ਨੂੰ ਪਰਤ ਰਹੀਆਂ ਟਰਲਿਆਂ
ਵੀ ਮੁਤ ਇੱਲੀ ਜਾਣੀਆਂ ਸੁਰੂ ਹੋ ਗਈਆਂ ਹਨ।
ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਨਵੇਂ ਜੇਸ਼ ਨਾਲ ਮਤੇ ਪਾ ਕੇ ਦਿੱਲੀ
ਵਿਚ ਡੱਟੇ ਕਾਫ਼ਲਿਆਂ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦੇ ਐਲਾਨ
ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ। ਸਹਿਜੇ-ਸਹਿਜੇ ਪਛਾਤ ਦਾ ਆਮ
ਲੋਕਾਂ ਉਪਰ ਨਾਹੀਂ ਅਸਰ ਖਤਮ ਹੋ ਰਿਹਾ
ਹੈ, ਜੁਝ ਮਰਨ ਦਾ ਚਾਅ ਮੁੜ ਅੰਗੜਾਈ ਲੈ
ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਬੰਦ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਗੋਈ
ਮੀਡੀਆ ਦੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਨੂੰ ਬਦਨਾਮ ਕਰਨ ਦੇ ਕੂੜ
ਪਚਾਰ ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਵਾਰ-ਵਾਰ
ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਚਾਰ ਮੁੰਹਿਮਾਂ ਲਾਉਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ
ਹੈ। ਸੰਘਰਸ਼ ਨੂੰ ਬਦਨਾਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਿਰਫ
ਵਾਪਸ ਮੁਤ ਰਹੇ ਟਰੈਕਟਰ ਇਖਾ ਰਿਹਾ ਹਨ,
ਜਦ ਕਿ ਸੱਜੇ ਉਤਸ਼ਾਹ ਨਾਲ ਦਿੱਲੀ ਨੂੰ ਜਾ ਰਹੇ
ਕਾਫਲਿਆਂ ਦੀ ਤਸਵੀਰ ਬਾਰੇ ਇਹ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ
ਖਾਮੋਸ਼ ਹੈ। ਸੰਘਰਸ਼ ਦੀ ਅਸਲ ਤਸਵੀਰ ਆਮ
ਲੋਕਾਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਲੋਕ ਧਿਰ ਨੂੰ
ਸੱਤਾ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਆਪਣਾ ਆਈ.ਟੀ. ਸੈਲ
ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰ ਕੇ ਸਰਕਾਰੀ ਹੱਥਭੋਕਾ ਮੀਡੀਆ
ਦੀਆਂ ਚਾਲਾਂ ਨੂੰ ਨਾਕਾਮ ਬਣਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਇਹ ਸੰਘਰਸ਼ ਦਾ ਬਹੁਤ ਹੀ ਨਜ਼ਕੀਨੀ ਅਤੇ
ਬੇਹੱਦ ਅਹਿਮ ਪਤਾਅ ਹੈ। ਜਾਗਰੂਕ ਨੌਜਵਾਨ
ਅਕਸਰ ਕਹਿੰਦੇ ਦੇਖੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ
ਤਾਂ ਸੰਘਰਸ਼ ਮੇਲੇ ਵਰਗਾ ਸੀ, ਅਸਲ ਸੰਘਰਸ਼
ਤਾਂ ਹੁਣ ਸੂਰੂ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਵਿਆਪਕ ਲੋਕ ਵਿਰੋਧ
ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਭਗਵੇਂ ਹੁਕਮਾਨਾਨ ਇਕ ਵਾਰ ਪਿੱਛੇ
ਜ਼ਰੂਰ ਧੱਕੇ ਗਏ ਹਨ। ਇਹ ਚੇਤੇ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ
ਹੈ ਕਿ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਹੋਰ ਵੀ
— ਚੀਜ਼ਾਂ ਹੋ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਵਿਚੋਂ —

ਪਿਨਾਉਣ ਅਤ ਵਧਰ ਖਤਰਨਾਕ ਹਮਾਲਾਓਂ ਦਾ
ਖਤਰਾ ਮੰਡਰਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।
ਹੁਣ ਸੰਯੁਕਤ ਕਿਸਾਨ ਮੋਰਚੇ ਦੇ ਆਗਾਮਾਂ
ਨੂੰ ਸੰਘਰਸ਼ ਦੇ 'ਗੱਦਾਰਾਂ' ਨੂੰ ਭੰਡਣ ਦੀ ਸਵੈ-
ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਦੀ ਬਜਾਏ ਸੰਘਰਸ਼ ਨੂੰ ਹੋਰ ਟਿਕਾਓ
ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਬਣਾਉਣ ਉਪਰ ਆਪਣੀ
ਤਾਕਤ ਕੇਂਦਰਤ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ
ਹੈਕਡਬਾਜ਼ ਸਰਕਾਰ ਉਪਰ ਸੰਘਰਸ਼ ਦਾ ਦਬਾਓ
ਐਨਾ ਵਧਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਇਹ ਝੁਕਣ ਲਈ
ਮਜ਼ਬੂਰ ਹੋ ਜਾਵੇ। ਸਟੇਟ ਦੇ ਢਾਂਚੇ ਨੂੰ ਸਿਰਫ
ਵਿਸ਼ਲੇਖ ਰਾਇਏ ਦੇ ਦਬਾਓ ਨਾਲ ਹੀ ਜਵਾਬਦੇਹ
ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਖੂਨੀ
ਹੱਥਾਂ ਨੂੰ ਰੋਕਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਗਿਫਤਾਰ
ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੀ ਰਿਹਾਈ ਅਤੇ ਬੇਕਸੂਰਾਂ ਉਪਰ
ਤਸੋਵਦ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਇਕ ਬਹੁਤ ਹੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ

ਟਰੈਕਟਰ ਮਾਰਚ ਦਾ ਅੰਬਰੀ ਨਜ਼ਾਰਾ, (ਵਿਚਕਾਰ) ਕਿਸਾਨ ਘੋਲ ਨੂੰ ਖਦੇੜਨ ਲਈ ਪਥਰਾਓ ਕਰ ਰਹੇ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਭਾੜ੍ਹੇ ਦੇ ਲੋਕ ਅਤੇ (ਐਨ ਸੱਜੇ) ਸਿੰਘ ਬਾਰਡਰ 'ਤੇ ਤਾਇਨਾਤ ਕੀਤੇ ਸਰੱਖਿਆ ਬਲਾ

ਭਾਰਤੀ ਸਿਆਸਤ ਵਿਚ ਲਾਲ ਕਿਲ੍ਹੇ ਦੀ ਅਹਿਮੀਅਤ

ਭਾਰਤ ਦੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਮੱਧ ਵਿਚ
ਸਬਿਤ ਲਾਲ ਕਿਲ੍ਹਾ ਐਤਕੀਂ 26 ਜਨਵਰੀ ਨੂੰ
ਅਚਾਨਕ ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਦੇ ਮੀਡੀਆ ਦੀਆਂ
ਸੁਰਖੀਆਂ ਦਾ ਕੇਂਦਰ ਬਣ ਗਿਆ। ਦਰਸਲ
ਗਣਤੰਤਰ ਇਵਸ ਮੌਕੇ ਸੈਂਕਤੇ ਹੀ ਲੋਕ ਲਾਲ
ਕਿਲ੍ਹੇ ਅੰਦਰ ਦਾਖਲ ਹੋ ਗਏ ਅਤੇ ਕਿਸਾਨ
ਅੰਦਰਲਾਨ ਦਾ ਝੰਡਾ ਲਹਿਰਾਉਣ ਲੱਗੇ।

ਇਤਿਹਾਸਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਾਲ ਕਿਲ੍ਹਾ ਪੁਰਵ
ਆਧੁਨਿਕ ਕਾਲ ਤੋਂ ਹੀ ਭਾਰਤ ਦੀ ਅੱਖਡਤਾ ਤੇ
ਵੰਨ-ਸੰਵੰਨਤਾ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਦੀਆਂ
ਤੋਂ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਮਨਾਂ ਵਿਚ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਕਾਇਮ
ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਹੇਠ ਲਾਲ ਕਿਲ੍ਹਾ
ਹੋਵੇਗਾ, ਉਹੀ ਭਾਰਤ ਦੀ ਸੱਤਾ 'ਤੇ ਕਾਬਜ਼
ਹੋਵੇਗਾ। ਬਨਾਰਸ ਹਿੰਦੂ ਯਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵਿਚ
ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਤਾਂਬੀਰ ਕਲਾਮ ਦਾ
ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਅੰਰਗਜ਼ਬ ਦੇ ਸਾਸਨ ਕਾਲ ਦੌਰਾਨ
ਪੁਰੇ ਉਪ ਮਹਾਂਦੀਪ 'ਤੇ ਲਾਲ ਕਿਲ੍ਹੇ ਦੀ ਹਕੂਮਤ
ਉੱਸ ਸਮੇਂ ਸਿਖਰ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਗਈ ਸੀ, ਜਦੋਂ
ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦੱਖਣੀ ਭਾਰਤ 'ਤੇ ਵੀ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰ
ਲਿਆ ਸੀ।

1857 ਦਾ ‘ਗਰਦ’ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਫਿਰ ‘ਆਜ਼ਾਦ
ਹਿਦ ਫੌਜ’ ਦੇ ਆਗੁ ਸਭਾਸ ਚੰਦਰ ਬੋਸ ਦਾ ‘ਡਿੱਲੀ
ਚਲੋ’ ਨਾਅਰਾ ਹੋਵੇ ਜਾਂ 15 ਅਗਸਤ 1947 ਨੂੰ
ਭਾਰਤ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਦਿਨ ਲਾਲ ਕਿਲ੍ਹੇ
ਦੇ ਲਾਹੌਰ ਗੇਟ ਤੋਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਜਵਾਹਰ ਲਾਲ
ਨਹਿਰ ਦਾ ਭਾਸ਼ਣ ਹੋਵੇ; ਇਹ ਸਭ ਲਾਲ ਕਿਲ੍ਹੇ
ਅਤੇ ‘ਦਿ ਆਈਡੀਆ ਆਫ ਇੰਡੀਆ’ ਦੀ
ਅੰਧੰਡਾ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਬਾਰੇ
ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਜਾਣਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਆਓ ਲਾਲ
ਕਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਤੋਂ
ਲੈ ਕੇ ਹੁਣ ਤੱਕ ਉਸ ‘ਤੇ ਜਿੱਤ ਦਰਜ ਕਰਨ
ਵਾਲਿਆਂ ‘ਤੇ ਇੰਕ ਛਾਤ ਮਾਰਦੇ ਹਾਂ।

ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਇਤਿਹਾਸਕ ਮਹੱਤਤਾ

ਪੁਰਾਣੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਹੀ ਦੱਖਣੀ ਏਸ਼ੀਆ 'ਚ
ਦਿੱਲੀ ਦਾ ਕੇਂਦਰੀ ਮਹੱਤਵ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਹਾ
ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਰਾਜਾ ਇੰਦਰ ਦੀ ਰਾਜਧਾਨੀ
ਇੰਦਰਪ੍ਰਸਥ ਸੀ ਪਰ ਇਸ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ
ਦੇ ਬਾਰੇ 'ਚ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।
ਗਲਾਂਕਿ, 1206 'ਚ ਗੁਲਾਮ ਵੰਸ਼ ਦੇ ਸਾਮਰਾਜ
ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਦਿੱਲੀ ਭਾਰਤ ਦੇ
ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਥਿਆਂ ਦੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਰਹੀ ਹੈ।
ਗੁਲਾਮ ਵੰਸ਼ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਖਿਲਜੀ ਸਾਮਰਾਜ
(1330-1290) ਹੋਂਦ ਵਿਚ ਆਇਆ ਅਤੇ
ਇਸ ਦੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਵੀ ਦਿੱਲੀ ਹੀ ਰਹੀ। ਯਾਦ
ਰੱਖਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਅਜੋਕੀ ਦਿੱਲੀ 'ਤੇ
ਖਿਲਜੀ ਸਾਮਰਾਜ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਤੁਗਲਕ, ਸਯਦ
ਤੇ ਲੋਯੀਆਂ ਨੇ ਵੀ ਹਕਮਤ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ
ਸਾਰਿਆਂ ਵਾਲੋਂ ਦਿੱਲੀ ਨੂੰ ਬੱਦੋਰ ਰਾਜਧਾਨੀ ਰੱਖਣ
ਦੇ ਸਬੂਤ ਅੱਜ ਵੀ ਦਿੱਲੀ 'ਜ਼ ਮੌਜੂਦ ਹੈ।

ਮੁਗਲਾਂ ਨੇ 1526 'ਚ ਦਿੱਲੀ 'ਤੇ ਜਿੱਤ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦਿੱਲੀ ਤੋਂ ਲਾਗਭਗ ਦੋ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੁਰ ਸਥਿਤ ਆਗਰਾ ਸ਼ਹਿਰ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਵਜੋਂ ਚੁਣਿਆ। ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਮੁਗਲ ਸ਼ਾਸਕ ਦੇ ਬਾਨੀ ਜ਼ਹੀਰ-ਉਦ-ਦੀਨ ਮੁਹੰਮਦ ਬਾਬਰ ਦੇ ਪੋਤੇ ਜਲਾਲ-ਉਦ-ਦੀਨ ਮੁਹੰਮਦ ਅਕਬਰ ਨੇ ਵੀ ਤਕਰੀਬਨ 50 ਸਾਲਾਂ ਤੱਕ ਆਗਰਾ ਤੋਂ ਹੀ ਆਪਣੀ ਹਕਮਤ ਚਲਾਈ ਪਰ ਅਕਬਰ ਦੇ ਪੋਤੇ ਸ਼ਾਹਜਹਾਨ ਨੇ ਇੱਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਦਿੱਲੀ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਬਣਾਈ ਅਤੇ 1639 ਵਿਚ ਸ਼ਾਹਜਹਾਨ ਬਾਬਾਦ

ਨਾਮਕ ਸ਼ਹਿਰ ਦੀ ਸਬਾਪਨਾ ਕੀਤੀ ਜੋ ਦਿੱਲੀ ਦੇ
ਖੇਤਰ ਅੰਦਰ ਹੀ ਵਸਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਾਲ
1857 ਵਿਚ ਇਹ ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਦਾ ਕੇਂਦਰ ਸੀ। ਇੱਥੋਂ
ਹੀ ਬਿਟਿਸ਼ ਸਰਕਾਰ ਖਿਲਾਫ਼
ਸੰਘਰਸ਼ ਦਾ ਆਗਾਜ਼ ਹੋਇਆ
ਸੀ ਜੋ ਆਖਰਕਾਰ ਅਸਫਲ
ਰਿਹਾ। ਇਸ ਬਗਾਵਤ ਜਾਂ
ਇਨਕਲਾਬ ਤੋਂ ਬਾਅਦ
ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ
ਬਿਟਿਸ਼ ਰਾਜ ਸਥਾਪਿਤ ਹੋ
ਗਿਆ ਸੀ। ਹੁਣ ਤੱਕ ਉਹ
ਪੁਰਬੀ ਸ਼ਹਿਰ ਕੋਲਕਾਤਾ ਤੋਂ
ਹੀ ਰਾਜ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ ਪਰ
ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਇਤਿਹਾਸਕ ਅਤੇ
ਭਗੋਲਿਕ ਉਪਯੋਗਤਾ ਨੂੰ
ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਦਿਆਂ
ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ
ਰਾਜਧਾਨੀ ਨੂੰ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ
ਤਬਦੀਲ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ।

ਲਾਲ ਕਿਲ੍ਹੇ ਦੀ
ਪ੍ਰਤੀਕਾਮਕ ਅਹਿਮੀਅਤ
ਬਹੁਤ ਰਹੀ ਹੈ। ਲਾਲ ਪੱਥਰ
ਨਾਲ ਬਣੇ ਸ਼ਾਸ਼ਮਾਨਾਬਾਦ ਦਾ
ਕਿਲ੍ਹਾ ਅੱਜ ਲਾਲ ਕਿਲ੍ਹੇ ਦੇ
ਨਾਂ ਨਾਲ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ
ਜੋ ਸ਼ਾਨ ਅਤੇ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ
ਪ੍ਰਤੀਕ ਹੈ। ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿਚ
ਇਸ ਨੂੰ 'ਰੈਡ ਫੋਰਟ' ਕਿਹਾ
ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦੁਨੀਆ ਭਰ

ਵਿਚ ਇਸ ਨੂੰ ਇਸੇ ਨਾਮ ਨਾਲ ਹੀ ਜਾਣਿਆ
ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ‘ਕਿਲ੍ਹਾ-ਏ-
ਮੁਬਾਰਕ’, ਫਿਰ ‘ਕਿਲ੍ਹਾ-ਏ-ਸ਼ਾਹਜਹਾਨਾਬਾਦ’
ਅਤੇ ਫਿਰ ‘ਕਿਲ੍ਹਾ-ਏ-ਮੌਲਿਨ’ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ।
ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਇਹ ਲਾਲ ਕਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਨਾਂ ਨਾਲ ਹੀ
ਜਾਣਿਆ ਜਾਣ ਲੱਗਾ। ਕਿਲ੍ਹੇ ਅੰਦਰ ਕਈ
ਇਮਾਰਤਾਂ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਸ਼ਾਹਜਹਾਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੋਈ
ਹੈ। ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਨੇ ਵੀ ਆਪਣੀ
ਸੈਲੀ ਦੀਆਂ ਵਖ਼-ਵਖ਼ ਇਮਾਰਤਾਂ ਦੀ ਉਸਾਰੀ
ਕੀਤੀ ਸੀ।

ਫਿਰ ਜਦੋਂ ਈਰਾਨ ਤੋਂ ਆਏ ਨਾਦਿਰ ਸ਼ਾਹ
ਨੇ ਭਾਰਤ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਦਿੱਲੀ
ਦੇ ਲਾਲ ਕਿਲ੍ਹੇ ਨੂੰ ਹੀ ਫਿਤਿਹ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ
ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਹੁਣ ਭਾਰਤ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ
ਕਬਜ਼ਾ ਹੈ ਪਰ ਵਪਸ ਜਾਂਦਿਆਂ ਉਹ ਤੁਖੜੇ-

ਤਾਉਸ, ਭਾਵ ਮਜ਼ਰ ਸਿਹਾਂਸਨ ਅਤੇ ਕੋਹ-ਏ-ਨਰ ਹੀਰਾ ਵੀ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਲੈ ਗਏ ਸਨ। 1739 ਵਿਚ ਨਾਦਿਰ ਸ਼ਾਹ ਦੇ ਹਮਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ

ਨੂੰ ਜੋ ਮਾਣ ਅਤੇ ਸਥਾਨ ਹਾਸਲ ਹੋਇਆ ਹੈ,
ਉਹ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਇਮਾਰਤ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਨਹੀਂ ਆਇਆ
ਹੈ। ਅਸੀਂ ਔਰਗਜ਼ੇਬ ਬਾਰੇ ਇਸ ਲਈ ਗੱਲ

ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ
ਦੇ ਸ਼ਾਸਨ ਕਾਲ ਵਿਚ
ਲਗਭਗ ਪੂਰੇ ਉਪ ਮਹਾਂਦੀਪ
ਵਿਚ ਲਾਲ ਕਿਲ੍ਹੇ ਦਾ ਰਾਜ
ਅਤੇ ਦਬਦਬਾ ਕਾਇਮ ਸੀ।”

ਮੰਤਰੀ ਹਰ ਸਾਲ ਲਾਲ ਕਿਲ੍ਹੇ ਤੋਂ ਕੌਮ ਨੂੰ
ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦੇ ਹਨ।”

ਜਾਮੀਆ ਮਿਲੀਆ ਇਸਲੀਆ ਦੇ ਰਾਜਨੀਤੀ
ਵਿਗਿਆਨ ਦੇ ਸਹਾਇਕ ਪ੍ਰੋ. ਡਾ. ਨਾਵੇਦ ਜਮਾਲ
ਅਨੁਸਾਰ ਲਾਲ ਕਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਭਾਸ਼ਣ ਵਿਚ ਭਾਰਤ ਦੀ
ਨੀਤੀ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਪਰੀ
ਦੂਨੀਆ ਲਈ ਅਹਿਮ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਕੰਮ
ਪਿਛੇ 74 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਜਾਰੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਹ ਵੀ

ਕਿਹਾ ਕਿ ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਇਤਿਹਾਸਕ, ਸਿਆਜੀ ਅਤੇ
ਭੁਗੋਲਿਕ ਸਥਿਤੀ ਇਸ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਦਾ ਦਿਲ ਹੋਣ
ਦਾ ਮਾਣ ਦਿੰਦੀ ਹੈ।
ਉਥੇ ਅਖਬਾਰ 'ਦਿ ਹਿੰਦੁ' ਦੇ ਇੱਕ ਲੇਖ
ਵਿਚ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਕਾਰਕੁਨ ਅਤੇ
ਇਤਿਹਾਸਕਾਰ ਵਿਕਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਰੁਪਰਾਏ ਦੇ
ਹਵਾਲੇ ਵਿਚ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੀ
ਆਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਜਿਹੀ ਜਗ੍ਹਾ ਦੀ ਚੋਣ
ਕਰਨਾ, ਜਿੱਥੇ ਲੋਕ ਭਾਵਨਾਤਮਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਕਠੇ
ਹੋ ਸਕਣ, ਇਹ ਸੁੰਤੱਤ ਭਾਰਤ ਲਈ ਬਹੁਤ
ਖਾਸ ਸੀ। ਇਹ ਬਹੁਤ ਅਹਿਮ ਸੀ ਕਿ ਉਹ
ਇਮਾਰਤ ਸਮਰਾਜੀ ਯੁੱਗ ਦੀ ਯਾਦ ਨਾ ਦਿਵਾਉਣ
ਵਾਲੀ ਹੋਵੇ। ਇਸ ਲਈ 1947 ਵਿਚ ਦਿੱਲੀ ਨੂੰ
ਦੇਸ਼ ਦੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਬਣਾਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਲਾਲ
ਕਿਲਾ ਹੀ ਇੱਕ ਅਜਿਹੀ ਇਮਾਰਤ ਸੀ ਜੋ ਇਨ੍ਹਾਂ
ਸਾਰੀਆਂ ਜੁੱਗਰਤਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਦੀ ਸੀ।

ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਅਮਰ ਢਾਰਕੀ ਨੇ
ਇੱਕ ਜਗ੍ਹਾ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ
ਅਹਿਮ ਸਮਾਗਮ ਲਈ ਲਾਲ ਕਿਲ੍ਹੇ ਦੀ ਚੋਣ
ਇਸ ਲਈ ਵੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ
ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਇਕਲੋਤੀ ਅਜਿਹੀ ਇਮਾਰਤ ਸੀ ਜੋ
ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਸਾਸਨ ਦੀ ਯਾਦਗਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ।
ਇਤਿਹਾਸਕਾਰਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਲਾਲ ਕਿਲ੍ਹੇ
ਦੀ ਅਹਿਮੀਅਤ ਨੂੰ ਇਸ ਤੱਥ ਤੋਂ ਵੀ ਜਾਣਿਆ
ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਈਸਟ ਇੰਡੀਆ ਕੰਪਨੀ ਨੇ
ਇਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕੰਟਰੋਲ ਹੇਠ ਲਿਆ ਸੀ ਤਾਂ
ਉਸ ਸਮੇਂ ਮੁਗਲ ਰਾਜਿਆਂ ਅਤੇ ਰਾਜਕੁਮਾਰਾਂ
ਅਤੇ ਬਾਗੀਆਂ ਉਤੇ ਚੱਲ ਰਹੇ ਮੁਕੱਦਮਿਆਂ ਦੀ
ਸੁਣਵਾਈ ਇੱਥੋਂ ਹੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਕੁਝ
ਨੂੰ ਤਾਂ ਫਾਂਸੀ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਵੀ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ
ਕਈਆਂ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਨਿਕਾਲਾ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਤਕਰੀਬਨ 90 ਸਾਲਾਂ ਬਾਅਦ
ਆਈ, ਐਨ. ਏ. ਦੇ ਆਗਾਂ ਕਰਨਲ ਸਾਹਨਵਜ਼
ਖਨ, ਕਰਨਲ ਪ੍ਰੇਮ ਕੁਮਾਰ ਸਹਿਗਲ ਅਤੇ
ਕਰਨਲ ਗੁਰਬਖ਼ਸ ਸਿੰਘ ਦਹਿਲਾਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ
ਦੱਜੀ ਵਿਸ਼ਵ ਜੰਗ ਦੌਰਾਨ ਬੰਦੀ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ
ਸੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਚੱਲਣ ਵਾਲੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੌਰਾਨ
ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲਾਲ ਕਿਲ੍ਹੇ ਵਿਚ ਹੀ ਕੈਦ ਕਰ ਕੇ
ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਇਹ ਨਾਅਰਾ
ਬੁਲੰਦ ਹੋਇਆ ਸੀ: ਲਾਲ ਕਿਲ੍ਹੇ ਤੋਂ ਆਈ
ਆਵਾਜ਼। ਸਹਿਗਲ, ਛਿੱਲੋਂ ਸਾਹਨਵਜ਼।

ਲਾਲ ਕਿਲ੍ਹੇ ਦਾ ਮੁੱਖ ਗੇਟਾ।

ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿਚ ਸੱਤੰਤਰ ਸਨ।

ਕਿਸਾਨ ਅੰਦੋਲਨ ਵਿਚ ਲਾਲ ਕਿਲ੍ਹੇ ਦੀ
ਅਹਿਮੀਅਤ

ਮੁਗਲ ਸ਼ਾਨ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ ਮੰਨੇ ਜਾਂਦੇ ਲਾਲ
ਕਿਲ੍ਹੇ ਵਿਚ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਦੇਸ਼ ਭਗਤੀ, ਹਿੰਮਤ
ਅਤੇ ਬਹਾਦਰੀ ਦੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਗੁੰਜਦੀਆਂ
ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਜਾਮੀਆ ਪਿਲੀਆ ਇਸਲਾਮੀਆ
ਵਿਚ ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਸਹਾਇਕ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਜਾਵੇਦ
ਆਲਮ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ, “ਜਦੋਂ ਭਾਰਤ ਦੇ ਪਹਿਲੇ
ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਜਵਾਹਰ ਲਾਲ ਨਹਿਰੂ ਨੇ 15
ਅਗਸਤ, 1947 ਨੂੰ ਲਾਲ ਕਿਲ੍ਹੇ ਦੀ ਫਸੀਲ ਤੋਂ
ਸੁਤੰਤਰ ਭਾਰਤ ਦਾ ਤਿੰਗਾ ਝੰਡਾ ਲਹਿਰਾਇਆ
ਸੀ ਤਾਂ ਉਸ ਸਮੇਂ ਨਵੇਂ ਭਾਰਤ ਦਾ ਜਨਮ ਹੋਇਆ
ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਗੰਜ ਹਰ ਸਾਲ ਸੁਤੰਤਰਤਾ
ਦਿਵਸ ਮੌਕੇ ਸੁਣਾਈ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਦੇਸ਼ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ

ਲਾਲ ਕਿਲ੍ਹੇ ਤੋਂ ਸੰਬੰਧਨ ਕਰ ਰਹੇ ਪਹਿਲੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਹਿਰੂ ਅਤੇ (ਸੱਜੇ) 26 ਜਨਵਰੀ ਨੂੰ ਲਾਲ ਕਿਲ੍ਹੇ 'ਤੇ ਪੁੱਜੇ ਕਿਸਾਨ ਘੱਲ 'ਚ ਸ਼ਾਮਲ ਲੋਕ।

ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਅਤੇ ਸੱਜੇ ਪੱਖ ਵੱਲ ਝਕਾਅ

(ਪਿਛਲੇ ਸਫੇ ਦੀ ਬਾਕੀ)

ਦੀ ਹਮਾਇਤ ਗਰਮਖਿਆਲ ਹਿੰਦੁਆਦੀ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਵੀ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ, ਆਰ.ਐਸ.ਐਸ. ਅਤੇ ਹਿੰਦੁ ਮਹਾਸਭਾ ਦਰਮਖਿਆਲ ਖਾਸ ਮਾਇਨਿਆਂ ਵਿਚ ਕਦੇ ਨੇਤਤਾ ਨਹੀਂ ਰਹੀ ਹੈ।" ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਤਹਿਤ ਮਾਰਜ਼ੀਆ ਨੇ ਅੱਗੇ ਲਿਖਿਆ, ਐਸਾ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ 1937 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਰ.ਐਸ.ਐਸ. ਅਤੇ ਮਹਾਸਭਾ ਦੀ ਅਣਵਣ ਹੋ ਗਈ, ਜਦੋਂ ਵੀ.ਡੀ. ਸਾਵਰਕਰ ਨੇ ਸੰਘ ਦੀ ਵਾਗਡੇਰ ਮੁੰਜੇ ਤੋਂ ਲੈ ਲਈ। ਕੈਮੋਲਰੀ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਕਿ ਦਰਮਖਿਆਲ ਬੇਸੂਮਾਰ ਇਤਿਹਾਸਕ ਸਬੂਤ ਦਿਖਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵੰਡ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਬਲਕਿ ਦੋਨੋਂ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਵਿਚ ਹਮੇਸ਼ਾ ਹੀ ਗੁੜ੍ਹਾ ਰਿਸਤਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।"

ਸਾਵਰਕਰ ਦਾ ਭਾਈ ਗੇਂਸ ਦਾਮੋਦਰ ਸਾਵਰਕਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪੰਜ ਜਾਣਿਆਂ ਦਾ ਸਮਾਲ ਸੀ ਜੋ 27 ਸਤੰਬਰ 1925 ਨੂੰ ਨਾਗਪੁਰ ਵਿਚ ਆਰ.ਐਸ.ਐਸ.ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਤੋਂ ਮੌਕੇ ਮੌਜੂਦ ਸਨ। ਮੁੰਜੇ ਨੇ 1931 ਵਿਚ ਬੈਨਿਤੇ ਮਸ਼ਿਲਨੀ ਨਾਲ ਆਰ.ਐਸ.ਐਸ. ਦੇ ਬਾਣੀ ਅਤੇ ਹਿੰਦੁ ਮਹਾਸਭਾ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦੀ ਹੈਸੀਅਤ 'ਚ ਮੁਲਕਾਤ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਮੁੰਜੇ, ਆਰ.ਐਸ.ਐਸ. ਅਤੇ ਹਿੰਦੁ ਮਹਾਸਭਾ ਦੇ ਜੀਵਨ ਚੱਕਰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਹੀ ਢੁੱਧੇ ਰੂਪ 'ਚ ਗੁੰਦੇ ਰਹੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਦਰਮਖਿਆਲ ਪਾਟਕ ਦੀ ਮਿੱਥ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਲਈ ਪ੍ਰਚਾਰੀ ਗਈ ਸੀ ਤਾਂ ਜੋ ਮਹਾਤਮਾ ਗਾਂਧੀ ਦੇ ਕਤਲ ਨਾਲ ਆਰ.ਐਸ.ਐਸ. ਦਾ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਹੋਣ ਜਾਂ ਇਸ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਹੱਥ ਹੋਣ ਦੇ ਇਲਜਾਮ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਗਾਂਧੀ ਦੇ ਕਾਤਲ ਨੱਬੁਰਾਮ ਗੋਡਸੇ ਦਾ ਆਰ.ਐਸ.ਐਸ. ਅਤੇ ਹਿੰਦੁ ਮਹਾਸਭਾ, ਦੋਨੋਂ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਨਾਲ ਲੰਮਾ ਸਬੰਧ ਰਿਹਾ ਹੈ ਲੇਕਿਨ ਸੰਘ ਬੱਸਿੱਦ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਜੁਰਮ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਪਹਿਲਾਂ ਗੋਡਸੇ ਨੇ ਸੰਘ ਢੱਡ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਸਬੂਤਾਂ ਨੇ ਇਸ ਮਾਨਤਾ ਦੇ ਪਰਖੇ ਉਡਾ ਦਿੱਤੇ ਹਨ (ਦੇਖੋ, ਧੀਰੇਦਰ ਕੇ। ਝਾਅ ਦਾ ਲੇਖ 'ਨੱਬੁਰਾਮ ਗੋਡਸੇ: ਨਫਰਤ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰਕ' ਜੋ ਇਸੇ ਹਸਾਲੇ ਦੇ ਜਨਵਰੀ 2020 ਅੰਕ ਵਿਚ ਛਪਿਆ ਸੀ)।

ਸੋਮਾ ਚੌਧਰੀ ਨਾਲ ਇੰਟਰਵਿਊ ਦੌਰਾਨ ਗੋਇਨਕਾ ਤੋਂ ਪੁੱਛਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅੱਜ ਮੀਡੀਆ ਦੀ ਇਸ ਦੁਰਸਾਹਾ ਲਈ ਕਿਸ ਨੂੰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਦਾ ਬੇਲਾਗ ਜਵਾਬ ਸੀ: "ਕੋਈ ਇਕ ਆਦਮੀ ਜਿਸ ਦੀ ਇਹ ਸਭ ਕਾਸੇ ਦੀ ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ? ਸੰਸਥਾ ਦਾ ਮਾਲਕ (ਇਕ) ਨਿਸਚਿਤ ਫਾਰਮੈਟ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਦਾ ਹੈ, (ਇਹ) ਉਸ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ 'ਤੇ ਚੱਲਦਾ ਹੈ। ਆਪਣੀ ਹੀ ਰਾਇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਐਕਸਪ੍ਰੈਸ ਦੇ ਇਸ ਘਾਲੇਮਾਲੇ ਲਈ ਉੱਤਰ ਇਲਜਾਮ ਖੁਦ ਅੰਨ੍ਤ

ਗੋਇਨਕਾ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਪਿਤਾ ਤੇ ਐਕਸਪ੍ਰੈਸ ਸਮੂਹ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਵਿਵੇਕ ਗੋਇਨਕਾ ਉਪਰ ਜਾ ਟਿਕਦਾ ਹੈ।

ਕੇਮਾਂਤਰੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਸਮੂਹ 'ਰਿਪੋਰਟਰਜ਼ ਵਿਦਾਊਟ ਬਾਰਡਰਜ਼' ਅਤੇ ਇਕ ਸਥਾਨਕ ਹਿੱਸੇਦਾਰ ਦੀ ਭਾਰਤ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਤੋਂ ਮੁੰਨੀ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਤਹਿਤ ਮਾਰਜ਼ੀਆ ਨੇ ਅੱਗੇ ਲਿਖਿਆ, ਐਸਾ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿ 1937 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਰ.ਐਸ.ਐਸ. ਅਤੇ ਮਹਾਸਭਾ ਦੀ ਅਣਵਣ ਹੋ ਗਈ, ਜਦੋਂ ਵੀ.ਡੀ. ਸਾਵਰਕਰ ਨੇ ਸੰਘ ਦੀ ਵਾਗਡੇਰ ਮੁੰਜੇ ਤੋਂ ਲੈ ਲਈ। ਕੈਮੋਲਰੀ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਕਿ ਦਰਮਖਿਆਲ ਬੇਸੂਮਾਰ ਇਤਿਹਾਸਕ ਸਬੂਤ ਦਿਖਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵੰਡ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਬਲਕਿ ਦੋਨੋਂ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਵਿਚ ਹਮੇਸ਼ਾ ਹੀ ਗੁੜ੍ਹਾ ਰਿਸਤਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।"

ਇਨ੍ਹਾਂ ਤਮਾਂ ਸੂਚੀਬੱਧ ਕੰਪਨੀਆਂ ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਾਲਕ, ਅਖਬਾਰ ਜਾਂ ਚੈਨਲ ਦੀ ਸੰਪਾਦਕੀ ਨੀਤੀ ਤੈਂਤ ਕਰਨ ਵਿਚ ਸਰਗਰਮ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਂਦੇ ਹਨ - ਜਾਂ ਤਾਂ ਸੰਪਾਦਕੀ ਫੈਸਲਿਆਂ ਉਪਰ ਆਪਣਾ ਸਿੱਧਾ ਕੰਟਰੋਲ ਰੱਖਦੇ ਹਨ, ਜਾਂ ਫਿਰ ਪਸੰਦ ਦੇ ਸੰਪਾਦਕਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਿਆਪਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਾਲਕਾਂ ਦੇ ਏਜੰਡੇ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਦੇ ਮਾਧਿਅਮ ਜ਼ਰੀਏ ਆਪਣਾ ਰਸਖ ਰੱਖਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਿਚ ਮੀਡੀਆ ਨੂੰ ਇਕ ਨਿਸਚਿਤ ਨੁਹਾਰ ਦੇਣ ਵਿਚ ਮਾਰਵਾਡੀ ਖਾਸੀਅਤ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਖਾਸ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ।

ਵਧੇਰੇ ਮਾਣ-ਸਨਮਾਨ ਦੀ ਭਾਲ ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੰਦਰਾਂ, ਧਰਮਸਾਲਾਵਾਂ ਤੇ ਸਿੱਖਿਆ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਅਤੇ ਕਈ ਗਹੂ ਰੱਖਿਆ ਸਭਾਵਾਂ ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਾਂਭ-ਸੰਭਾਲ ਦੀ ਸਰਪ੍ਰਸਤੀ ਕੀਤੀ। ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਮੀਡੀਆ ਦੇ ਮੁੜਦੇ ਪਸਾਰਾ ਵਿਚ ਵੀ ਮਾਰਵਾਡੀ ਖਾਸੀਅਤ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਖਾਸ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਗੀਤਾ ਪ੍ਰੈਸ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ 1923 ਵਿਚ ਹੋਈ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਸੰਚਾਲਨ ਮਾਰਵਾਡੀ ਵਿੱਤੀ ਸਹਾਇਤਾ ਉਪਰ ਪਲੜ ਵਾਲੇ ਟਰਸਟ ਨੇ ਕੀਤਾ। ਛੇਤੀ ਹੀ ਇਹ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਮਿਆਰੀ ਹਿੰਦੁ ਧਰਮਿਕ ਗ੍ਰੰਥਾਂ ਦੇ ਵਿਆਪਕ ਪ੍ਰਸਾਰ ਦੀ ਬਤੀ ਤਾਕਤ ਬਣ ਗਿਆ। ਇਸ ਨੇ 'ਕਲਿਆਣ' ਨਾਮ ਦਾ ਰਸਾਲਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਨੇ ਰਵਾਇਤੀ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰ-ਪ੍ਰਸਾਰ ਜ਼ਰੀਏ ਆਪਣੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ।

ਮਾਰਵਾਡੀਆਂ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਹਿੰਦੂਆਂ ਲਈ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਹਾਊਸ ਆਪਣੀਆਂ ਧਾਰਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਦਾ ਜ਼ਰੀਆ ਬਣ ਗਿਆ। ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਘਰਾਣੇ ਨੇ ਇਸ ਧਾਰਨਾ ਦਾ ਪੱਖ ਪੂਰਿਆ ਕਿ ਮਾਰਵਾਡੀਆਂ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਹਿੰਦੂਆਂ ਲਈ ਅੱਗੇ ਦਾ ਰਸਾਲਾ ਉਸ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਅਪਨਾਉਣ 'ਚ ਨਿਹਿਤ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਹਿੰਦੁ ਧਰਮ ਯਾਨੀ ਸਨਾਤਨ ਧਰਮ ਦੇ ਸਦੀਵੀ ਸੱਚ ਦੇ ਰੂਪ 'ਚ ਦੇਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਮੁਕੁਲ ਮਾਰਵਾਡੀ ਜਾਤੀ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸਮਾਜੀ ਲਾਮਬੰਦੀ ਦੇ ਮੁਤਵਾਜ਼ੀ ਮਾਰਗ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਤੱਤਪਰਤਾ ਨੂੰ ਨੋਟ ਕਰਦੇ ਹਨ ਹੋ ਜਿਸ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਜੀ.ਡੀ. ਬਿਰਲਾ ਅਤੇ ਜਮੁਨਾ ਲਾਲ ਬਜਾਜ਼ ਵਰਗਿਆਂ ਨੇ ਕੀਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਧੁਨਿਕ ਸਿੱਖਿਆ ਅਤੇ ਸੰਜਾਹੀ ਜਿਦਗੀ ਜਿਉਣ ਉਪਰ ਜ਼ਰੀਏ ਲਈ ਗੰਭੀਰ ਵਿੱਤੀ ਸੰਕਟ ਮੁੱਲ ਲੈ ਲਿਆ ਸੀ। ਉਦੋਂ ਇਸ ਦੇ ਮਾਲਕ ਰਾਮ ਨਾਥ ਗੋਇਨਕਾ (ਵਿਵੇਕ ਗੋਇਨਕਾ ਦੇ ਮੁਤਬੰਨੇ ਬਾਪ) ਦੀ ਮਨਬਿਰਤੀ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਨਾਲੋਂ ਕੋਈ ਵੱਡੀ ਚੀਜ਼ ਸੀ। ਜਿਵੇਂ ਮੁਕੁਲ ਨੇ ਆਪਣੀ ਕਿਤਾਬ ਵਿਚ ਲਿਖਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਮੀਡੀਆ ਰਾਣ ਨੇ 1971 ਵਿਚ ਜਨਸੰਘ ਦੇ ਟਿਕਟ ਉਪਰ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣ ਲਈ ਸੀ ਅਤੇ ਜੇਤੂ ਵੀ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਦੋਂ ਗੀਤਾ ਪ੍ਰੈਸ ਦੇ ਟਰਸਟ ਨੇ ਪ੍ਰਤੀਬੱਧ ਹਿੰਦੂ ਮਾਰਵਾਡੀ ਮਾਲਕਾਂ ਲਈ ਲਾਭ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਬੱਧਤਾ ਇਕਾਂਕ ਹੋ ਗਈ ਹੈ, ਇਹ ਦੋਨੋਂ ਲਈ ਲਾਹੇਵੰਦ ਹਾਲਤ ਹੈ।

ਇਕ ਖਾਸ ਮੌਕੇ ਉਪਰ ਜਦੋਂ ਇੰਡੀਅਨ ਐਕਸਪ੍ਰੈਸ ਇੰਦੂਰਾ ਗਾਂਧੀ ਖਿਲਾਫ਼ ਡੱਟ ਗਿਆ, ਇਹ ਮਿਸਾਲ ਉਲਟੀ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਉਦੋਂ ਇਸ ਨੇ ਉਸ ਜਮਾਨੇ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਤਾਕਤਵਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਨਾਰਾਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੀਆਂ, ਲੇਕਿਨ ਮੌਜੂਦਾ ਸੱਤ ਨਾਲ ਚੀਜ਼ਾਂ ਇਸ ਚੌਥੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਚਲੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਮਾਰਵਾਡੀਆਂ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਹਿੰਦੂਆਂ ਵਿਚ ਮਾਰਵਾਡੀ ਵਿਚ ਮਾਰਵਾਡੀ ਜਾਤੀ ਦੀ ਜਕੜ ਫੈਕਨ ਦੇ ਉਤਰ ਦੀਆਂ ਕੰਪਨੀਆਂ - ਜਾਗਰਨ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਰਾਜਸਥਾਨ ਸਮੂਹ, ਲੋਕਮਤ ਮੀਡੀਆ ਅਤੇ ਇਕ ਐਕਸਪ੍ਰੈਸ ਗਰੁੱਪ - ਤੱਕ ਫੈਲ ਗਈ ਹੈ।

REPORTERS WITHOUT BORDERS FOR FREEDOM OF INFORMATION

ਕੇਮਾਂਤਰੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਸਮੂਹ 'ਰਿਪੋਰਟਰਜ਼ ਵਿਦਾਊਟ ਬਾਰਡਰਜ਼' ਅਤੇ ਇਕ ਸਥਾਨਕ ਹਿੱਸੇਦਾਰ ਦੀ ਭਾਰਤ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਤੋਂ 2019 ਮੀਡੀਆ ਮੀਡੀਆ ਮਾਲਕੀ ਮਾਨੀਟਰ ਵਿਚ ਛਪਣ ਸੰਖਿਆ ਅਤੇ 'ਆਮ ਰਾਇ ਬਣਾਉਣ ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਸਰ' ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਮੁੱਲਕ ਦੀਆਂ ਚੋਟੀ ਦੀਆਂ 8 ਮੀਡੀਆ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਸਮੂਹ ਹਨ: ਜੀ ਸਮੂਹ, ਟੀ.ਵੀ. ਟੂਡੇ, ਏ.ਬੀ.ਪੀ. ਗਰੁੱਪ, ਨੈਟਵਰਕ 18, ਦਿ ਟਾਈਮਜ਼ ਗਰੁੱਪ, ਐਨਿਕ ਭਾਸਕਰ ਸਮੂਹ ਤੇ ਪ੍ਰਸਾਰ ਭਾਰਤੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਚਾਰ ਸਮੂਹਾਂ - ਜੀ, ਐਨਿਕ ਭਾਸਕਰ, ਦਿ ਟਾਈਮਜ਼ ਗਰੁੱਪ ਅਤੇ ਐਚ.ਟੀ. ਮੀਡੀਆ ਦੀ ਮਾਲਕ ਇਕ ਹੀ ਮਾਰਵਾਡੀ ਜਾਤੀ ਹੈ; ਤੇ ਨੈਟਵਰਕ 18 ਦਾ ਮਾਲਕ ਮੁਕੋਸ਼ ਅੰਬਾਨੀ ਹੈ ਜੋ ਗੁਜਰਾਤੀ ਬਾਣੀਆ ਹੈ, ਇਹ ਸ਼ਾਹੁਕਾਰ ਜਾਤੀ ਮੰਨੀ ਜਾ

ਮੋਰਚੇ 'ਚ ਜਾਨ ਪਾ ਗਏ ਅੱਖਰੂ ਟਿਕੈਤ ਦੇ

ਇਸ ਅੰਦੋਲਨ ਦੀ ਜੋ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਤਾਕਤ ਮੰਨੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ, ਉਹ ਸੀ ਇਹ ਸਾਰੀਆਂ ਵਿਚਾਰਪਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸਮੇਟਦਾ ਹੋਇਆ ਇੱਕ ਗੁਲਦਸਤੇ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਭ ਨੂੰ ਬੋਲਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਵੀ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਅਪਣੀ ਗੱਲ ਵੀ ਰੱਖ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤੇ ਅਮਨ ਪੁਰਬਕ ਵੀ ਹੈ। ਤੀਜੀ ਗੱਲ, ਉਥੋਂ ਸਾਮਲ ਨਾ ਸਿਰਫ ਆਗੂ, ਸਗੋਂ ਸਮਹ ਧਰਨਾਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਉਚੀਆਂ ਇਖਲਾਕੀ ਕਰਦਾਂ ਕੀਮਤਾਂ ਸਿਰਜੀਆ ਹਨ। ਜਿਹਦੇ ਕਰਕੇ ਇਹ ਵਿਸ਼ਵ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਸਤਿਕਾਰਿਆ ਗਿਆ। ਖਿੱਚ ਦਾ ਕੇਂਦਰ ਵੀ ਰਿਹਾ ਤੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਵੀ ਸਾਨੋ-ਮੱਤਾ ਰਿਹਾ। ਮੂੰਲ ਖਾਸੇ ਦੇ ਉਲਟ ਘਟਨਾ ਵਾਪਰੀ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਆਗੂਆਂ ਤੇ ਅੰਦੋਲਨਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਕੋਈ ਗਲਤੀ ਨਹੀਂ। ਇੱਕ ਛੋਟਾ ਜਿਹਾ ਹਿੱਸਾ, ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਸੰਭ ਬਾਰਡਰ 'ਤੇ ਆਪਣਾ ਵੱਖਰਾ ਕੈਪ ਚਲਾ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਉਸ ਨੇ ਸੁਰੂ ਤੋਂ ਹੀ ਕਿਸਾਨ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕਬਲੀ। ਇਹ

ਸੁਕੰਨਿਆਂ ਭਾਰਦਵਾਜ਼ ਨਾਤਾ
ਫੋਨ: 815-307-3112

ਆਗੂਆਂ 'ਤੇ ਨੁਕਤਾਚੀਨੀ ਕਰਦਾ ਰਿਹਾ। 1984 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦਿਲ ਵਿਚ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਖਿਲਾਫ ਖੁੰਦਕ ਪਨਪ ਰਹੀ ਸੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਲੋਂ ਮੌਕੇ ਦਾ ਫਾਇਦਾ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ। ਦੂਜਾ, ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਕਿਸਾਨ ਅੰਦੋਲਨ ਪ੍ਰਤੀ ਉਦਾਸੀਨਤਾ ਵੀ ਨੌਜਵਾਨ ਵਰਗ ਨੂੰ ਉਪਰਮ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ। ਸੁਆਲ ਤੁਂ ਦਿੱਲੀ ਪੁਲਿਸ, ਗ੍ਰਾਹੀ ਵਿਭਾਗ, ਸਰਕਾਰ ਉਤੇ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਲਾਲ ਕਿਲੇ 'ਤੇ ਇੰਨੀ ਭੀਤ ਕਿਵੇਂ ਇਕੱਠੀ ਹੋ ਗਈ? ਮੁਖ ਗੇਟ ਕਿਹੋਂ ਖੋਲ੍ਹਿਆ? ਜ਼ਸ਼ਮਰੀਦਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਜਦੋਂ ਕੁਝ ਹੁੱਤਦੇ ਗਈ ਲਾਲ ਕਿਲੇ ਉਤੇ ਚੜ੍ਹੇ ਤਾਂ ਉਥੇ ਦਿੱਲੀ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਮੁੱਠੀ ਭਰ ਨੌਜਵਾਨ ਅਰਾਮ ਨਾਲ ਧੁੱਪ ਸੋਕਦੇ ਵਿਖਾਈ ਦਿੱਤੇ।

ਮਜ਼ਦੂਰ-ਕਿਸਾਨ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਮੇਟੀ ਸਿੰਮੇਵਾਰੀ ਤੋਂ ਤਾਂ ਭੱਜ ਨਹੀਂ ਸਕਦੀ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਟਰੈਪ ਵਿਚ ਫਸ ਗਈ ਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਚਾਲ ਦੇ ਕੁਹਾਤੇ ਦਾ ਦਸਤਾ ਵੀ। ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਜਿੱਦ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਆਪਣਾ ਤੇ ਅੰਦੋਲਨ ਦਾ ਵੱਡਾ ਨੁਕਸਾਨ ਕੀਤਾ। ਕਿਸਾਨ ਆਗੂ ਇਸ ਘੋਲ ਵਿਚ ਦੋ ਗੱਲਾਂ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਸਨ ਕਿ ਜਿਹਤਾ ਏਕਾਂ ਤੁੱਤਗਾ, ਉਹੋਦੇ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਚਲਣਗੇ। ਦੂਜਾ, ਘੋਲ ਸਾਂਤਮਾਈ ਰਹੇਗਾ। ਉਹ ਇਸ ਅੰਦੋਲਨ ਨੂੰ ਹਾਰਨਾ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦੇ। ਇਹ ਅੰਦੋਲਨ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਾਡੇ ਵਿਰਸੇ ਨਾਲ ਜੁੜ ਗਿਆ ਹੈ। ਦਸੰਬਰ 1704 ਵਿਚ ਦਸਮ ਪਾਤਸ਼ਹ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਵਲੋਂ ਚਮਕੋਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਮੁਗਲਾਂ ਨਾਲ 8 ਮਹੀਨੇ ਤੱਕ ਲੜੀ ਲੰਬੀ ਲੜਾਈ ਵਿਚ ਭੁੱਖ-ਤ੍ਰੇਹ ਤੋਂ ਤੰਗ ਹੋ ਕੇ 40 ਸਿੰਘ ਗੁਰੂ ਨੂੰ ਬੇਦਾਵਾ ਲਿਖ ਕੇ ਦੇ ਆਏ ਸਨ, ਜੋ ਪਿਛੋਂ ਪਿਦਰਾਣੇ ਦੀ ਢਾਢ ਮੁਕਤਸਰ ਵਿਖੇ ਦੁਬਾਰਾ ਜੰਗ ਲੜ ਕੇ ਬੇਦਾਵਾ ਪਤਵਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਇਸੇ ਸਮੇਂ ਕਿਸਾਨ ਮੌਰਚੇ ਵਲੋਂ ਦਿੱਲੀ ਵਿਖੇ ਰੋਸ ਧਰਨਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਸਾਇਦ ਇਹੋ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਕਰੋਨਾ, ਸਰਕਾਰੀ ਤਸੱਦੂਰ ਜਾਂ ਪਰਿਚਾਰਾਂ ਦਾ ਡਰ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ। ਸਰਕਾਰ ਵੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜਜ਼ਬਾਤ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਲਈ ਦੇਸ਼ ਯੋਹੂ ਵਰਗੇ ਮੁਕਤਸਰਾਂ ਤੋਂ ਕਰਨ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਦੇਂਦੇ ਹਨ; ਜਿਵੇਂ 2 ਜਨਵਰੀ 2018 ਨੂੰ ਭੀਮਾ ਕੋਰੋਗਾਊ ਵਿਚ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਦਲਿਤਾਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਆਪਣੇ ਬੰਦਿਆਂ ਰਾਹੀਂ ਕੁਟਵਾਇਆ ਤੇ ਫਿਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਿਲਾਫ ਹੀ ਪਰਚੇ ਦਰਜ ਕਰ ਲਈ ਕਿ ਇਹ ਤੋਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਮਰਦਾਉਣਾ ਘੁੰਮੇ ਆਵਾਜ਼ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਆਵਾਜ਼ ਉਠਾਉਣ ਵਾਲੇ ਬੁੱਧੀਜੀਵੀਆਂ, ਸਮਾਜਿਕ ਕਾਰਜਕਰਤਾਵਾਂ ਖਿਲਾਫ ਯੂ. ਏ. ਪੀ. ਏ. ਤਹਿਤ ਪਰਚੇ ਦਰਜ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੇਲ੍ਜੀ ਬੰਦ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਵਿਚ ਪੁਰਾਮਨ ਅੰਦੋਲਨ, ਜਿਸ ਨੇ ਅੰਦੋਲਨਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਨਵੀਂ ਦਿਸ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਨੂੰ ਕਰੋਨਾ ਦੀ ਆਤ ਹੇਠ ਕੁਚਲ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇੱਕ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਭਾਜਪਾ ਦੰਗਾ ਬਿਗੋਡ ਵਲੋਂ ਦੰਗੇ ਭਤਕਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਜਿਹੜੇ ਕਹਿੰਦੇ ਸੀ 'ਦੇਸ਼ ਕੇ ਗਦਾਚੋਂ, ਗੋਲੀ ਮਾਰੋ ਸਾਲੋਂ ਕੋਂ' ਪਰ ਪਰਚੇ ਫਿਰ ਪੀਤੁਤਾਂ 'ਤੇ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਹ 'ਬਲੇਮ ਗੋਮ' ਤੁਰੀਕਾ ਹਿਟਲਰਜ਼ਾਹੀ ਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਧੈਰਨ 'ਤੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਚੱਲ ਰਹੀ ਹੈ। ਸਿੰਘ ਮੌਰਚੇ ਦੀ ਕਵਰੇਜ ਕਰਦੇ ਦੋ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ-ਮਨਦੀਪ ਪੂਰਨੀਆਂ ਤੇ ਸੰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਵੀ ਦਿੱਲੀ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਚੁੱਕ ਲਿਆ ਹੈ। ਕਰੀਬ 44 ਕਿਸਾਨ ਲੀਡਰਾਂ 'ਤੇ ਵੀ ਪਰਚੇ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਸਿੰਘ ਮੌਰਚੇ ਦੀ ਕਵਰੇਜ ਕਰਦੇ ਦੋ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਤੇ ਇਹ ਗੈਰ-ਸਮਾਜਿਕ ਤੱਤ ਨੂੰ ਵੀ ਹੈ ਜਿਸ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਨਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਵਰਤਾਰਾ ਸੰਸਾਰ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਵਾਪਰ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਚੀਨ ਨੇ ਸਦਾ ਵਾਸਤੇ ਸੱਤਾ ਆਪਣੇ ਨਾ ਕਰਾ ਲਈ ਹੈ, ਪੁਤਿਨ ਰਾਜਭਾਗ ਛੱਡਣ ਨੂੰ ਤੇ ਟਰੰਪ ਆਪਣੀ ਹਾਰ ਕਬੂਲਣ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ।

ਡੈਮੋਕਰੇਸੀ ਵਧਦੀ ਫੁੱਲਦੀ ਹੈ ਤਾਕਤਾਂ ਦੇ ਵਿਕੇਂਦਰੀ ਕਰਨ ਨਾਲ। ਜੇਮ੍ਰੂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਵਿਚੋਂ 370 ਤੋਤਨ ਦਾ ਮਾਮਲਾ, ਨਾਗਰਿਕ ਸੋਧ ਬਿੱਲ, ਇਲੈਕਸ਼ਨ ਬੈਂਡ, ਕਿਸਾਨੀ ਵਿਚੋਧੀ ਬਿੱਲ ਆਦਿ ਸਮੁੱਚਤਾ ਵਿਚ ਸੁਲਾਏ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ, ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਨਹੀਂ। ਹੁਣ ਮੁਗਲਾਂ-ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਦੇ ਰਾਜ ਨਹੀਂ ਰਹੇ। ਸਾਡੇ ਆਜ਼ਾਦ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਲੋਕਾਂ ਵਲੋਂ ਚੁਣੀ ਜਮਹੂਰੀ ਸਰਕਾਰ ਹੈ। ਜਮਹੂਰੀਅਤ ਦਾ ਦਾਤਾ ਤੁਰੀਕਾ ਤੁਰੀਕੀ ਹਾਰ ਮਸਲੇ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਚਿਨ ਰਹੀ ਹੈ। ਸਾਂਸਾਂ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਕਾਰਨ ਅਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਤੁਰੀਕੀ ਦੀ ਵਾਪਰ ਨਹੀਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕੋਈ ਸੀ ਲਾਲ ਕਿਲੇ 'ਤੇ? ਕੋਂਦਰੀ ਹਕੂਮਤ ਜਮਹੂਰੀਅਤ ਦੀ ਬਾਂ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਤੁਰੀਕੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਦੂਜਾ, ਕੋਂਦਰੀ ਤੁਰੀਕੀ ਤੋਂ ਸੱਟ ਮਾਰ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਸਰਕਾਰ ਪਹਿਲੀ ਗਲਤੀ ਕਰੋਨਾ ਦੀ ਆਤ ਵਿਚ ਕਾਲੇ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾ ਕੇ ਕਰ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਦੂਜੀ ਨਵੀਂ ਗਲਤੀ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਪਰਚੇ ਦਰਜ ਕਰਕੇ। ਇਹ ਪਰਚਾ ਗ੍ਰਾਹੀ ਮੰਤਰੀ 'ਤੇ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਦਰਜ ਹੋਵਾਂਦਾ, ਜੋ ਲਾਲ ਕਿਲੇ ਦੀ ਰਾਖੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਿਆ? ਸਰਕਾਰ ਇੱਟੈਲੀਜ਼ੀਸ਼ਨਾਂ, ਪੁਲਿਸ ਫੋਰਸ ਕੀ ਕਰਦੀ ਸੀ? ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਨੇ ਆਪਣਾ ਪਹਿਲੀ ਫਰਵਰੀ ਦਾ ਸੰਸਦ ਮਾਰਚ ਰੱਦ ਕਰਕੇ ਸੱਭ-ਭੁੱਝ ਵਾਲਾ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਖਲਾਕੀ ਤੱਤ 'ਤੇ ਜਿੰਮੇਵਾਰੀ ਵੀ ਲਈ ਕਿ ਅਸੀਂ 26 ਜਨਵਰੀ ਦੀ ਟਰੈਕਟਰ ਪਰਚੇ ਦੀ ਕਾਲ ਦੇ ਰਾਜ ਨਹੀਂ ਰਹੇ। ਸਾਡੇ ਆਜ਼ਾਦ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਲੋਕਾਂ ਵਲੋਂ ਚੁਣੀ ਜਮਹੂਰੀ ਸਰਕਾਰ ਹੈ। ਜਮਹੂਰੀਅਤ ਦਾ ਦਾਤਾ ਦਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਵਿਚਾਰਾਂ ਵਾਲੇ ਲੋਕ ਦਰਸਾਉਣ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇਸ ਰੋਸ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਨੂੰ ਦਿੱਲੀ ਉਤੇ ਹਮਲੇ ਵਾਂਗ ਸਮਝਿਆ ਗਿਆ। ਜੇ ਇਹ ਬਿਲ ਹਫਤਾ-ਦਫਤੀ ਵਿਚ ਨਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਹੁੰਦੇ, ਸਿਲੈਕਟ ਕਮੇਟੀ, ਰਿਵਾਇਵ ਕਮੇਟੀ ਕੋਲ ਭੇਜੇ ਜਾਂਦੇ, ਰਾਜ ਸਭਾ ਵਿਚ ਬਹਿਸ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਤੋਂ ਇਹ ਅੱਜ ਵਾਲੀ ਅਵਸਥਾ ਪੈਦਾ ਹੀ ਨਾ ਹੁੰਦੀ; ਸਗੋਂ ਰਾਜ ਸਭਾ ਵਿਚ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਮਰਿਆਦਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਧੱਜਿਆਂ ਉਡਾ ਦਿੱਤੀਆਂ।

ਪਿਛਲੇ 6 ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੋਂ ਕਿਸਾਨ ਤਿੰਨ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਪਰ ਇਨ੍ਹੀ ਕਵਰੇਜ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਮਿਲੀ, ਜਿਨ੍ਹੀਂ 26 ਜਨਵਰੀ ਦੇ ਟਰੈਕਟਰ ਮਾਰਚ ਤੇ ਲਾਲ ਕਿਲੇ 'ਤੇ ਕੇਸਰੀ ਝੰਡਾ ਲਹਿਰਾਉਣ ਨਾਲ ਮਿਲੀ ਹੈ। ਜਿਸ ਤੁਰੀਕੇ ਨਾਲ ਗੋਦੀ ਮੀਡੀਆਨ ਨੂੰ ਅਨਾਰਕੀ ਅਰਾਜਕਤਾ ਫੈਲਾਉਣ ਵਾਲਾ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਖਲਾਕੀ ਤੱਤ 'ਤੇ ਜਿੰਮੇਵਾਰੀ ਵੀ ਲਈ ਕਿ ਅਸੀਂ 26 ਜਨਵਰੀ ਦੀ ਟਰੈਕਟਰ ਪਰਚੇ ਦੀ ਕਾਲ ਦੇ ਰਾਜ ਨਹੀਂ ਰਹੇ। ਸਾਡੇ ਆਜ਼ਾਦ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਲੋਕਾਂ ਵਲੋਂ ਠੀਕ ਤੁਰੀਕੀ ਹੀ ਲਾਲ ਕਿਲੇ 'ਤੇ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ। ਜੇਤੂਂ ਭਰੀ ਜਾਂਦੇ ਸਨ। ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਦਰ ਦੇ ਕੁਝ ਦੇ ਸ਼ਾਂਤਮਈ ਮਾਰਚ 'ਤੇ ਗੋਲੀਆਂ ਚਲਾਈਆਂ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਤਬਦੀਲ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਸਮਾਨੰਤਰ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਸੋਚੀ ਨੂੰ ਸ਼ਹਿਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੇ ਸੱਚੇ-ਝੂਠੇ ਮੁਕਾਬਲਿਆਂ ਦਾ ਸੱਚਾ ਹੈ। ਪੁਤਿਨੀ ਕਿਲੇ ਵਿਚ ਸ

ਹਰਣਾਂ ਬਾਜਾਂ ਤੈ ਸਿਕਦਾਰਾਂ ਏਨ੍ਹਾ ਪੜਿਆ ਨਾਉ

ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਇਹ ਸਲੋਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰਸੀ 'ਵਾਰ ਮਲਾਰ ਕੀ' ਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਆਗਾਹ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਹਰਨ, ਬਾਜ਼ ਅਤੇ ਅਹਿਲਕਾਰ-ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹੋ ਹੋਏ ਅਰਥਾਤ ਸਿੱਖਿਅਤ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ; ਪਰ ਇਹ ਕਿਹੋ ਸਿੱਖਿਅਤ ਜਾਂ ਪੜ੍ਹੋ ਹੋਏ ਹੋਣਾ ਹੈ? ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸਿੱਖਿਆ ਤਾਂ ਫਾਰੀ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਰਾਹੀਂ ਉਹ ਆਪਣੇ ਹੀ ਜਾਤਿ-ਭਰਾਵਾਂ ਜਾਂ ਸਾਥੀਆਂ ਨੂੰ ਫਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦੀ ਹੁਸ਼ੀ ਵਿਚ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਕਬੂਲ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ। ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਅਨੁਸਾਰ ਅਸਲੀ ਵਿਦਵਾਨ ਜਾਂ ਪੰਡਿਤ ਉਹ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਅੰਦਰ ਨਾਮ ਦੀ ਕਮਾਈ ਕੀਤੀ ਹੈ; ਉਹ ਸਿਆਣਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਨਾਮ ਦਾ ਅਨੁਸਾਰੀ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਜਸ਼ੀਨ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜੜ੍ਹੁ ਜੰਮਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਫਿਰ ਉਸ ਤੋਂ ਰੁੱਖ ਉੱਗ ਕੇ

ଡା. ଗୁରନାମ କୌର, କିନ୍ଦା

ਬਾਹਰ ਛਾਂ ਦੇਣ ਜੋਗਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਸੁਖਦਾਈ ਵਿਚਿਆ ਉਹ ਹੈ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਸਦੀਵੀ ਸੁੱਖ ਅਤੇ ਸੂਝ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਨਾਮ ਆਪਣੇ ਅੰਦਰ ਬੀਜੇ। ਗੁਰਬਾਣੀ ਅਨੁਸਾਰ ਸਤਿ, ਸੰਤੋਖ, ਗਿਆਨ, ਦਿਇਆ ਆਦਿ ਗੁਣ ਧਰਮੀ ਕਹਾਉਣ ਵਾਲੇ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਗੁਣ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹਾਂ ਨੂੰ ਅਪਨਾਉਣਾ ਸਿੱਖ ਨੈਤਿਕਤਾ ਦਾ ਇੱਕ ਅਹਿਮ ਪੱਖ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ; ਇਹਾਂ ਗੁਣਾਂ ਦਾ ਆਧਾਰ ਨਾਮ ਹੈ, ਨਾਮ ਸਾਰੇ ਨੈਤਿਕ ਗਣਾਂ ਦਾ ਸੋਮਾ ਹੈ।

ਨਾਮ ਤੋਂ ਵਿਹੜੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦਾ ਹਾਲ ਇਹ
ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰਜ਼ੇ ਸੇਰਾਂ ਦੀ ਨਿਆਈਂ ਹਨ ਅਤੇ
ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਹਿਲਕਾਰ ਕੁੱਤੇ ਹਨ ਤੇ ਉਹ ਮਿਲ ਕੇ
ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਜਿਵੇਂ ਸੇਰਾ
ਅਪਣੀਆਂ ਨਹੀਂ ਦਰਾਂ ਨਾਲ ਸ਼ਿਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ,
ਇਹ ਅਹਿਲਕਾਰ ਲੋਕਾਂ 'ਤੇ ਜੂਲਮ ਕਰਨ ਲਈ
ਰਾਜਿਆਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਦਰਾਂ ਦਾ ਕੰਮ ਦਿੰਦੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ
ਰਾਹੀਂ ਰਜ਼ੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਥਾਂ ਕਰਦੇ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ
ਦਾ ਲੁਹੂ ਪੀਂਦੇ ਹਨ। ਹਰ ਇੱਕ ਦੀ ਪਰਖ ਮਨੁੱਖ
ਦੇ ਆਪਣੇ ਕੀਤੇ ਕੰਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਹੋਣੀ ਹੈ। ਗੁਰੂ
ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸਿੱਧੇ ਮਨੁੱਖ ਦੀ
ਕਰਨੀ ਦੀ ਪਰਖ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਉਥੇ ਅਜਿਹੇ
ਸਿੱਖਿਅਤ ਬੰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਬੇਇਤਬਾਰੇ ਅਤੇ ਨੱਕ-
ਵੱਡੇ ਸਮੱਸਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ-ਭਾਵ ਜਿਹੜੇ ਸਿੱਖਿਅਤ
ਆਪਣੇ ਸਾਥੀਆਂ ਨੂੰ ਫਸਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਦੇ
ਹਨ, ਉਹ ਸਿੱਖਿਅਤ ਹੋ ਕੇ ਵੀ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਯੋਗ
ਨਹੀਂ ਮੰਨੇ ਜਾਂਦੇ।

ਨਵੰਬਰ 2020 ਅਨੁਸਾਰ ਭਾਰਤ ਦੇ 28 ਪ੍ਰਾਂਤ ਅਤੇ 8 ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਤ ਖੇਤਰ ਹਨ। ਹਰ ਖਿੱਤੇ ਦੀਆਂ ਫਸਲਾਂ, ਬੋਲੀ, ਪਹਿਰਾਵਾ, ਖਾਣ-ਪਾਣ, ਰਹਿਣ-ਸਹਿਣ, ਤਿੱਬ-ਤਿੱਉਹਾਰ ਵੱਖੋ-ਵੱਖਰਾ ਅਤੇ ਭਾਤ-ਸੁਭਾਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਭਾਰਤ ਬਹੁ-ਬਾਸਾਈ, ਬਹੁ-ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਬਹੁ-ਧਰਮੀ ਮੁਲਕ ਹੈ। ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਬਣ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਵਿਚ ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਬਹੁ-ਗਿਣਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਘੱਟ-ਗਿਣਤੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਵੱਜੋਂ ਦੁਸਰਾ ਮੁਸਲਿਮ ਭਾਈਚਾਰਾ ਹੈ। ਬਾਕੀ ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 20.8 ਮਿਲੀਅਨ ਅਤੇ ਕੁੱਲ ਜਨਸੰਖਿਆ ਦਾ ਕਰੀਬ 1.72 % ਹੈ; ਇਸ ਵਿਚ ਈਸਾਈ, ਬੋਧੀ ਅਤੇ ਜੈਨ ਧਰਮ ਵੀ ਵਿਆਪਕ ਰੂਪ ਵਿਚ ਹਨ। ਇੱਕ ਵਿਸ਼ਾਲ ਮੁਲਕ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ ਭੁਗੋਲਿਕ ਦੁਰੀਆਂ ਕਾਰਨ ਇੱਕ ਖਿੱਤੇ ਦੇ ਸਭਿਆਚਾਰ ਤੋਂ ਦੁਰ-ਦੁਰਾਡੇ ਦੇ ਸਭਿਆਚਾਰਾਂ ਨਾਲ ਉਸ ਕਿਸਮ ਦਾ ਆਦਾਨ-ਪ੍ਰਦਾਨ ਅਤੇ ਅੰਤਰ-ਸੰਵਾਦ ਵਿਆਪਕ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਉਸਰ ਸਕਿਆ। ਭਾਵੇਂ ਭਾਰਤ ਦੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿਚ ਸਿੱਖ ਵੱਸਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਵੱਲੋਂ ਪਿਤਾਰੀ ਖਿੱਤਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਦੀ ਨੀਂਹੀ ਪੇਜਾਬ ਵਿਚ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸੀ; ਇਸ ਲਈ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਬਹੁਤਾ ਕਰਕੇ ਪੇਜਾਬ ਤੱਕ ਹੀ ਮਹਿਦੂਦ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਧਾਰਮਿਕ ਅਦਾਰੇ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਸ੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਅਤੇ ਦਿੱਲੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ

ਛਕਾਏ। ਉਹ ਵਾਰ ਵਾਰ ਆਪਣੇ ਨੌਜਾਨਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਚੇਤਾ ਕਰਾਉਂਦੇ ਰਹੇ ਕਿ ਪੁਲਿਸ਼ ਵਾਲੇ ਆਪਣੇ ਹੀ ਬੱਚੇ ਹਨ ਅਤੇ ਨੌਕਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਆਪਣਾ ਫਰਜ਼ ਨਿਭਾ ਰਹੇ ਹਨ, ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਕੋਈ ਜਾਤੀ ਦੁਸ਼ਮਾਣੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਬੱਚੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਕੋਈ ਝਗੜਾ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕਿਸੇ ਕਿਸਮ ਦੀ ਹਿੱਸਾ ਕਰਨੀ ਹੈ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰਡਰਾਂ 'ਤੇ ਵਸਾਏ ਆਪਣੇ ਟਰਾਲੀ-ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਤਕਾਂ ਤੋਂ ਗੁਜ਼ਰਨ ਵਾਲੀਆਂ, ਬੱਚੀਆਂ, ਔਰਤਾਂ ਅਤੇ ਹਰ ਰਾਹਗੀਰਾਂ ਦੀ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਮਦਦ ਕੀਤੀ, ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਕੋਈ ਦਿੱਕਤ ਨਹੀਂ ਆਉਣ ਦਿੱਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਜਾਬਤੇ, ਸਬਰ-ਸੰਤੋਖ ਅਤੇ ਅਨੁਸਾਸਨ ਨਾਲ ਮੌਰਚਾ ਚਲਾਉਂਦਿਆਂ ਸਾਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਨੂੰ ਦੱਸ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਕਿਸਾਨ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਉਹ ਹਰ ਇੱਕ ਦੇ ਮਾਣ-ਸਨਮਾਨ ਦੀ ਰਾਖੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਗੁਰੂ ਵਰੋਸਾਏ ਸਿੱਖ ਹਨ। ਧਰਨੇ 'ਤੇ ਖਾਲਸਾ ਏਡ ਸੁਸਾਇਟੀ, ਵੱਖ ਵੱਖ ਕਾਰ-ਸੇਵਾ ਸੰਸਥਾਵਾਂ, ਮੈਡੀਕਲ ਅਦਾਰੇ ਅਤੇ ਦੇਸ਼-ਵਿਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਬੈਠੇ ਸਿੱਖਾਂ ਵੱਲੋਂ ਦਸਵੰਧ ਨਾਲ ਲੰਗਰ, ਦਵਾਈਆਂ ਤੇ ਹਰੇਰ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਜੁੜ੍ਹਰਤਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਦਿਆਂ ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਿੱਖ ਹੋਣ ਦੀ ਉਹ ਅਸਲ ਤਸਵੀਰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕਰ ਦਿੱਤੀ, ਜੋ ਸਾਡੇ ਧਾਰਮਿਕ ਅਦਾਰੇ ਸਾਧਨ-ਸਸਰਚੱਥੇ ਹੁੰਦਿਆਂ ਵੀ ਦੁਨੀਆਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਸਨ ਦਿਖਾ ਸਕੇ ਕਿ ਸਿੱਖ ਦੀ ਅਸਲੀਅਤ ਕੀ ਹੈ!

ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਧਰਮ ਪ੍ਰਚਾਰ ਦੀ ਵੱਡੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਬਣਦੀ ਹੈ, ਨੇ ਕਦੇ ਵੀ ਇਸਾਈ ਮਿਸ਼ਨਰੀਆਂ ਵਾਂਗ ਧਰਮ ਪ੍ਰਚਾਰ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਸ ਰਾਹੀਂ ਭਾਰਤ ਦੇ ਬਾਕੀ ਖਿਤਿਆਂ ਦੇ ਗੈਰ-ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ ਤੱਕ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਦੀਆਂ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪੁਜਦਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ। ਇਸ ਦੀ ਖਾਸ ਵਸੂਲ ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਦਾਰਿਆਂ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣਾ ਬਹੁਤਾ ਧਿਆਨ ਧਰਮ ਪ੍ਰਚਾਰ ਨਾਲੋਂ ਰਾਜਨੀਤੀ 'ਤੇ ਕੇਂਦਰਤ ਕਰਨਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ 'ਵੇਣਾਂ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤੀ' ਭਾਰ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਰਾਜਨੀਤਕ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦਾ ਗਲਘਾ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਵੱਡੇ ਵੱਡੇ ਧਾਰਮਿਕ ਅਦਾਰੇ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਅਸੀਂ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕਦੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਬਾਕੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਿੱਖ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਅਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰ ਦੀ ਆਤਮਾ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕਰਾ ਹੀ ਰਿਹਾਂ।

ਪਿਛਲੇ ਅੱਠ ਮਹੀਨੇ ਤੋਂ ਕਿਸਾਨ ਅੰਦੋਲਨ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ 65 ਦਿਨ ਹੋ ਚੱਲੇ ਹਨ ਇੱਲੀ ਦੀ ਫਿਰਨੀ 'ਤੇ ਬੈਠਿਆਂ। ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਇਸ ਤੱਥ ਦਾ ਕਈ ਵਾਰ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰ ਚੁਕੇ ਹਾਂ ਕਿ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਸੁਰੂ ਹੋ ਕੇ ਇਹ ਅੰਦੋਲਨ ਪੂਰੇ ਹਿੰਦੇਸਤਾਨ ਦਾ ਅੰਦੋਲਨ ਬਣ ਗਿਆ ਅਤੇ ਇੱਲੀ ਦੀ ਫਿਰਨੀ 'ਤੇ ਚਾਰ-ਚੁਡੇਰੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੇ ਡੇਰੇ ਲਾ ਲਏ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਿਸਾਨ ਕੁੰਡਲੀ, ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਟਿੱਕਰੀ ਬਾਰਡਰ 'ਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਗਿੜਾਵੀ ਵਿਚ ਬੈਠੇ ਹਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸ਼ਾਹ-ਰਾਹ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਇੱਲੀ ਨਾਲ ਜੋੜਦੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰਡਰਾਂ 'ਤੇ ਹੀ ਬਾਕੀ ਖਿੱਤਿਆਂ ਦੇ ਕਿਸਾਨ, ਕਿਸਾਨ ਅੰਦੋਲਨ ਵਿਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਦੂਜੇ ਖਿੱਤਿਆਂ ਦੇ ਆਮ ਸ਼ਹਿਰੀਆਂ, ਇੱਲੀ ਜਾਂ ਹਰਿਆਣੇ ਦੇ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਪੰਜਾਬੀ ਕਿਸਾਨ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨਾਲ ਵਾਹ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਬਖਿਸ਼ ਨਾਲ ਸਾਨੂੰ ਸੇਵਾ, ਸਬਰ, ਸੰਤੋਖ, ਦਇਆ, ਹਲੀਮੀ, ਬਰਾਬਰੀ, ਭਾਈਚਾਰਕ ਸਾਂਝਦਾ ਕੀਮਤ-ਵਿਧਾਨ, ਸਿੱਖ ਸਭਿਆਚਾਰ ਅਤੇ ਜੀਵਨ ਜਾਚ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਧਰਮਿਕ ਅਦਾਰਿਆਂ, ਸਮਾਗਮਾਂ, ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਿਚ ਤਾਂ ਭਾਵੇਂ ਲਗਾਤਾਰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਕਰਦੇ ਆਏ ਹਾਂ, ਪਰ ਇਹ ਇਕ ਸੀਮਤ ਦਾਬਿਖੇ ਵਿਚ ਪਤਾਤ ਹੋਣਾ ਤਿਆ ਸੀ।

ਸਾਡੇ ਇਸ ਕੀਮਤ-ਵਿਧਾਨ ਦਾ ਸ਼ਾਸ਼ਲ
ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਅਤੇ ਸੰਚਾਰ ਇਸ ਕਿਸਾਨ ਅੰਦਰਲਈ
ਰਾਹੀਂ ਸਾਰੇ ਹਿੱਦੇਸਤਾਨ ਦੀ ਜਨਤਾ ਨੇ ਦੇਖਿਆ,
ਮਾਣਿਆ ਅਤੇ ਸਲਾਹਿਆ। ਇਸ ਸਾਰੇ ਵਰਤਾਰੇ
ਦਾ ਪ੍ਰਤੱਖਣ ਹਰਿਆਣਾ ਪੁਲਿਸ ਵੱਲ ਲਾਏ
ਨਕਿਆਂ, ਉਸਾਰੇ ਅੜਿਕਿਆਂ ਦੇ ਟੈਂਟ ਜਾਣ
ਉਪਰੰਤ ਹਰਿਆਣੇ ਵਿਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ 'ਤੇ ਹੀ

ਸੁਰੂ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੇ ਭਾਈ ਘੱਟੋਂ ਬੁਰਨਿਆਂ ‘ਤੇ ਚੱਲਦਿਆਂ, ਅਤਿੱਕੇ ਡਾਹੁਣ ਵਾਲੇ ਪੁਲਿਸ ਕਰਮੀਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨੇ ਅਤੇ ਚਹ-ਪਾਣੀ ਦੇ ਲੰਗਰ ਛਕਾਏ। ਉਹ ਵਾਰ ਵਾਰ ਆਪਣੇ ਨੌਜਾਨਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਚੇਤਾ ਕਰਾਉਂਦੇ ਰਹੇ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਵਾਲੇ ਆਪਣੇ ਹੀ ਬੱਚੇ ਹਨ ਅਤੇ ਨੌਕਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਆਪਣਾ ਫਰਜ਼ ਨਿਭਾ ਰਹੇ ਹਨ, ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਕੋਈ ਜਾਤੀ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਬੱਚੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਕੋਈ ਝਗੜਾ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕਿਸੇ ਕਿਸਮ ਦੀ ਹਿੱਸਾ ਕਰਨੀ ਹੈ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰਫ਼ਾਂ 'ਤੇ ਵਸਾਏ ਆਪਣੇ
ਟਰਾਲੀ-ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸੱਤਕਾਂ ਤੋਂ ਗੁਜ਼ਰਨ
ਵਾਲੀਆਂ, ਬੱਚੀਆਂ, ਔਰਤਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਰਾਹੀਗੀਂ
ਦੀ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਮਦਦ ਕੀਤੀ, ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਕੋਈ
ਦਿੱਕਤ ਨਹੀਂ ਆਉਣ ਦਿੱਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਜਾਬਤੇ,
ਸਬਰ-ਸੰਤੋਖ ਅਤੇ ਅਨੁਸਾਸਨ ਨਾਲ ਮੌਰਚਾ
ਚਲਾਉਇਆ ਸਾਰੀ ਦੱਨੀਆਂ ਨੂੰ ਦੱਸ ਦਿੱਤਾ ਕਿ
ਕਿਸਾਨ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਉਹ ਹਰ ਇੱਕ ਦੇ
ਮਾਣ-ਸਨਮਾਨ ਦੀ ਰਾਖੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਗੁਰੂ
ਵਰੋਸਾਏ ਸਿੱਖ ਹਨ। ਧਰਨੇ 'ਤੇ ਖਾਲਸਾ ਏਡ
ਸੁਸਾਇਟੀ, ਵੱਖ ਵੱਖ ਕਾਰ-ਸੇਵਾ ਸੰਸਥਾਵਾਂ,
ਮੈਡੀਕਲ ਅਦਾਰੇ ਅਤੇ ਦੇਸ਼-ਵਿਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਬੈਠੇ
ਸਿੱਖਾਂ ਵੱਲੋਂ ਦਸਵੰਧ ਨਾਲ ਲੰਗਰ, ਦਵਾਈਆਂ ਤੇ
ਹੋਰ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਜੁੜ੍ਹਰਤਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ

ਕਰਦਿਆਂ ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਿੱਖ ਹਣ ਦੀ ਉਹ ਅਸਲ ਤਸਵੀਰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕਰ ਦਿੱਤੀ, ਜੋ ਸਾਡੇ ਧਾਰਮਿਕ ਅਦਾਰੇ ਸਾਧਨ-ਸਮਰੱਥ ਹੁੰਦਿਆਂ ਵੀ ਦੁਨੀਆਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਸਨ ਦਿਖਾ ਸਕੇ ਕਿ ਸਿੱਖ ਦੀ ਅਸਲੀਅਤ ਕੀ ਹੈ!

ਇਹ ਧਰਨੇ ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਫਿਰਨੀ 'ਤੇ 25-26 ਨਵੰਬਰ ਤੋਂ ਚੱਲ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਪੁਰਬ, ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਸ਼ਹੀਦੀ ਦਿਹਤਾ, ਵੱਡੇ ਅਤੇ ਛੋਟੇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਦੀ ਸ਼ਹਾਦਤ, ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਪੁਰਬ ਆਏ। ਵੱਖ ਵੱਖ ਪ੍ਰਾਂਤਾਂ ਤੋਂ ਆਏ ਕਿਸਾਨਾਂ ਸਮੇਤ ਦਿੱਲੀ, ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਸਾਰਿਆਂ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਇਹ ਦਿਹਾਂਤ ਮਨਾਉਇਆ ਜਿੱਥੇ ਆਪਣੇ ਇਤਿਹਾਸ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਸਭ ਨੂੰ ਜਾਣ ਕਰਾਇਆ, ਉਥੇ ਸਾਰੇ

A police officer in a blue uniform and helmet uses a wooden baton to strike a person in a grey shirt.

ਭਾਰਤ ਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਇਹ ਸੰਦੇਸ਼ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਕਿ
ਸਿੱਖ ਵੱਖਵਾਦੀ ਜਾਂ ਅਤਿਵਾਦੀ ਨਹੀਂ ਹਨ; ਉਹ
ਤਾਂ ਗੁਰੂ ਦੇ ਦਿੱਤੇ ਸਿਧਾਂਤ 'ਸਭੇ ਸਾਝੀਵਾਲ
ਸਦਾਈਨਿ ਤੁੰਹੈ ਕਿਸੈ ਨ ਦਿਸਹਿ ਬਾਹਰਾ ਜੀਉ'
ਨੂੰ ਪ੍ਰਣਾਏ ਹੋਏ ਗੁਰੂ ਦੇ ਸਿੱਖ ਹਨ। ਸਿੱਖ ਨੂੰ
ਗੁਰੂ ਨੇ ਆਦੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ 'ਭੈ ਕਾਹੂ
ਕਾਈ ਦੇਤ ਨਹਿ ਨਹਿ ਭੈ ਮਾਨੁ ਅਨ' ਦੇ ਸਿਖਾਂਤ

ਅਨੁਸਾਰ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਡਾਉਣਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕਿਸੇ ਤੋਂ ਡਰਨਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਨਾ ਡਾਉਣਾ ‘ਭੈ ਕਾਹੁ ਕਉ ਦੇਤ ਨਹਿ’, ਕਿਸੇ ਤੋਂ ਡਰਨਾ ਨਹੀਂ ‘ਨਹਿ ਭੈ ਮਾਨਤ ਆਨ’ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦੋਹਾਂ ਦਾ ਸੁਮੇਲ ਸਿੱਖ ਦੀ ਪੂਰਨ ਸੁਖਮੀਅਤ ਦੀ ਘਾਤਦ ਘੜਨ ਵਿਚ ਸਹਾਇ ਹੋਂਦਾ ਹੈ।

ਡਾ. ਸਵੈਮਾਨ ਸਿੰਘ ਵਰਗੇ ਗੁਰੂ ਸਵਾਚੇ ਵਿਅਕਤੀ, ਜਿਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਵਰਗੇ ਸੇਵਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਣਾਏ ਹੋਰਾਂ ਨੂੰ ਨਾਲ ਜੋਤ ਕੇ ਨਾ ਸਿਰਫ ਆਪਣੇ-ਪਰਾਏ ਦੇ ਭੇਟ ਨੂੰ ਮਿਟਾ ਕੇ ਕਿਸਾਨ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ, ਬੱਚਿਆਂ, ਬੀਬੀਆਂ, ਜ੍ਞਾਨਾਂ ਦੀ ਡਾਕਟਰੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪਣਾ ਕੀਮਤੀ ਸਮਾਂ ਸਮਰਪਿਤ ਕੀਤਾ, ਸਗੋਂ ‘ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਪਿੰਡ’ ਵਸਾ ਕੇ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਰੈਣ-ਵਸੇਰੇ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਆਧੁਨਿਕ ਸੁਹਲਤਾਂ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਾਉਣ ਦੇ ਅਨੇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਉਪਰਾਲੇ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਉਸ ਨੇ ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ ਨੂੰ ਦਿਖਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਆਪਣੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਔਖੀ ਘੜੀ ਵਿਚ ਦੇਖ ਕੇ

ਕਿਵੇਂ ਇੱਕ ਸਿੱਖ ਅਪਣੀ ਲੱਖਾਂ ਡਾਲਦਾ ਦੀ
ਨੌਕਰੀ ਛੁੱਡ ਕੇ ਸੇਵਾ ਵਿਚ ਜੁੱਟ ਸਕਦਾ ਹੈ।
ਪੰਜਾਬੀ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਨੌਜ਼ਾਨਾਂ ਦੇ ਮੱਥੇ 'ਤੇ ਲੱਗੇ
ਕਈ ਕਲੰਕ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਧੋ ਦੇਣ ਦਾ ਇਸ ਕਿਸਾਨ
ਅੰਦੋਲਨ ਨੇ ਉਹ ਕੰਮ ਕੀਤਾ, ਜੋ ਰਾਜਨੀਤਕ
ਨੇਤਾ ਧਾਰਮਿਕ ਸਹੁਆਂ ਖਾ ਕੇ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੇ।
ਕਿਸਾਨ ਮੌਰਚਿਆਂ ਵਿਚ ਹਰ ਇੱਕ ਦਾ ਸਵਾਗਤ
ਬਿਨਾ ਕਿਸੇ ਵਿਤਕਰੇ ਦੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਆਸ-
ਪਾਸ ਦੇ ਗਰੀਬ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਾਉਣ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ
ਕਰਕੇ ਸਾਬਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇ
ਵਾਰਾਸਾਂ ਨੂੰ 'ਸਭ ਮਹਿ ਜੋਤੀ ਜੋਤਿ ਹੈ ਸੋਇ' ਨਜ਼ਰ
ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਕਿਸਾਨ ਮੌਰਚੇ ਨੇ ਦਿਖਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ
ਖੇਤੀ ਸਾਡੇ ਲਈ ਮਹਿਜ ਇੱਕ ਕਿੱਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ,
ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਵੱਲੋਂ ਬਖਸ਼ੀ ਇੱਕ ਜੀਵਨ-ਜਾਚ

ਹੋ। ਜਿੱਥੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹਿੰਦੁ, ਮੁਸਲਮਾਨ,
ਇਸਾਈ ਆਦਿ ਭਾਈਚਾਰੇ, ਗਾਇਕਾਂ, ਕਲਾਕਾਰਾਂ,
ਕਿਰਤੀਆਂ, ਦੁਕਾਨਦਾਰਾਂ, ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ,
ਅਧਿਆਪਕਾਂ, ਡਾਕਟਰਾਂ, ਨਰਸਾਂ, ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ,

ਬੁਧੀਜੀਵੀਆਂ—ਗੱਲ ਕੀ ਹਰ ਵਰਗ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਜਾਤ-ਪਾਤ, ਧਰਮ ਅਤੇ ਹੋਰ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਖਰੇਵਿਆਂ ਤੋਂ ਉੱਤੇ ਉੱਠਣ ਕੇ ਇਸ ਅੰਦੇਲਨ ਵਿਚ ਆਪਣਾ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਇਆ ਹੈ ਤੇ ਪਾ ਰਹੇ ਹਨ, ਉਥੇ ਹੀ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਸਥਾਨਕ ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ ਨੇ ਵੀ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਸ਼ਿਰਕਤ ਕੀਤੀ, ਆਸ-ਪਾਸ ਦੇ ਦੁਕਾਨਾਦਾਰਾਂ, ਢਾਗਿਆਂ, ਰੈਸਟੋਰੈਟਾਂ ਦੇ ਮਾਲਕਾਂ ਨੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਸਹਿਯੋਗ ਦਿੱਤਾ। ਜਦੋਂ ਮੁਸਲਮਾਨ, ਹਿੰਦੂ, ਸਿੱਖ ਸਭ ਰਲ-ਮਿਲ ਕੇ ਸੇਵਾ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ, ਇਉਂ ਲੱਗਦਾ ਸੀ ਕਿ 'ਸਭੈ ਸਾਝੀਵਾਲ ਸਦਾਇਨ'

ਨੇ ਪਹਿਲੇ ਦਿਨ ਤੋਂ, ਜਦੋਂ ਤੋਂ ਅੰਦਰੋਲਨ ਸੁਰੂ ਕੀਤਾ ਹੈ ਇਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਿਸਮ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਤੋਂ ਬਚਾ ਕੇ ਰੱਖਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਕੇ ਰੱਖੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਰਾਜਨੀਤਕ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨੇਤਾ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਸਟੇਜ਼ਾਂ ਤੋਂ ਬੋਲਣ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ। ਕਿਸਾਨਾਂ ਦਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਹਿਣਾ ਸੀ ਕਿ ਅਸੀਂ ਇਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਕਿਸਮ ਦੀ ਵੀ ਰਾਜਨੀਤਕ ਰੰਗਣ ਨਹੀਂ ਦੇਣ ਦੇਣੀ। ਦੁਸ਼ਕਾ ਨੁਕਤਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਅੰਦਰੋਲਨ, ਇਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਦੋ ਰਾਵਾਂ ਨਹੀਂ, ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਕਿਸਾਨ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਸੁਰੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਪਰ ਇਸ ਵਿਚ ਵੀ ਕੋਈ ਦੋ ਰਾਵਾਂ ਨਹੀਂ ਕਿ ਹਰਿਆਣਾ, ਉਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼, ਉਤਰਾਂਧੰਡ, ਰਾਜਸਥਾਨ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਹੁੰਦਾ ਹੋਇਆ ਇਹ ਅੰਦਰੋਲਨ ਪੂਰੇ ਭਾਰਤ ਦਾ ਅੰਦਰੋਲਨ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਸਮੇਤ ਪੰਜ ਸੌਂ ਦੇ ਕਰੀਬ ਕਿਸਾਨ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਜੂਝੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਭਾਰਤ ਦੀਆਂ ਕਿਸਾਨ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਇਸ ਗੱਲੋਂ ਧੰਨਵਾਦ ਵੀ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਕਿਸਾਨ ਸਿੱਖ ਵੀ ਹਨ, ਹਿੰਦੂ ਵੀ ਹਨ, ਮੁਸਲਮਾਨ ਅਤੇ ਇਸਾਈ ਵੀ ਹਨ; ਜ਼ਮੀਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਾਂ ਹੈ ਤੇ ਖੇਤੀ ਜੀਵਨ ਰੇਖਾ।

ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਕੇਂਦਰ ਅਤੇ
ਭਾਜਪਾ ਸ਼ਾਸਤ ਪ੍ਰਾਂਤਕ ਸਰਕਾਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਸਮੇਤ
ਹਰਿਆਣਾ ਤੇ ਉਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ, ਇਸ ਅੰਦੇਲਨ
ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਨਿਰੋਲ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦਾ
ਅੰਦੇਲਨ ਸਿੱਧ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ,
ਪਰ ਉਹ ਸਫਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕੀਆਂ। ਫਿਰ ਜੋ ਉੱਤੇ
ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਅਰਬਨ ਨਕਸਲ,
ਖਾਲਿਸਤਾਨ, ਟੁਕੜੇ ਟੁਕੜੇ ਗੈਂਗ ਕਹਿਣ ਦੀ
ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਪਰ ਸਫਲਤਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲੀ,
ਕਿਉਂਕਿ ਕਿਸਾਨ ਇਸ ਨੂੰ ਨਿਰੋਲ ਕਿਸਾਨੀ
ਪੰਜਾਬ ਸਾਡਾ ਚਿਨ੍ਹ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਅਦਲਨ ਸਾਂਝਤ ਕਰਨ ਵਿਚ ਸਫਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਨੂੰ ਲਮਕਾਉਣ ਲਈ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਇਰਾਦੇ ਵਿਚ ਸਫਲ ਹੋਣ ਵਾਸਤੇ ਮੀਟਿੰਗ-ਦਰ-ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਉਲਝਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਯਾਦ ਕਰੀਏ, ਜਿਸ ਦਿਨ (ਜਾਇਦ 22 ਜਨਵਰੀ), ਜਦੋਂ ਕਿਸਾਨ ਆਗੂਆਂ ਦੀ ਖੇਤੀ ਮੰਤਰੀ ਤੇ ਦੱਸਰੇ ਮੰਤਰੀਆਂ ਨਾਲ ਆਖਰੀ ਮੀਟਿੰਗ ਹੋਈ ਸੀ ਅਤੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੇ ਬਾਹਰ ਆਉਣ ਵੇਲੇ ਨਰੰਦਰ ਸਿੰਘ ਤੋਂ ਮਰ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਜਾ ਕੇ ਗਣਤੰਤਰ ਦਿਵਸ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਕਰਨਗੇ। ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਦੱਸਣ ਮੁਤਾਬਿਕ ਖੇਤੀ ਮੰਤਰੀ ਤੋਂ ਮਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ “ਅਸੀਂ ਆਪਣੀ ਤਿਆਰੀ ਕਰਦੇ ਹਾਂ, ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੀ ਕਰੋ।” ਜੇ ਕਿਸੇ ਨੇ ਟੈਲੀਵਿਜ਼ਨ ’ਤੇ ਤੋਂ ਮਰ ਨੂੰ ਉਸ ਦਿਨ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲ ਕੇ ਮੀਡੀਆ ਨਾਲ ਗੱਲ-ਬਾਤ ਕਰਦਿਆਂ ਦੇਖਿਆ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰ ਗੱਠ ਕੀਤੀ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿ ਉਹ ਕਿਵੇਂ ਹੱਸ ਹੱਸ ਕੇ ਮੀਡੀਆ ਨੂੰ ਕਹਿ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ 26 ਜਨਵਰੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਐਦੌਲਨ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ।

ਇਸ ਤੋਂ ਵੀ ਹੋਰ ਪਿੱਛੇ ਜਾਂਦਿਆਂ ਜੇ ਯਾਦ
ਕਰੀਏ ਤਾਂ ਨਾਰਿਦਰ ਮੌਦੀ ਅਤੇ ਅਮਿਤ ਸ਼ਾਹ ਦੀ
ਭਾਜਪਾ ਗੁਜਰਾਤ ਸਰਕਾਰ ਵੇਲੇ ਭਾਵੇਂ ਗੁਜਰਾਤ
ਦੇ ਦੰਗ ਸਨ, ਭੀਮ ਕੋਰੇ ਗਾਉਂ ਦਾ ਕੇਸ ਸੀ,<ਕਾਸ਼ਮੀਰ ਮਾਮਲਾ ਸੀ, ਜਵਾਹਰ ਲਾਲ ਨਹਿਰੂ
ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦਾ ਮਸਲਾ
ਸੀ, ਨਾਗਰਿਕਤਾ ਸੋਧ ਬਿਲ ਦੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਸ਼ਾਹੀਨ
ਬਾਗ ਅੰਦੇਲਨ, ਜਾਮੀਆ ਮਿਲੀਆ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ
ਕੇਸ ਸੀ-ਭਾਜਪਾ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਇੱਕ ਨੈਰੋਟਿਵ,
ਇਕੋ ਸਕ੍ਰਿਪਟ ਅਤੇ ਇੱਕੋ ਤਰੀਕਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।
ਅੰਦੇਲਨਾ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦਾ ਅਤੇ ਵਿਰੁੱਧੀਆਂ
ਨੂੰ ਕੁਣ੍ਠਣ ਦਾ ਤਰੀਕਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਸਬੰਧਤ
ਪੀਂਹਾਂ ਭਡਕਾਉ ਭਾਸ਼ਣ ਦੇ ਰਹੀਆਂ ਸਨ, ਉਹ
ਰਸ਼ਟਰ ਵਿਰੁੱਧੀ ਤੱਤ ਹਨ, ਸਥਾਨਕ ਲੋਕ ਤੰਗ
ਤੋਂ ਰਾਹੀਂ ਰਾਹੀਂ ਰਾਹੀਂ।

ਅਮਰਨਾਥ ਯਾਤਰਾ 'ਤੇ ਜੇ ਯਾਦ ਕਰੀਏ
 ਤਾਂ ਮੀਡੀਆ ਦੀਆਂ ਖਬਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਚਾਰ ਵਾਰ
 ਅਤਿਵਾਦੀ ਹਮਲੇ ਹੋਏ ਹਨ ਅਤੇ ਚਾਰੋਂ ਵਾਰ
 ਕੇਂਦਰ ਵਿਚ ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਸੀ। ਕਿਸਾਨ
 ਨੇਤਾ ਜਦੋਂ ਰਾਜਨੀਤਕ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ
 ਅੰਦਰੋਲਨ ਤੋਂ ਢੂਰ ਰੱਖ ਰਹੇ ਸਨ, ਜਦੋਂ ਸਟੇਜ ਤੋਂ
 ਭਾਡਕਾਊ ਭਾਸ਼ਣ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਦੇ ਸੀ ਤਾਂ ਵਾਰ
 ਵਾਰ ਇਹ ਗੱਲ ਕਰਿ ਰਹੇ ਸਨ ਕਿ ਜੇ ਅਸੀਂ
 ਸ਼ਾਂਤ ਰਹਾਂਗੇ ਤਾਂ ਜਿੱਤ ਸਾਡੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇ ਕਿਸੇ
 ਵੀ ਕਿਸਮ ਦੀ ਹਿੱਸਾ ਹੋ ਗਈ ਤਾਂ ਮੌਦੀ ਜਿੱਤ
 ਜਾਵੇਗਾ, ਸਰਕਾਰ ਜਿੱਤ ਜਾਵੇਗੀ। ਭਾਜਪਾ

ਹੁਣ ਅਗਲਾ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸਾਨਾਂ

ਚਿੱਤਰ ਅਤੇ ਭਜਨ ਦੋ ਭਰਾ ਸਨ। ਨਵੇਂ
ਖੇਡੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੇ ਇੱਕ ਦਮ ਮੈਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੋਹਾਂ
ਭਰਾਵਾਂ ਦੀ ਯਾਦ ਤਾਜ਼ਾ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤੀ: ਉਨ੍ਹਾਂ
ਬਾਰੇ ਮੈਂ ਗੱਲ ਬਾਅਦ 'ਚ ਕਰਾਂਗਾ ਪਹਿਲਾਂ ਭਾਰਤ
ਦੀ ਮੌਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਜਿਹਤਾ ਕਿਸਾਨ ਵਿਰੋਧੀ
ਕਾਨੂੰਨ ਲਿਆ ਕੇ, ਕਿਸਾਨੀ ਨੂੰ ਤਬਾਹ ਕਰਨ ਦਾ
ਮੁੰਢ ਬੰਨ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਉਸ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਚਰਚਾ
ਕਰਦੇ ਹਨ। ਜੇ ਘੋੱਖ ਨਾਲ ਦੇਖਿਆ ਜਾਏ ਤਾਂ
ਕਿਸਾਨੀ ਤਾਂ ਪਿਛਲੇ ਕਈ ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੋਂ ਹੀ
ਨਿਘਾਰ ਦੀ ਪੁੰਮਣ ਘੇਰੀ 'ਚ ਪਈ ਹੋਈ ਹੈ।
ਹਜਾਰਾਂ ਹੀ ਕਿਸਾਨ ਤੇ ਮਜ਼ਦੂਰ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਦੇ
ਖੂਹ 'ਚ ਡਿੱਗੇ, ਹਨੇਰੇ ਭਵਿੱਖ ਦੀ ਸੁਰੰਗ 'ਚ
ਫਸੇ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ
ਪਾਸੇ ਕੋਈ ਆਸ ਦੀ
ਕਿਰਨ ਨਾ ਨਜ਼ਰ
ਆਉਣ ਕਰਕੇ
ਖੁਦਕਸ਼ੀਆਂ ਕਰ
ਆਪਣੀ ਜੀਵਨ
ਲੀਲਾ ਖਤਮ ਕਰ
ਚੁਕੇ ਹਨ। ਗੱਲ
ਇਕੱਲੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ

ਕਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਸਹੋਤਾ
ਫੋਨ: 604-589-5919

Page 5 of 83

ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਾਰੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਹੀ ਕਿਸਾਨ ਮਿੱਟੀ ਨਾਲ ਘੁਲਦੇ, ਮਿੱਟੀ ਹੋਏ, ਕਰਜਿਆਂ ਥੱਲੇ ਦੱਬੇ ਗੁਰਬਤ ਦਾ ਜੀਵਨ ਜੀਅ ਰਹੇ ਹਨ। ਖੇਤੀ ਦੇ ਖਰਚੇ ਬਹੁਤ ਵਧ ਗਏ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਰਸਾਇਣਕ ਖਾਦਾਂ, ਕੀਟਨਾਸ਼ਕ ਦੁਆਈਆਂ ਤੇ ਡੀਜ਼ਲ ਆਦਿ ਦੇ ਭਾਅ ਅਸਮਾਨੀ ਚੜ੍ਹਦੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ, ਪਰ ਫਸਲ ਦੀ ਸਰਕਾਰੀ ਖਰੀਦ ਦਾ ਮੁੱਲ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਰਿਹਾ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਉਸ ਫਸਲ ਨੂੰ ਉਗਾਉਣ 'ਤੇ ਖਰਚ ਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਨਵੇਂ ਪਾਸ ਕੌਤੇ ਖੇਤੀ ਆਰਡੀਨੇਸ਼ਨ ਨੇ ਤਾਂ ਮੁਕੱਰਰ ਸਰਕਾਰੀ ਮੁੱਲ ਤੇ ਪਿਛਲੇ ਦਹਿਕਿਆਂ ਤੋਂ ਹੁੰਦੀ ਆ ਰਹੀ ਸਰਕਾਰੀ ਖਰੀਦ ਦਾ ਰਾਹ ਬੰਦ ਕਰਕੇ, ਵੱਡੇ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਘਰਾਣਿਆਂ ਨੂੰ ਕਿਸਾਨ ਦੀ ਮਹੀਨੀ-ਲੱਟ ਦੀ ਸੁਧਾਰੇਅਮ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਦੇ ਕੇ ਸਿਰੇ ਦਾ ਨਿਰਦਈ ਕੰਮ ਕਰ ਦਿਖਾਇਆ ਹੈ।

ਜਿਸ ਨੇ ਆਪ ਖੇਤੀ ਕੀਤੀ ਨਹੀਂ, ਉਹ
ਕਿਸਾਨ ਦੀਆਂ ਅੱਖਿਆਈਆਂ, ਅੱਕਰਤਾਂ ਤੇ
ਮੁਸੀਬਤਾਂ ਦਾ ਅੰਦਰਾਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਲਾ ਸਕਦਾ। ਛੇ
ਮਹੀਨੇ ਉਹ ਮਿੱਟੀ ਨਾਲ ਪੁਲਦਾ ਹੈ; ਉਸ ਸਮੇਂ
ਦੌਰਾਨ ਥੋੜ੍ਹਾ ਅੱਕਰਤਾਂ ਦਾ ਸਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਦਾ
ਹੋਇਆ, ਕਿਤੇ ਜਾ ਕੇ ਫਸਲ ਦਾ ਮੂੰਹ ਦੇਖਦਾ
ਹੈ: ਕਣਕ ਅਤੇ ਝੋਨੇ ਦੇ ਮਿਥੇ ਸਰਕਾਰੀ ਭਾਗ
ਕਰਕੇ, ਉਸ ਨੂੰ ਉਹ ਭਾਗ ਮਿਲਣ ਕਰਕੇ
ਕਿਸਾਨ ਨੂੰ ਆਸ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਪੱਕੀ ਫਸਲ
ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਵੇਚ ਕੇ ਉਹ ਸੁਰਖਰੂ ਹੋ ਜਾਏਗਾ।
ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵੀ ਜਿਹੜੀਆਂ ਹੋਰ ਅੱਲੀਆਂ
ਜਿਵੇਂ ਮੀਂਹ, ਹਨੇਰੀ, ਭੱਖਤ, ਗੜੇ, ਅੱਗਾਂ ਆਦਿ
ਦੀ ਮਾਰ ਦੀ ਤਲਵਾਰ ਕਿਵੇਂ ਉਸ ਦਾ ਛੇ ਮਹੀਨੇ
ਸਾਹ ਹੀ ਸੁਤੀ ਰੱਖਦੀ ਹੈ। ਹਣ ਨਵੇਂ ਖੇਤੀ ਕਾਨੂੰਨ

ਚਿੰਤਰ ਅਤੇ ਭਜਨ

ਮੁਤਾਬਕ ਮਿਥੇ ਭਾਅ ਤੇ ਫਸਲ ਦੀ ਸਰਕਾਰੀ ਖਰੀਦ ਦੀ ਧਾਰਾ ਹਟਾ ਕੇ, ਵਧਾਰੀਆਂ ਤੇ ਲੋਟਾ ਘਰਾਣਿਆਂ ਨੂੰ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਲੁੱਟ ਦੀ ਛੁੱਟੀ ਦੇ ਵਿੱਤੀ ਹੈ; ਜਿਸ ਨਾਲ ਛੇਡੀ ਤੇ ਮੱਧ ਵਰਗੀ ਕਿਸਾਨੀ ਅੱਗੇ ਹੀ ਲੋਟੂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਮਾਰੂ ਨੀਤੀਆਂ ਕਰਕੇ, ਸਹਿਕਦੀ ਤੱਤਸਥੀ ਹਾਲਤ 'ਚ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਤਥਾਹੀ ਹੋਰ ਵੀ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਕਰਨ ਵਲ ਨੂੰ ਸੇਧ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

ਲੱਗਾ ਤਾਂ ਫਸਲਾਂ ਦਾ ਤਾਂ ਹੜ੍ਹ ਹੀ ਆ ਗਿਆ
 ਲੱਗਿਆ। ਉਦੋਂ ਤੋਂ ਹੀ ਦੋ ਪ੍ਰਮੁੰਖ ਫਸਲਾਂ ਕਰਕ
 ਤੇ ਝੋਨਾ ਹਨ। ਅਲੇ ਦੁਆਲੇ ਵੀ ਸਭ ਨੇ ਨਵੇਂ
 ਬੋਰ ਕਰ ਕਰ ਸਭ ਜਸੀਨਾ ਸੌਜ਼ ਬਣਾ ਲਈਆ।
 ਥੋੜ੍ਹਾ ਚਿਰ ਤਾਂ ਲੱਗਿਆ ਕਿ ਕਿਸਾਨ ਖੁਸ਼ਹਾਲੀ
 ਵਲ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ, ਪਰ ਹੋਲੀ ਹੋਲੀ ਜਿਉਂ ਜਿਉਂ
 ਵੱਡੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ 'ਚ ਜ਼ਾਮੀਨਾਂ ਅੱਗੇ ਵੱਡੇ ਹੁੰਦੀਆਂ
 ਗਈਆਂ; ਖਰਚੇ ਵਧੇ ਰਹੇ ਤੇ ਕੁਝ ਆਪ ਆਪਣੀ
 ਅਣਗਹਿਲੀ ਨਾਲ ਵਧਾ ਲਏ ਤਾਂ ਕਿਸਾਨੀ
 ਗੁਰਬਤ ਵਲ ਨੂੰ ਧੂਹ ਕੈ ਲੈ ਜਾਣ ਲੱਗੀ। ਸਾਡੇ
 ਖੂਹ ਦੇ ਅਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਵੀ ਸਿਉਂ ਦੇ ਵੱਡੇ ਵੱਡੇ
 ਲਾਣੇ ਚਲਦੇ ਸਨ ਤੇ ਕਹਿੰਦੀ ਕਹਾਉਂਦੀ ਖੇਤੀ
 ਕਰਦੇ ਸਨ, ਅਜ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਭੰਗਾਂ ਭੁੱਜ ਰਹੀਆਂ
 ਹਨ।

ਅਪਣੇ ਬਾਪੂ ਜੀ ਨਾਲ 27 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ
 ਤੱਕ ਮੈਂ ਆਪ ਖੇਡੀ ਵਿਚ ਖੁੱਭਿਆ, ਜੁੜਿਆ ਤੇ
 ਘੁੱਲਦਾ ਔਖਿਆਈਆਂ ਸੌਖਿਆਈਆਂ ਛੱਲਦਾ
 ਕਾਲਜ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਪੂਰੀ ਕਰ ਭਾਵੇਂ ਕੈਨੇਡਾ ਆ
 ਵਸਿਆ, ਪਰ ਮੈਨੂੰ ਜ਼ਿਮੀਦਾਰਾ ਕਿੱਤੇ ਨਾਲ
 ਜੁੜੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਿਲਾਂ ਤੇ ਅੱਕੜਾਂ ਦਾ ਧੁਰ ਅੰਦਰੋਂ
 ਅਣਗਿਹਿਲੀ ਨਾਲ ਵਧਾ ਲਏ ਤਾਂ ਕਿਸਾਨੀ
 ਗੁਰਬਥ ਵਲ ਨੂੰ ਧੂਹ ਕੈ ਲੈ ਜਾਣ ਲੱਗੀ। ਸਾਡੇ
 ਖੂਹ ਦੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਵੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵੱਡੇ ਵੱਡੇ
 ਲਾਣੇ ਚਲਦੇ ਸਨ ਤੇ ਕਹਿੰਦੀ ਕਹਾਉਂਦੀ ਖੇਡੀ
 ਕਰਦੇ ਸਨ, ਅੱਜ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਭੰਗਾਂ ਭੁੱਜ ਰਹੀਆਂ
 ਹਨ।

ਪਤਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਕਿਸਾਨੀ ਸੰਘਰਸ਼ 'ਚ ਜੂਝ ਰਹੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਤੱਖਲਿਆਂ ਦਾ ਦਿਲੀ ਅਹਿਸਾਸ ਤੇ ਪੂਰੀ ਸਮਝ ਹੈ। ਕੈਨੇਡਾ ਪਹੁੰਚ ਕੁਝ ਚਿਰ ਇੱਧਰ ਉੱਧਰ ਭਟਕਣ ਮਗਰੋਂ ਜਦੋਂ ਫੌਰਿਸਟ ਇੰਡਸਟਰੀ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲੱਗਾ ਤਾਂ ਜਦੋਂ ਦੋ ਹਫਤਿਆਂ ਬਾਅਦ ਚੈਕ ਮਿਲਣੀ ਤਾਂ ਫੌਣਿਆਂ ਨਾਲ ਘਲਿਦਿਆਂ ਦੀ ਸਾਰੀ ਔਖਿਆਈ ਭੁੱਲ ਜਾਣੀ ਤੇ ਲੱਗਣਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਤਾਂ ਕਿਤੇ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਬਾਅਦ ਕਣਕ ਜਾਂ ਝੋਨੇ ਦੀ ਟਰਾਲੀ ਵਿਕਦੀ ਸੀ, ਪਰ ਇੱਥੇ ਤਾਂ ਹਰ ਦੋ ਹਫਤਿਆਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਵਿਕ ਜਾਂਦੀ ਹੈ; ਭਾਵ ਦੋ ਹਫਤਿਆਂ ਬਾਅਦ ਟਣਕਦੇ ਡਾਲਰਾਂ ਦੀ ਚੈਕ ਮਿਲ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤੇ ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਡਾਲਰਾਂ ਦੇ ਜਰਬ ਦੇ ਕੇ ਰੁਪਏ ਬਣਾਉਣੇ ਤਾਂ ਸੱਚੀ ਕਣਕ ਜਾਂ ਝੋਨੇ ਦੀ ਟਰਾਲੀ ਵੇਚਣ ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ ਬਣ ਜਾਂਦੇ ਸਨ। ਪਹਿਲਾਂ ਪਹਿਲ ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਪੁੱਛਣਾ ਕਿ ਮਿਲ 'ਚ ਕੰਮ ਔਖਾ ਤਾਂ ਨਹੀਂ? ਮੈਂ ਅੜਿਆ-ਘੜਾਇਆ ਉੱਤਰ ਕੱਢ ਮਾਰਨਾ ਕਿ

ਅੱਖਾ ਭਾਵੇਂ ਹੋਵੇ ਵੀ ਪਰ ਲਗਦਾ ਨਹੀਂ, ਉਹ ਇਸ ਕਰਕੇ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਛੇ ਮਹੀਨੇ ਮਿੱਟੀ ਨਾਲ ਘੁਲਾਣਾ ਥੈਂਦਾ ਸੀ ਤਾਂ ਜਾ ਕੇ ਪੰਜ ਸੱਤ ਟਰਲੀਆਂ ਕਣਕ/ਤੌਨੇ ਦੀਆਂ ਵੇਚੀਰੀਆਂ ਸਨ; ਇੱਥੇ ਤਾਂ ਹਰ ਦੋ ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਬਾਅਦ ਇੱਕ ਵਿਕ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਸਠਵਿਆਂ ਦੇ ਹਰੇ ਇਨਕਲਾਬ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਾਡੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਵੱਡਾ ਟੱਕ ਮਾਰ੍ਹ ਸੀ; ਸਾਲ ਦੀ ਉੱਥੇ ਇਕੋ ਹੀ ਫਸਲ ਹੁੰਦੀ ਸੀ। ਬਾਜ਼ਾਰਾ, ਚੜੀ, ਗੁਆਰਾ, ਤਿਲ ਅਤੇ ਦਾਲਾਂ ਜਿਵੇਂ ਮਾਂਹ, ਮੌਠ, ਮੂੰਗੀ ਤੇ ਛੋਲੇ ਆਇਆ। ਦੁਸਰਾ ਪਿੰਡ ਦੇ ਨੇਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਟੱਕ ਸੇਜੂ ਸੀ, ਜਿੱਥੇ ਖੂਹ ਲੱਗਾ ਸੀ। ਉੱਥੇ ਪਹਿਲਾਂ ਚਤੁਸ, ਫਿਰ ਹਲਤ ਤੇ ਮਗਰੋਂ ਟਿਊਬਵੈਲ ਨਾਲ ਸੇਜਾ ਹੋਣ ਲੱਗਿਆ। ਇੱਥੇ ਮੈਂ ਇਹ ਦੱਸ ਦਿਆਂ ਕਿ ਮਾਰ੍ਹ ਜ਼ਮੀਨ 'ਚ ਹੋਈਆਂ ਫਸਲਾਂ ਦੇ ਕਦੇ ਵੀ ਪੈਸੇ ਨਹੀਂ ਸਨ ਵੱਟੇ, ਮਸਾਂ ਪਸ਼ਾਂ ਦਾ ਚਾਰਾ ਜਾਂ ਘਰ ਵਰਤੋਂ ਯੋਗੀਆਂ ਦਾਲਾਂ ਹੀ ਹੁੰਦੀਆਂ ਸਨ। ਹਰੇ ਇਨਕਲਾਬ ਸਮੇਂ ਜਦੋਂ ਉੱਥੇ ਵੀ ਬੋਂਦ ਕਰਕੇ ਪੰਜ ਹਾਰਸ ਪਾਵਰ ਦਾ ਕਿਰਲੋਸਕਰ ਡੀਜ਼ਲ ਇੰਜਣ ਰੱਖ ਸੇਜਾ ਹੋਣ

ਭਾਜਪਾ ਦਿੱਲੀ ਪੁਲਿਸ ਰਾਹੀਂ ਆਪਣੀ ਸਕੀਮ ਨੂੰ
ਸਿਰੇ ਚੜ੍ਹਾਉਣ ਵਿਚ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਾਮਿਆਬ ਹੈ
ਗਈ। ਦਿੱਲੀ ਦੀਆਂ ਸੱਤਕਾਂ ਤੋਂ ਅੰਛਜਾਣ ਰਿਗ
ਰੋਡ 'ਤੇ ਟਰੈਕਟਰ ਪਰੋਡ ਕੱਢਣ ਲਈ ਜਿੱਦੀ
ਲੀਡਰਾਂ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਪਿੱਛੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਪਿੱਛਾਂ ਦੇ
ਭੋਲੇ ਭਾਲੇ ਕਿਸਾਨ ਵੀ ਸਕੀਮ ਵਿਚ ਫਸ ਗਏ।
ਗਾਜੀਪੁਰ ਬਾਰਡਰ 'ਤੇ ਬੈਠੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ
ਗਲਤ ਸੱਤਕਾਂ 'ਤੇ ਪਾ ਕੇ ਦਿੱਲੀ ਪੁਲਿਸ ਦਿੱਲੀ
ਦੇ ਐਦਰ ਲਿਆਉਣ ਵਿਚ ਸਫਲ ਹੋ ਗਈ, ਸਭ
ਸਾਜਪੜੇ ਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਨਿਸਾਨ ਸਾਹਿਬ ਸਾਡਾ ਧਾਰਮਿਕ ਚਿੰਨ੍ਹ ਹੈ, ਸੰਗਤ ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਹਦੂਦ ਅੰਦਰ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਮਿਰ ਨਿਵਾ ਕੇ ਪਹਿਲਾਂ ਨਿਸਾਨ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਨਮਸਕਾਰ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਬਹੁਤੀ ਸੰਗਤਿ ਨਿਸਾਨ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਪਰਿਕਰਮਾ ਕਰਕੇ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਹਜੂਰੀ ਵਿਚ ਮੱਥਾ ਟੇਕਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਨਿਸਾਨ ਸਾਹਿਬ ਕਿਸੇ ਖਾਲਿਸਥਾਨੀ ਜਬੈਬਦੀ ਦਾ ਝੰਡਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਗੁਰ ਮਹਾਰਾਜਾ ਦਾ ਨਿਸਾਨ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀ ਬਖੜੀਸ਼ ਗੁਰੂ ਹਰਗੋਬਿੰਦ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਰਾਜਨੀਤਕ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿਨੇ ਸੰਗਠਨ ਹਨ! ਇਹ ਕਿਸੇ ਰਾਜਨੀਤਕ ਦਲ ਦਾ ਝੰਡਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਨਿਸਾਨ ਸਾਹਿਬ ਸਾਡਾ ਧਾਰਮਿਕ ਨਿਸਾਨ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਸਿੱਖ ਮਨੀ ਵਿਚ

ਇੰਤੇ, ਜਿਸ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲਾਰਾ ਲਾਇਆ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਪਣੇ ਫਾਰਮ ਦੇ ਲਾਗੇ ਹੀ ਜ਼ਮੀਨ ਲੈ ਦਿੱਗਾ। ਪੈਸੇ ਦੇਖ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਦਾ ਮਨ ਬੇਈਮਾਨ ਹੋ ਗਿਆ ਤੇ ਸਾਰੇ ਪੈਸੇ ਛਕ, ਡਕਾਰ ਮਾਰ, ਮੁੱਛਾਂ ਨੂੰ ਤਾਅ ਦੇ ਕੇ ਚਿੱਤਰ-ਭਜਨ ਨੂੰ ਠੁੱਠ ਦਿਖਾ ਦਿੱਤਾ। ਵਿਚਾਰੇ ਚਿੱਤਰ-ਭਜਨ ਘਰੋਂ ਬੇਖਪਰੇ, ਜ਼ਮੀਨੇ ਬੇਜ਼ਮੀਨੇ ਹੋ, ਦਰ ਦਰ ਦੀਆਂ ਨੌਕਰਾਂ ਖਾ ਦਿਹਾਤੀਆਂ ਕਰਨ ਯੋਗੇ ਰਹਿ ਗਏ। ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਖੋਰੀ ਖੋਤਦੇ, ਰੋਟੀ ਤੋਂ ਵੀ ਆਤਰ, ਮਿੱਟੀ 'ਚ ਰਲਦੇ ਅੱਧ ਉਮਰੇ ਹੀ ਇਸ ਜਹਾਨੋਂ ਕੂਚ ਕਰ ਗਏ। ਇਹ ਗੱਲ ਕੋਈ ਪੰਜਾਹ-ਪਚਵੰਜਾ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਚਿੱਤਰ-ਭਜਨ ਦੀ ਤਬਾਹੀ ਦਾ ਵੱਡਾ ਕਾਰਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨਸੇ ਦਾ ਆਦੀ ਹੋ ਜਾਣਾ ਤੇ ਮਗਰੋਂ ਕਰੀਬੀ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਦਾ ਪੈਸੇ ਠੱਗ ਬੇਈਮਾਨ ਹੋ ਜਾਣਾ ਸੀ; ਪਰ ਦੁਖਾਂ ਦੀ ਪੀਤਾ ਓਨੀ ਹੀ ਹੈ, ਜਿੰਨੀ ਅੱਜ ਮੌਦੀ ਸਰਕਾਰ

ਪੈ ਗਏ-ਹਣ ਤੱਕ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿਨ੍ਹੇ ਕੁ ਚਿਤਰ
 ਭਜਨ ਬਣੇ ਤੇ ਕਿਨ੍ਹੇ ਕੁ ਹਣ ਬਣ ਰਹੇ ਹਨ। ਹਣ
 ਰਹਿੰਦੀ ਕਸਰ ਮੌਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਖੇਡੀ ਬਾਰੇ
 ਨਵੇਂ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾ ਕੇ ਕੇਂਦਰ ਵਿੱਤੀ ਹੈ; ਤੇ ਹਜ਼ਾਰਾਂ
 ਹੀ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਲੱਖਾਂ ਹੀ ਕਿਸਾਨ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੂੰ
 ਤਬਾਹੀ ਦੀ ਭੱਠੀ ਦੇ ਮੁੱਹ ਝੋਕ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਕਿਸਾਨ ਮੌਰਚੇ 'ਚ ਅੱਜ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਬਾਂਡਰ
 ਉਤੇ ਰੋਸ ਧਰਨਿਆਂ 'ਤੇ ਬੈਠੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਜਦੋਂ
 ਠੰਡ 'ਚ ਠੁਰ ਠੁਰ ਕਰਦੇ ਦੇਖਦਾ ਹਾਂ ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ
 ਚਿੰਤਰ-ਭਜਨ ਦੇ ਜੀਵਨ ਦੀ ਸਾਰੀ ਪੁਰਾਣੀ ਰੀਲ
 ਅੱਖਾਂ ਮੁਹਰੇ ਪੁੰਮਰੀ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ
 ਕਰਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਇਹ ਖੇਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਰੱਦ ਨਾ
 ਹੋਏ ਤਾਂ ਛੋਟੀ ਕਿਸਾਨੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ
 ਛੋਟੇ ਕਾਰੋਬਾਰਾਂ ਨੂੰ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਮਹਾਰਮੱਛ ਸਬੂਤੇ
 ਹੀ ਨਿਗਲ ਜਾਣਗੇ ਅਤੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ
 ਜੁੜੇ ਛੋਟੇ ਕਾਰੋਬਾਰਾਂ 'ਤੇ ਕਹਿਰ ਦਾ ਤਰਥੱਲ

ਨੇ ਕਿਸਾਨ ਮਾਰੂ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾ ਕੇ ਥੋਕ ਦੇ ਭਾਅ
ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਚਿੱਤਰ-ਭਜਨ ਦੇ ਦੁਖਾਂਤ ਦੀ ਉਖਲੀ
‘ਚ ਸੁੱਟ ਮੌਹਲਿਆਂ ਦਾ ਮੀਂਹ ਵਰਸਾਉਣ ਦਾ
ਡਰਾਉਣਾ ਜਿਨ ਲਿਆ ਖੜਾ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਜਦੋਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਜਮੀਨਾਂ ਮਾਰ੍ਹ ਸਨ ਤਾਂ ਚਿੱਤਰ-ਭਜਨ ਕੇ ਚਤਸ ਨਾਲ ਸੌਜਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ, ਤੇ ਜਦੋਂ ਬਾਕੀ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਚਤਸ ਨਾਲ ਜਮੀਨ ਸਿੰਜੀ ਜਾਂ ਲੱਗੀ ਤਾਂ ਚਿੱਤਰ-ਭਜਨ ਕੇ ਹਲਟ ਲੱਗ ਗਿਆ। ਮਗਰੋਂ ਕਿਸਮਤ ਨੇ ਐਸੀ ਭੁਆਂਟਣੀ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਸੱਠਵਿਆਂ ‘ਚ ਪੰਜਾਬ ‘ਚ ਹਰਾ ਇਨਕਲਾਬ ਆ ਗਿਆ, ਪਰ ਚਿੱਤਰ-ਭਜਨ ਕੇ ਕੰਗਾਲੀ ਨੇ ਆ ਦਸਤਕ ਦਿੱਤੀ। ਸੱਠਵਿਆਂ ਦੇ ਹਰੇ ਇਨਕਲਾਬ ਨੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ‘ਚ ਖੁਸ਼ਹਾਲੀ ਲਿਆਂਦੀ, ਪਰ ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਅੱਗੇ ਜਿਉਂ ਜਮੀਨ ਵੰਡ ਹੁੰਦੀ ਰਹੀ, ਖਰਚ ਵਧਦੇ ਗਏ, ਕਰਜ਼ੇ ਚੜ੍ਹਦੇ ਗਏ; ਤੰਗੀਆਂ ਤੁਰਸੀਆਂ ਨਾ ਸਹਾਰਦੇ ਕਿਸਾਨ ਖਦਕਸੀਆਂ ਕਰਨ ਦੇ ਰਾਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਖਦਾਮੁਖਤਿਆਰ ਕਿੱਤੇ ਬਣੇ ਰਹਿਣ ‘ਚ ਸਹਾਈ ਹੁੰਦੀਆਂ। ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨਾਂ ਕਦੇ ਵੀ ਮੁਨਾਫੇ ਨਾਲ ਰੱਜਦੀਆਂ ਨਹੀਂ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਛਿੱਡ ਬਹੁਤ ਵੱਡੇ ਤੇ ਭੋਜੜੇ ਦੇ ਮਾਰੇ ਹੋਏ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੁਨਾਫੇ ਨੂੰ ਸੀਮਤ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ; ਸਮੇਤ ਕਿਸਾਨੀ ਅਤੇ ਛੋਟੇ ਕਾਰੋਬਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਹੱਲਤ ਕਰਨ ਲਈ ਨਵੇਂ ਢੰਗ ਤਰੀਕੇ ਉਪਲੱਭਦ ਕਰਵਾਉਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ, ਤਦੇ ਦੇਸ਼ ਖੁਸ਼ਹਾਲੀ ਅਤੇ ਲੋਕ ਖਸੀ ਮਾਣ ਸਕਣਗੇ; ਨਾ ਕਿ ਚਿੱਤਰ-ਭਜਨ ਵਾਲੀ ਤ੍ਰਾਮਦੀ ਦਿੱਤੀ ਦਿੱਤੀ ਸਿਕਾਰ ਬਣਨ ਵਾਲੀ ਸਥਿਤੀ ਸਿਰਜਣ ਵਾਲੇ, ਲੋਕ ਮਾਰ੍ਹ ਕਾਨੂੰਨ, ਚੋਰ ਮੌਰੀਆਂ ਥਾਂਈਂ ਲਿਆ ਕੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਜੀਵਨ ਢੁੱਭਰ ਕੀਤਾ ਜਾਏ।

ਇਸ ਪ੍ਰਤੀ ਅਥਾਹ ਸ਼ਰਧਾ ਹੈ। ਇਸ ਘਟਨਾ ਨਾਲ
ਦੋ ਘਰਾਂ ਦੇ ਚਿਰਾਗ ਬੁੱਝ ਗਏ ਤੇ ਨਵਰੀਤ ਸਿੰਘ
ਆਪਣੇ ਮਾਫਿਆਂ ਦੀ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਔਲਾਦ ਸੀ।
ਅਨੇਕ ਨੌਜ਼ਾਨਾਂ ਦਾ ਪਤਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਚੱਲ ਰਿਹਾ
ਕਿ ਉਹ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਟਰੈਕਟਰ ਕਿਥੇ ਹਨ;
ਅੰਕੜਾ ਕਿਸਾਨਾਂ 'ਤੇ ਡੰਡੇ ਵਰਸਾਏ ਗਏ ਅਤੇ
ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਪੱਦਰਵੀ ਹੋਣ ਦਾ ਖਿਤਾਬ ਦਿੱਤਾ
ਗਿਆ।

ਅਸੀਂ ਅਠਾਰਵੀਂ ਸਦੀ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਜੀਅ
ਰਹੇ, ਇੱਕੀਵੀਂ ਸਦੀ ਦਾ ਤੀਸਰਾ ਦਹਾਕਾ ਸੁਰੂ
ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਦੀਪ ਸਿੱਧੂ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਵਿਦਵਾਨਾਂ
ਭੇਲੇ ਭਾਲੇ ਦਿੱਲੀ ਤੋਂ ਅਣਜਾਣੇ ਪੋਂਡ ਕਿਸਾਨਾਂ
ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਯੋਗੇ ਛੱਡ ਕੇ ਆਪ ਕਿਉਂ ਭੌਜ ਆਏ?
ਲਾਲ ਕਿਲੇ 'ਤੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਸਾਹਿਬ ਝੁਲਾ ਕੇ ਉਹ
ਮੌਦੀ ਦੀ ਰਾਜ ਗੱਦੀ 'ਤੇ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਬੈਠੇ?
ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਸਾਨ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਦਾ ਹੱਥ ਉਤੇ ਸੀ
ਅਤੇ ਹੁਣ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਹੱਥ ਉਤੇ ਹੈ। ਜਿਸ ਗੇਦੀ
ਮੀਡੀਆ ਨੂੰ ਮੁੰਹ ਤੌਰ ਜੁਆਬ ਮਿਲਦਾ ਰਿਹਾ
ਹੈ, ਅੱਜ ਉਹ ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ ਦਾ ਚਿੱਕੜ ਸਿੱਖ
ਕਿਸਾਨਾਂ 'ਤੇ ਉਛਾਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਟਿੱਕਰੀ ਅਤੇ
ਸਿੰਘ ਬਾਰਡਰ 'ਤੇ ਪੱਥਰਬਾਜ਼ੀ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ
ਪੈਟਰੋਲ ਬੰਬ ਸੁੱਟ ਕੇ ਅੱਗ ਲਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼
ਕੀਤੀ ਗਈ, ਬੀਬੀਆਂ ਦੇ ਟੈਟ ਤਬਾਹ ਕੀਤੇ ਗਏ,
ਲੰਗਰ ਵਿਚ ਸੇਵਾ ਕਰ ਰਹੇ ਨੌਜਾਨਾਂ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ
ਅਤੇ ਭਾਜਪਾਈ ਗੁੰਡਿਆਂ ਨੇ ਰਲ ਕੇ ਕੁੱਟਿਆ,
ਰਿਪੋਰਟ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦੋ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ
ਚੱਕ ਕੇ ਲੈ ਗਈ, ਧਰਨਿਆਂ ਦੇ ਆਲੇ-ਦਾਲੇ

ਹਰਣਾਂ ਬਾਜਾਂ ਤੈ ਸਿਕਦਾਰਾਂ ਏਨ੍ਹਾ ਪੜ੍ਹਿਆ ਨਾਉ

(ਪਿਛਲੇ ਸਫੇ ਦੀ ਬਾਕੀ)

ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਬਿਰਤਾਂਤ ਸਿਰਜਣਾ
ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਅਰ. ਐਸ. ਐਸ. ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ
ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਮਾਂ ਹੈ। ਦੇਸ਼ ਦੀ ਆਜਾਦੀ ਤੋਂ ਵੀ
ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਉਹ ਆਪਣੇ ਕਾਡਰ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਕੰਮਾਂ
ਲਈ ਤਿਆਰ ਕਰਦੀ ਆ ਰਹੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਰਾਹੀਂ
ਅਜਿਹੇ ਬਿਰਤਾਂਤ ਸਿਰਜੇ ਜਾ ਸਕਣ। ਉਹ ਭਾਰਤ
ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਅਤੇ ਸਿਰਫ ਹਿੰਦੁ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ਤੌਰ
ਤੋਂ ਸਬਧਾਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਸੁਪਨੇ
ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਉਹ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਰਾਜ
ਰਾਹੀਂ ਕਰਨਾ ਲੋਚਦੀ ਹੈ। ਬਾਕੀ ਦੁਸਰੇ ਅੰਦੋਲਨਾਂ
ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਕਿਸਾਨ ਅੰਦੋਲਨ ਨੂੰ ਅਸਤ-
ਵਿਆਸਤ ਕਰਨ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਉਸ ਨੇ 26 ਜਨਵਰੀ

ਦੀ ਟਰੈਕਟਰ ਪਰੋਡ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਬਣਾਈ। ਇਸ ਨੂੰ ਉਸ ਨੇ ਸੁਨਹਿਰੀ ਮੌਕਾ ਮਿਲਿਆ ਸਮਝਿਆ। ਕਿਸਾਨ ਨੇ ਤੇਤਾ ਪਿਛਲੇ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਕਿਸਾਨੀ ਦੇ ਹੱਕਾਂ ਲਈ ਲਚਦੇ ਆਏ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਭਾਜਪਾ ਦੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ ਦਾ ਬਹੁਤ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗਿਆਨ ਹੈ। ਦੀਪ ਸਿੱਧੂ ਬਾਰੇ ਮੌਨੰ ਇੱਥੇ ਕੁਝ ਵੀ ਕਹਿਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ। ਜੇ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਪਤਾ, ਉਹ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਖੋਜ ਕਰ ਲਵੇ, ਸਭ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਸ ਦਿਨ ਦੀ ਘਟਨਾ ਨਾਲ ਜੁਤੇ ਲੋਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਬਹੁਤ ਖਲਾਸੇ ਹੋ ਚੁਕੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਕਿਸ ਦੀ ਬੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਉਂ ਆਪਣਾ

Golden State Realty

Real Estate and Loans
Under One Roof

ਘਰਾਂ ਦੀ ਵਧੀਆ ਢੀਲ ਤੇ ਘਟ ਤੋਂ ਘਟ ਵਿਆਜ ਦਰਾਂ 'ਤੇ ਲੋਨ ਲੈ ਕੇ ਦੇਣ ਲਈ ਮਸ਼ਹੂਰ

Selling Homes from Gilroy to Sacramento, CA

Call us before visiting new model homes to save big time.

Hot Listing in San Jose, CA

288 S 12th Street,
San Jose, CA 95112
3 Bedrooms 3 Bathrooms
Living Area: 1602 Sq. Ft.
Lot Size 6560 Sq. Ft.
Asking: \$1,199,000

ਪਿਛਲੇ 33 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਬਿਜਨਸ ਵਿਚ
ਭਰਪੂਰ ਸਹਿਯੋਗ ਲਈ ਸਮੁੱਹ
ਭਾਈਚਾਰੇ ਦਾ ਪੰਨਵਾਦ

Time to buy
new home in
Tracy,
Manteca,
Lothrop and
Stockton

Pinnacle Award Winner 2014, 2015, 2016 & 2017
Grand Master Award Winner 2012, 2013, 2018 & 2019

Call for Listing Special 2021

Ph: 510-304-9292 or 408-666-8279

Anmol Singh Gill
REALTOR
Bre. # 02062952

Jaswinder (Jassi) Gill
M.Sc (PAU)
CA BRE# 00966763
Broker/Owner/Notary

Harjot Singh Gill
REALTOR
Bre. # 02036421
Ph: 408.413.8350

Rakesh Pabla
REALTOR
Lic no: 01507068
Ph: 408.531.5464

Fremont Office: 86 Pilgrim Loop, Fremont CA 94539

Tel: 510-440-9292

Visit us @ www.jassigill.com
for hot listings

1. 83 Shenado Place, San Jose, CA 95136
2. 273 Granville Ct. San Jose, CA 95139
3. 139 Vivid Lane, Hayward, CA 94544
4. 315 Crest Dr. San Jose, CA 95127

Recent Sales

5. 27471 Ponderosa Ct. Hayward, CA 94545
6. 27659 Persimmon Dr. Hayward, CA 94544
7. 3121 Jerrold Zanzi Ln., Tracy, CA 95377
8. 188 Briarwood Dr., Hayward, CA 94544

9. 13028 Water Street, San Jose, CA 95111
10. 4563 Wheeler Dr., Fremont, CA 94538
11. 8804 Bryden Way, Sacramento, CA 95826
12. 4096 Partridge Dr., San Jose, CA 95121

Market is hot. Do not wait any more to buy home of your dreams. There are multiple offer situations on all under market homes. Act now before it is too late. Master of winners in multiple offer situation is waiting for your call.

Purchase Loan and Refinance

15 & 30 Yr Fixed Rates Are Still Better!!! Refinance Now At Zero Cost

Call Sukhveer (Sukhi) Gill Ph: 510-207-9067
DHMS, Loan Broker

CA BRE Lic.#01180969
NMLS# 352095

**We support
Farmers**

ਆਡ, ਕਿਸਾਨੀ ਸੰਘਰਸ਼ ਲਈ ਜੂਝ ਰਹੇ ਕਿਰਤੀਆਂ-
ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਚੜ੍ਹਦੀ ਕਲਾ ਲਈ ਅਰਦਾਸ ਕਰੀਏ ਅਤੇ
ਊਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹਮਾਇਤ 'ਚ ਆਪਣਾ ਬਣਦਾ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਈਏ

